

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

**Psychosocial Factors Related to Students' Persistence and Dropout of
Undergraduate Students at Maejo University, Chiang Mai Province**

โดย

พินนภา หมวกยอด

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

2564

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

**Psychosocial Factors Related to Students' Persistence and Dropout of
Undergraduate Students at Maejo University, Chiang Mai Province**

ได้รับการจัดสรรงบประมาณวิจัย ประจำปี 2563
จำนวน 49,000 บาท

หัวหน้าโครงการ นางสาวพินนภา หมวกยอด

งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

30 / ส.ค. / 64

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ (Psychosocial Factors Related to Students' Persistence and Dropout of Undergraduate Students at Maejo University, Chiang Mai Province) สำเร็จลุล่วงได้โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ งบประมาณวิจัยสถาบัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ขอขอบคุณคณาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปที่ให้ความอนุเคราะห์เวลาในการเก็บข้อมูลนักศึกษาทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ และขอบคุณนักศึกษาทั้งที่เป็นนักศึกษาคงอยู่และออกกลางคันทุกท่านที่สละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนานักศึกษาต่อไป ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและแนะนำด้านเอกสารจนทำให้สามารถดำเนินการวิจัยได้ครบถ้วนทุกกระบวนการอย่างราบรื่น ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่อนุเคราะห์เรื่องสถานที่ และอุปกรณ์บางอย่างที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

พินนภา หมวกยอด

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
บทคัดย่อ	1
Abstract	2
 บทที่ 1 บทนำ	 4
1. ความสำคัญของปัญหา	4
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
3. ขอบเขตของการวิจัย	5
4. นิยามศัพท์	6
5. กรอบแนวคิดของการวิจัย	9
6. สมมติฐานการวิจัย	11
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
 บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	 12
แนวคิดทฤษฎี	12
1. แนวคิดเกี่ยวกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา	12
1.1 ความหมายของการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา	12
1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา	13
2. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา	15
2.1 การบูรณาการทางวิชาการ	16
2.2 การบูรณาการทางสังคม	17
2.3 ความผูกพันต่อเป้าหมาย	18
2.4 ความผูกพันต่อสถาบัน	18
2.5 การรับรู้ความสามารถของตน	19

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.6 พฤติกรรมการเผชิญปัญหา	21
2.7 ทักษะคิดต่อกิจกรรมนักศึกษา	22
2.8 สุขภาพจิต	26
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษา	27
3.1 ทฤษฎีการพัฒนานักศึกษา	27
3.2 รูปแบบการพัฒนานักศึกษา	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	43
1. ประชากร	44
2. กลุ่มตัวอย่าง	44
3. เครื่องมือในการวิจัย	47
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	56
6. การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิจัย	58
1. ข้อมูลทั่วไปของลักษณะทางชีวสังคม	58
2. การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคัน	61
3. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคัน	62
4. การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย	67
5. แนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้คงอยู่และลดการออกกลางคัน	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	95
1. สรุปผลการวิจัย	95
2. อภิปรายผล	104
3. ข้อเสนอแนะ	107
3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	107
3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	107
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	117

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

10

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

10

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ ชั้นปีการศึกษา และสถานภาพการศึกษา	45
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละลักษณะภูมิหลังด้านเพศ สถานภาพการศึกษา และปีการศึกษา ที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้	59
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละลักษณะทางชีวสังคมด้านคณะ หลักสูตรของนักศึกษา	60
ตารางที่ 4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทางจิตสังคม จำแนกตาม กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคงอยู่และนักศึกษาออกกลางคัน	61
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของสุขภาพจิต จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคงอยู่ และออกกลางคัน	62
ตารางที่ 6	การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคม	63
ตารางที่ 7	การทดสอบความเหมาะสมของโมเดล	64
ตารางที่ 8	ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับ การคงอยู่และออกกลางคันของนักศึกษา	65
ตารางที่ 9	ร้อยละความถูกต้องของการทำนายการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา	66

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในประเทศไทยมีเป็นจำนวนมาก ประกอบกับจำนวนประชากรวัยศึกษาเล่าเรียนมีจำนวนน้อยลงตามโครงสร้างประชากรของประเทศ ทำให้เกิดการแข่งขันการรับนักศึกษาของแต่ละสถานศึกษาด้วยการนำเสนอเพื่อจูงใจให้นักศึกษาเข้าศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้ทุนการศึกษา การให้โควตา การมีห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย พร้อมทั้งสถานศึกษาต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาที่ต้องมีแนวทางให้อัตราการคงอยู่ของนักศึกษามีจำนวนมากเพื่อบรรลุเป้าหมายของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

สำหรับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้มีการนำรูปแบบการประกันคุณภาพเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance: AUN-QA) มาใช้ ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพในการศึกษาระดับอุดมศึกษาและความจำเป็นในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพแบบองค์รวม สำหรับรูปแบบ AUN-QA ระดับหลักสูตรมุ่งเน้นไปที่คุณภาพของกิจกรรมทางการศึกษาตามมิติต่าง ๆ คือ คุณภาพของปัจจัยนำเข้า คุณภาพของกระบวนการ และคุณภาพของผลผลิต ซึ่งในส่วนของผลผลิตนั้นมีการนำอัตราการออกกลางคันของนักศึกษามาพิจารณาในเกณฑ์คุณภาพที่ 11 ด้วย (ASEAN University Network, 2015) จากข้อมูลทางสถิติการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรีภาคปกติ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ข้อมูล ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2563) มีนักศึกษารหัส 62 ออกกลางคันจำนวน 283 คน นักศึกษารหัส 61 ออกกลางคันจำนวน 509 คน และ นักศึกษารหัส 60 ออกกลางคันจำนวน 623 คน (สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2563) แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่นักศึกษาจะออกกลางคันในทุก ๆ ปีการศึกษาอย่างต่อเนื่องในเกือบทุกหลักสูตร คณะกรรมการวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงนำไปสู่การจัดทำกรอบการวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ในกรอบการวิจัยสถาบันที่ 1 ด้านการพัฒนานักศึกษา ในประเด็นปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการคงอยู่ของนักศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปใช้เป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจและวางแผนดำเนินงานในการแก้ไขหรือพัฒนาสู่ความเป็นเลิศขององค์กร

การวิจัยครั้งนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของสถาบัน ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี ภาคปกติ ในหลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี โดยมุ่งวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนวทางในการพัฒนานักศึกษาเพื่อส่งเสริมการคงอยู่และลดการออก

กลางคั่นของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางวางแผนพัฒนานักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาคงอยู่ในมหาวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษา ลดความสูญเปล่าในการลงทุนเพื่อการศึกษา และช่วยให้อัตราการจบการศึกษาของนักศึกษาสูงขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ผู้ปกครอง มหาวิทยาลัย และส่งผลให้ประเทศชาติมีกำลังพลในการพัฒนาประเทศสูงยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 5.1 เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคั่นของนักศึกษา
- 5.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคั่นของนักศึกษา
- 5.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย
- 5.4 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้คงอยู่และลดการออกกลางคั่นของนักศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคั่นของนักศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคั่นของนักศึกษา ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย ตลอดจนเสนอแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้คงอยู่และลดการออกกลางคั่นของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรเป็นนักศึกษาปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ ที่มีสถานะคงอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 และนักศึกษาปริญญาตรี รหัส 59-63 ที่ออกกลางคั่นไปก่อนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

ขอบเขตด้านระเบียบวิธีวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1-2 และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3-4

ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดระยะเวลาในการทำวิจัยตั้งแต่เดือน กันยายน 2563 – พฤษภาคม 2564 โดยมีช่วงเวลาของการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน ธันวาคม 2563 – กุมภาพันธ์ 2564

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

1.1 ตัวแปรด้านปัจจัยทางจิตลักษณะเดิม ได้แก่

- สุขภาพจิต

1.2 ตัวแปรด้านปัจจัยทางสังคม ได้แก่

- การบูรณาการทางวิชาการ
- การบูรณาการทางสังคม

1.3 ตัวแปรด้านปัจจัยทางจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่

- ความผูกพันต่อเป้าหมาย
- ความผูกพันต่อสถาบัน
- การรับรู้ความสามารถของตน
- พฤติกรรมการเผชิญปัญหา
- ทักษะคิดต่อกิจกรรมนักศึกษา

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน ประกอบด้วย 2 สถานะ คือ

- การคงอยู่
- การออกกลางคัน

นิยามศัพท์

นักศึกษา หมายถึง ผู้เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีภาคปกติ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2559 ถึง 2563

นักศึกษาคงอยู่ หมายถึง นักศึกษาปริญญาตรี รหัส 59-63 ที่ยังลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

นักศึกษายกเลิกการเรียน หมายถึง นักศึกษาปริญญาตรี รหัส 59-63 ที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้วพบว่าก่อนจะสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร เนื่องจากผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผล หรือลาออกด้วยสาเหตุอื่น ๆ ไปก่อนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

นิยามปฏิบัติการ

ปัจจัยทางจิตสังคม หมายถึง ปัจจัยทางลักษณะจิตเดิม ได้แก่ สุขภาพจิต ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และปัจจัยทางลักษณะจิตตามสถานการณ์ ได้แก่ ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน พฤติกรรมการเผชิญปัญหา ทักษะคิดต่อกิจกรรมนักศึกษา

สุขภาพจิต หมายถึง สภาพชีวิตที่นักศึกษารับรู้เกี่ยวกับผลจากการมีความสามารถในการปรับตัว สามารถจัดการปัญหาและรับมือกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดในชีวิต สามารถทำให้ตนเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีภาวะจิตใจที่มั่นคง เป็นสุขและมีความดีงามภายในจิตใจ สามารถอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ วัดได้โดยใช้แบบทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยฉบับสั้น (Thai Mental Health Indicator Version 2007 = TMHI-15) ของกรมสุขภาพจิต เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะเป็นประโยชน์บอกเล่า ประกอบด้วยมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เลย ถึง มากที่สุด

การบูรณาการทางวิชาการ หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาทางวิชาการและทางสติปัญญา วัดได้โดยใช้แบบสอบถามการบูรณาการทางวิชาการ ของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) ที่ดัดแปลงมาจากแบบวัดของ Jason Morris (2002) และวชิระ ชาวหา (2545) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมีลักษณะเป็นประโยชน์บอกเล่า ประกอบด้วยมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย

การบูรณาการทางสังคม หมายถึง การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมในมหาวิทยาลัย ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร การปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ เพื่อนนักศึกษา รุ่นพี่ และเจ้าหน้าที่ที่ได้ติดต่อเกี่ยวข้อง วัดได้โดยใช้แบบสอบถามการบูรณาการทางสังคม ของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) ที่ดัดแปลงมาจากแบบวัดของ Jason Morris (2002) และวชิระ ชาวหา (2545) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมีลักษณะเป็นประโยชน์บอกเล่า ประกอบด้วยมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย

ความผูกพันต่อเป้าหมาย หมายถึง การที่นักศึกษาแสดงออกถึงการรับรู้ในความต้องการและความรู้สึกที่มีต่อเป้าหมาย มีความยึดมั่น มุ่งมั่น พยายามกระทำในสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีความคาดหวังต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความคาดหวังที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ตลอดจนมีความคาดหวังต่อการสำเร็จการศึกษา วัดได้โดยใช้แบบสอบถามความผูกพัน

ต่อเป้าหมาย ของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) ที่ดัดแปลงมาจากแบบวัดของ Fumei Weng (2010) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีลักษณะเป็นประโยชน์บอกเล่า ประกอบด้วยมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย

ความผูกพันต่อสถาบัน หมายถึง การที่นักศึกษาแสดงออกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย มีความพยายามและเต็มใจที่จะรักษาไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย รู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย มีความตั้งใจและการทุ่มเทเวลาในการศึกษาเล่าเรียนเพื่อความสำเร็จ วัดได้โดยใช้แบบสอบถามความผูกพันต่อสถาบันของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) ที่ดัดแปลงมาจากแบบวัดของ Fumei Weng (2010) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีลักษณะเป็นประโยชน์บอกเล่า ประกอบด้วยมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย

การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่นักศึกษามีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการจัดระบบและวางรูปแบบการแสดงพฤติกรรมตอบสนองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน วัดได้โดยใช้แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง ของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีลักษณะเป็นประโยชน์บอกเล่า ประกอบด้วยมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย

พฤติกรรมการเผชิญปัญหา หมายถึง การที่นักศึกษามีความพยายามทางความคิดและพฤติกรรมในการจัดการสถานการณ์หรือแก้ไขความยุ่งยากกับปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นความพยายามที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา วัดได้โดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) ที่สร้างขึ้นจากแนวคิดการเผชิญปัญหาของ Lazarus and Folkman (1984) เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีลักษณะเป็นประโยชน์บอกเล่า ประกอบด้วยมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย

ทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง ความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาว่าเป็นประโยชน์หรือเป็นสิ่งที่ไร้สาระเพียงใด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนักศึกษา ตลอดจนการยอมรับและเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษา วัดได้โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีลักษณะเป็นประโยชน์บอกเล่า ประกอบด้วยมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย

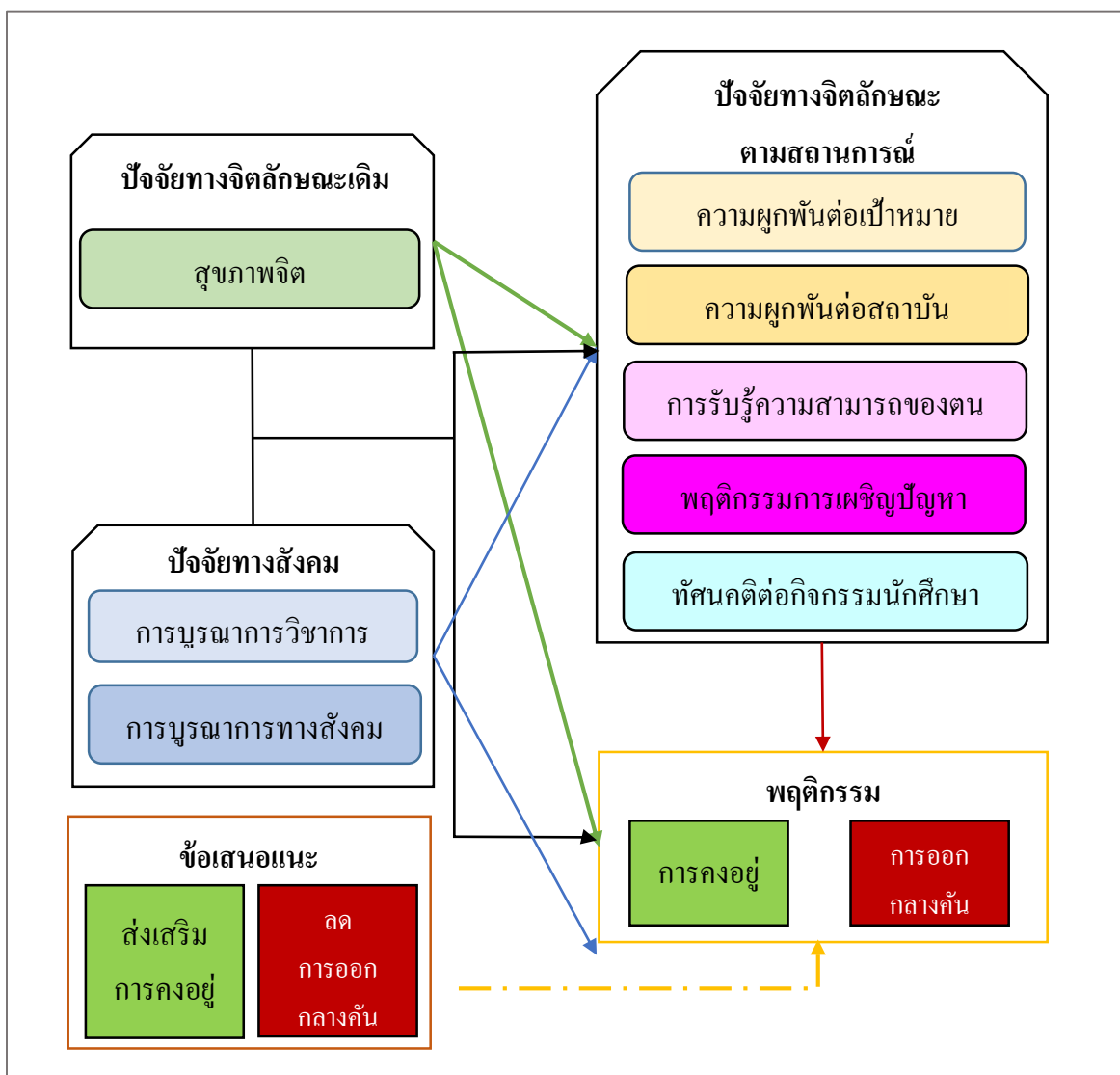
กรอบแนวความคิดการวิจัย

กรอบแนวความคิดการวิจัยครั้งนี้ ถูกสร้างขึ้นโดยใช้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) มาเป็นกรอบในการสร้างตัวแปร ทฤษฎีนี้ระบุว่า สาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลมีอย่างน้อย 4 สาขหลัก คือ 1) สาเหตุฝ่ายสถานการณ์หรือสังคม ซึ่งเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวบุคคล หรือการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ปทัสถานทางสังคม สถานการณ์ชั่วขณะ เป็นต้น 2) สาเหตุฝ่ายจิตลักษณะเดิม ซึ่งเป็นจิตลักษณะหรือบุคลิกภาพที่ติดตัวมา อาจเกิดจากการถ่ายทอดทางสังคม เช่น สุขภาพจิต ประสบการณ์ทางสังคม เป็นต้น 3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุฝ่ายสถานการณ์กับฝ่ายจิตลักษณะเดิม ซึ่งเรียกว่า ปฏิสัมพันธ์กลไก เช่น พฤติกรรมของบุคคลซึ่งเกิดจากการที่ผู้นั้นมีสุขภาพจิตที่ไม่ดีและกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่ย่ำแย่ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ เป็นต้น และ 4) สาเหตุฝ่ายจิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์ภายในตน เป็นจิตลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เช่น ทศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือความเครียดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นต้น (จุจเดือน พันธมนาวิน, 2546) ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาพฤติกรรมการคงอยู่และออกกลางคันของนักศึกษาเป็นไปอย่างครบถ้วนครอบคลุมทุกปัจจัยเชิงเหตุจึงค้นหาตัวแปรตามกรอบดังกล่าวโดยบูรณาการ 2 ศาสตร์ คือ จิตวิทยาและสังคมวิทยา

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา ตามแนวคิดสังคมวิทยาของนักสังคมวิทยา Tinto (1975) จะได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน และตามแนวคิดจิตวิทยาจากผลการวิจัยของนักจิตวิทยา Bean and Eaton พบจำนวน 2 ตัวแปร ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของตน และพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ร่วมกับการพิจารณาตามเหตุผลในใบคำร้องของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ ในช่วงปีพ.ศ. 2559-2562 ที่ออกกลางคัน พบตัวแปรที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับแนวคิดทางจิตวิทยาอีกจำนวน 1 ตัวแปร คือ ทศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา นอกจากนี้ยังมีตัวแปรที่เป็นลักษณะที่ติดตัวนักศึกษามา คือ สุขภาพจิต ซึ่งจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาทั้งสิ้น

กรอบแนวความคิดครั้งนี้จึงใช้ตัวแปรในกลุ่มแนวคิดจิตวิทยาและสังคมวิทยารวม 8 ตัวแปร เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องและจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา ทำให้ทราบปัจจัยปกป้องนักศึกษาให้คงอยู่ในมหาวิทยาลัยต่อไปและปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่การตัดสินใจออก

กลางคั่นของนักศึกษา และนำไปสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพรวบรวมเป็นข้อเสนอแนะเพื่อ
การส่งเสริมการคงอยู่และลดการออกกลางคั่นของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยทางจิตสังคมสามารถจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา
2. สมการทำนายที่สร้างขึ้นสามารถพยากรณ์การคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้
2. ได้ทราบปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้
3. ได้ทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยซึ่งนำไปสู่การกำหนดแนวทางในการพัฒนานักศึกษา
4. ได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้คงอยู่และลดการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร

แนวคิดทฤษฎี

การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ มีแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งนำมาสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยและค้นหาแนวทางในการพัฒนานักศึกษา โดยผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อไว้ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา
 - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา
2. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา
 - 2.1 การบูรณาการทางวิชาการ
 - 2.2 การบูรณาการทางสังคม
 - 2.3 ความผูกพันต่อเป้าหมาย
 - 2.4 ความผูกพันต่อสถาบัน
 - 2.5 การรับรู้ความสามารถของตน
 - 2.6 พฤติกรรมการเผชิญปัญหา
 - 2.7 ทักษะต่อกิจกรรมนักศึกษา
 - 2.8 สุขภาพจิต
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษา
 - 3.1 ทฤษฎีการพัฒนานักศึกษา
 - 3.2 รูปแบบการพัฒนานักศึกษา

1. แนวคิดเกี่ยวกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา

1.1 ความหมายของการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา

ความคงอยู่ของนักศึกษา (Student Persistence) หมายถึง การที่นักศึกษาหรือผู้เรียน ศึกษาอยู่ในระบบอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จการศึกษา การแสดงเจตนาของนักศึกษาและ/หรือการวางแผนที่จะศึกษาในมหาวิทยาลัยเดิมต่อไป ไม่เปลี่ยนหรือโยกย้ายไปมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาอื่นจน

สำเร็จการศึกษา มีความหมายผกผันกับการออกกลางคัน (Dropout) ซึ่งหมายถึง การที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยแล้วไม่เข้าศึกษาหรือเข้าศึกษาในระยะหนึ่งแล้วออกจากมหาวิทยาลัยก่อนจะสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง โดยอาจเป็นการออกเนื่องจากผลการเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ลาออก หรือการถูกให้ออกด้วยสาเหตุอื่น ๆ หรือ การที่นักศึกษาพ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรกำหนด (สุมาลี สังข์ศรี, 2555; บุรทิน ขำภิรัฐ, 2556; Donald, 2010)

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา

ในสถาบันการศึกษามีการใช้คำหลายคำที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่ เช่น การดำรงนักศึกษา เป็นต้น คำสองคำมีความเกี่ยวข้องกันแต่แตกต่างกัน กล่าวคือ การคงอยู่ (persistence) หมายถึง นักศึกษาที่ยังคงเรียนเพื่อให้ได้รับปริญญา ส่วนคำว่า การดำรง (retention) เป็นการปฏิบัติและความสามารถของสถาบันที่จะช่วยเหลือหรือดูแลนักศึกษาตั้งแต่การรับเข้าจนสำเร็จการศึกษา (Berger and Lyons, 2005) แนวคิดเกี่ยวกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษานั้น มีการศึกษาในต่างประเทศมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1970 จนกลายเป็นทฤษฎีที่ถูกอ้างอิงเพื่อใช้ในงานวิจัยจำนวนมาก ได้แก่ ทฤษฎี ของ Spady ทฤษฎี ของ Tinto ทฤษฎี ของ Aston และทฤษฎี ของ Bean และ Eaton สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาแนวคิดทางสังคมวิทยาร่วมกับแนวคิดทางจิตวิทยา จึงเลือกใช้ตัวแปรจากทฤษฎีโมเดลของ Tinto ซึ่งเป็นการศึกษาทางด้านสังคม และใช้แนวคิดเชิงจิตวิทยาของ Bean and Eaton ร่วมกัน โดยมีรายละเอียดของทฤษฎีดังนี้

1. ทฤษฎีโมเดลปฏิริยาของ Tinto แนวคิดของ Tinto (1975, p.95) เป็นแนวคิดหนึ่งที่ถูกนำไปอ้างอิงกันอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทฤษฎีปฏิริยาของ Tinto (Tinto's Internationalist Theory) ใช้แนวคิดทฤษฎีอรรถนิเวศกรรมของ Durkheim (Durkheim's Theory) เป็นรากฐานการพัฒนาสู่ทฤษฎีปฏิริยาของ Tinto ซึ่งแสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษา โดยอธิบายการตัดสินใจเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ภูมิหลังของนักศึกษาก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ภูมิหลังทางครอบครัว ลักษณะส่วนบุคคล การเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา เช่น สถิติปัญหา ทักษะทางสังคม รวมถึงภาวะทางการเงิน ทั้งหมดไม่เพียงแต่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อความตั้งใจในเป้าหมายทางการศึกษาและการประกอบอาชีพอีกด้วย โดยภูมิหลังทั้งหมดมีผลต่อความผูกพันกับมหาวิทยาลัย และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาแต่ละคน รวมทั้งบุคคลอื่น ทั้งนี้หากนักศึกษามีความผูกพันต่อสถาบัน

และเป้าหมายทางการศึกษามาก โอกาสที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาก็สูง ในทางตรงกันข้าม หากนักศึกษามีความผูกพันต่อสถาบันและเป้าหมายทางการศึกษาน้อย ก็มีโอกาที่จะออกกลางคัน และระยะที่ 2 ระยะที่นักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เมื่อนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะพบระบบ 2 ระบบ คือ ระบบวิชาการและระบบสังคม โดยระบบวิชาการ ได้แก่ การแสดงออกทางวิชาการ ความสัมพันธ์กับอาจารย์และบุคลากร การให้คำปรึกษาทางวิชาการทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วนระบบสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเพื่อน การทำกิจกรรมนอกหลักสูตร รวมถึงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น Tinto ให้ความสำคัญกับการบูรณาการทั้งระบบการศึกษาและระบบทางสังคม คือ การบูรณาการทางวิชาการเป็นภาพรวมทางการเรียนของนักศึกษา และการบูรณาการทางสังคม ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มรวมถึงสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ถ้าระบบวิชาการสามารถเชื่อมโยงกับระบบสังคมจะก่อให้เกิดความผูกพันต่อสถาบันและเป้าหมายมากขึ้น ซึ่งความผูกพันต่ออย่างใดอย่างหนึ่งก็เพียงพอต่อความสำเร็จของการศึกษา เช่น นักศึกษาได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ จนก่อให้เกิดความผูกพันต่อสถาบัน นักศึกษาก็จะตัดสินใจคงอยู่ในมหาวิทยาลัย หรือ นักศึกษามีความผูกพันต่อเป้าหมายของตนเองก็จะสามารถคงสภาพการเป็นนักศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ดังนั้น การบูรณาการทางวิชาการ และการบูรณาการทางสังคม จึงมีผลโดยตรงต่อความผูกพันต่อสถาบัน และเป้าหมาย จนนำไปสู่การตัดสินใจคงอยู่ในมหาวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษา

สุขจิตร ตั้งเจริญ (2562) ได้ศึกษาผลการวิจัยที่สัมพันธ์กับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา พบการศึกษาเพื่ออธิบายการคงอยู่และการออกกลางคันดังนี้คือ ความผูกพันต่อสถาบันและเป้าหมายการศึกษามีผลโดยตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการคงอยู่ของนักศึกษา (Nora, 1987; Munro, 1981; Napoli, 1996; Berger and Milem, 1999; บุรทิน จำภิรัฐ, 2556) นอกจากนี้ยังพบตัวแปรที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อน การบูรณาการทางสังคม การบูรณาการทางวิชาการ (Berger and Milem, 1999) และในงานวิจัยของ Napoli (1996) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา โดยวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis) พบว่า ตัวแปรทำนายทุกตัว ได้แก่ ความผูกพันต่อสถาบัน ความผูกพันต่อเป้าหมาย การบูรณาการทางวิชาการและสังคม ผลการเรียน ขนาดของสถาบัน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการคงอยู่ในมหาวิทยาลัย และสามารถอธิบายความแปรปรวนการคงอยู่ของนักศึกษาได้ร้อยละ 57

2. ทฤษฎีการดำรงรักษานักศึกษาในมหาวิทยาลัยตามแนวคิดเชิงจิตวิทยาของ *Bean and Eaton (2000)* แนวคิดการดำรงรักษานักศึกษา (Student Retention) นี้เป็นแนวคิดที่อยู่บนพื้นฐานของ ทฤษฎีทางจิตวิทยา 4 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) ทฤษฎีการเผชิญความเครียด (Coping behavior Theory) และทฤษฎีการให้เหตุผล (ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน) (Attribution Theory)(locus of control) *Bean and Eaton* อธิบายการคงอยู่ของนักศึกษาผ่านความตั้งใจที่จะคงอยู่ โดยให้ความสำคัญกับ พฤติกรรมความตั้งใจที่จะคงอยู่ซึ่งได้รับอิทธิพลจากทัศนคติของนักศึกษา เกี่ยวกับความเหมาะสมกับ มหาวิทยาลัยและความผูกพันกับมหาวิทยาลัยที่ได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจาก มหาวิทยาลัย รวมถึงภูมิหลังของนักศึกษาและสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

จากงานวิจัยของ *Bean and Eaton* ซึ่งได้ทำการศึกษา 2 ทฤษฎี ได้แก่ 1) ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy Theory) ของ *Bandura (1994)* โดยสำรวจผลของการรับรู้ความสามารถของตนต่อการคงอยู่ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง สามารถที่จะหากลยุทธ์เพื่อความสำเร็จ และสามารถตอบสนองต่อผลลัพธ์ในทางบวกและทางลบได้ มากกว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ และ 2) ทฤษฎีพฤติกรรมการเผชิญปัญหา (Coping Behavioral Theory) ของ *Lazarus (1966)* พบว่าเมื่อนักศึกษาประเมินสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด หรือปัญหากับตนเอง นักศึกษาจะเผชิญปัญหานั้น ๆ ใน 2 ลักษณะ คือ 1) การเผชิญปัญหาโดยการมุ่งแก้ปัญหา พยายามหาทางเลือก พิจารณาข้อดีและข้อบกพร่องและตัดสินใจเลือกทางเลือกและลงมือแก้ปัญหา 2) การเผชิญปัญหาโดยการมุ่งแก้ไขอารมณ์ ลดอารมณ์หรือความรู้สึกที่ไม่สบายใจโดยไม่เปลี่ยนแปลงสถานการณ์ (สุขจิตร ตั้งเจริญ, 2561)

2. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) เป็นกรอบในการค้นหาตัวแปรเพื่อให้การศึกษาพฤติกรรมการคงอยู่และออกกลางคันของนักศึกษาเป็นไปอย่างครบถ้วนครอบคลุมปัจจัยเชิงเหตุ โดยการบูรณาการ 2 ศาสตร์ คือ จิตวิทยาและสังคมวิทยา ได้แก่ แนวคิดสังคมวิทยาของนักสังคมวิทยา *Tinto (1975)* จะได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 ตัวแปร ประกอบด้วย การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน และตามแนวคิดจิตวิทยาจากผลการวิจัยของนักจิตวิทยา *Bean and Eaton (2000)* พบจำนวน 2 ตัวแปร

ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของตน และพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ร่วมกับการพิจารณาตามเหตุผลในใบคำร้องของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ ในช่วงปีพ.ศ. 2559-2562 ที่ออกกลางคัน พบตัวแปรที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับแนวคิดทางจิตวิทยาอีกจำนวน 1 ตัวแปร คือ ทักษะคิดต่อกิจกรรม นักศึกษา นอกจากนี้ยังมีตัวแปรสุขภาพจิต ซึ่งเป็นลักษณะที่ติดตัวนักศึกษามา โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การบูรณาการทางวิชาการ (Academic Integration)

การบูรณาการทางวิชาการ หมายถึง คະแนนเฉลี่ยในชั้นนั้นๆของนักศึกษากับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการพัฒนาทางสติปัญญา (Munro, 1981) เป็นการผสมกลมกลืนระหว่างคุณลักษณะของนักศึกษากับระบบโครงสร้าง บรรทัดฐาน กฎเกณฑ์ ปทัสถานหรือแนวปฏิบัติทางวิชาการของคณะหรือมหาวิทยาลัย (วชิระ ชาวหา, 2543; นุรทิน ขำภีรัฐ, 2556) โดยการบูรณาการทางวิชาการสามารถจำแนกองค์ประกอบได้เป็น ผลการเรียนรู้ การพัฒนาส่วนบุคคล ความมั่นใจทางวิชาการ ความสนุกสนานกับวิชาที่เรียน มีบรรทัดฐานและค่านิยมทางวิชา

การบูรณาการทางวิชาการถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาสนใจหรือไม่สนใจต่อการศึกษาหาความรู้จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาของนักศึกษาและยังมีผลต่อความผูกพันต่อสถาบันและการคงอยู่หรือออกกลางคันของนักศึกษา (Spady, 1971; Tinto, 1975) โดย Spady (1970) มีแนวคิดที่ว่าเมื่อนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ก็จะเป็นการเข้าสู่ระบบทางวิชาการ จะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวนักศึกษากับระบบทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ผลของการปฏิสัมพันธ์นี้จะก่อให้เกิดผลต่อนักศึกษา 2 ประการ คือ เกรดที่นักศึกษาได้รับ ซึ่งถือเป็นรางวัลภายนอก และการพัฒนาทางสติปัญญา ซึ่งถือเป็นรางวัลภายในที่นักศึกษาได้รับจากระบบวิชาการของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ Tinto (1975) ที่มีแนวคิดว่าการบูรณาการทางวิชาการสามารถวัดได้จากเกรดที่นักศึกษาได้รับและการพัฒนาทางสติปัญญาของนักศึกษาในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย เกรดที่ได้รับสะท้อนให้เห็นทั้งในส่วนหนึ่งที่เป็นความสามารถของนักศึกษาและความพึงพอใจของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นรูปแบบเฉพาะของพฤติกรรมทางวิชาการ (สุขจิตร ตั้งเจริญ, 2561)

มีงานวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการทางวิชาการที่น่าสนใจพบว่า การบูรณาการทางวิชาการมีผลต่อการศึกษาและการคงอยู่หรือการออกกลางคันของนักศึกษา (Pascarella and Terenzini, 1979) และการที่นักศึกษาไม่พอใจในรายวิชาบังคับของมหาวิทยาลัยเป็นการขาดการบูรณาการทางวิชาการ ส่วนการพัฒนาด้านวิชาการและสติปัญญานั้น มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา (Getziaf et al., 1984)

อีกทั้ง เกรตที่ได้รับยังเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อความพึงพอใจทางวิชาการ วิชาที่เรียน และการประเมินผลของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษาทั้งสิ้น (Aitken, 1982)

2.2 การบูรณาการทางสังคม (Social Integration)

การบูรณาการทางสังคม หมายถึง ความสอดคล้องเหมาะสมกันดีระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมทางสังคม (Tinto, 1975) การรับรู้เกี่ยวกับการบูรณาการทางสังคมคือ 1) ความตั้งใจที่แสดงให้เห็นถึงความเข้ากันได้ของเหมาะสมของนักศึกษา 2) เป็นการปฏิบัติต่อกันที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่อบอุ่นระหว่างบุคคลในสถาบัน 3) เป็นการรับรู้ระหว่างนักศึกษากับเพื่อนๆ ที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างทางทัศนคติหรือแนวปฏิบัติ (Spady, 1971) การบูรณาการทางสังคมประกอบด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตร ปฏิสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน และปฏิสัมพันธ์กับคณะและเจ้าหน้าที่ (Jason, 2002)

การบูรณาการทางสังคมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเนื่องจากหากขาดการบูรณาการทางสังคมไปจะทำให้ความรู้สึกผูกพันต่อระบบสังคมต่ำลง ทำให้นักศึกษามีโอกาสออกจากมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น (Spady, 1971; Tinto, 1975) เมื่อนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยจะนำเอาลักษณะของตัวเองหลายอย่างติดตัวมาด้วย เช่น ภูมิหลัง ค่านิยม ทัศนคติ ความสนใจ บุคลิกภาพ เมื่อนักศึกษาไปปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือเพื่อนในมหาวิทยาลัยซึ่งย่อมมีคุณลักษณะที่แตกต่างไปจากนักศึกษาไม่มากนักน้อย ความสามารถของนักศึกษาที่ปรับคุณลักษณะตัวเองให้เข้ากันได้หรือสอดคล้องกับคุณลักษณะเฉพาะหรือสิ่งที่มีอิทธิพลต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเรียกว่า มีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของสังคมจะช่วยให้เกิดการบูรณาการทางสังคมขึ้น ถ้าปรับได้มากถือว่าเกิดการบูรณาการทางสังคมมาก (Spady, 1970; Tinto, 1975)

การบูรณาการทางสังคมเกิดขึ้นได้หลายวิธี จากงานวิจัยของ Spady (1971) พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางสติปัญญาเกิดจากการที่ได้มีความเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยและสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการที่นักศึกษามีการติดต่อพบปะกับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษา มีผลต่อการเกิดการบูรณาการทางสังคมและก่อให้เกิดความพึงพอใจและมีผลต่อการศึกษาและการคงอยู่หรือการออกกลางคันของนักศึกษา ซึ่งต่อมาในงานวิจัยของ Rootman (1972) ก็ให้ผลเช่นเดียวกัน ในอีกทางหนึ่งยังพบว่า การเกิดการบูรณาการทางสังคมผ่านทางการช่วยเหลือสนับสนุนจากเพื่อนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการศึกษาและการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยจนสำเร็จการศึกษา (Tinto, 1975) และการบูรณาการทางสังคมยังเกิดจากความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการกับอาจารย์และการจัดเวลาทางสังคมแบบไม่เป็นทางการอีกด้วย

(Pascarella and Terenzini, 1979) และยังพบว่า การปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ที่ปรึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อระดับการบูรณาการทาง สังคมของนักศึกษาซึ่งมีผลต่อการศึกษาและการคงอยู่หรือการออกกลางคันของนักศึกษา (Nora, 1987)

2.3 ความผูกพันต่อเป้าหมาย (Goal Commitment)

ความผูกพันต่อเป้าหมาย หมายถึง การแสดงออกถึงการรับรู้ในความต้องการและ ความรู้สึกที่มีต่อเป้าหมายของตนเอง ที่มีความคาดหวังต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังที่จะ ศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ความคาดหวังที่จะจบการศึกษาและสามารถนำความรู้ความสามารถ ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการศึกษาไปประกอบอาชีพในอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ตลอดจนความ คาดหวังต่อความมีชื่อเสียงของสถาบัน (วชิระ ขาวหา, 2543; อภิชาติ เลहनันท์, 2553; Munro, 1981; Pascarella, Terenzini, and Wolf, 1986)

จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ความผูกพันต่อเป้าหมายมีอิทธิพลต่อนักศึกษาที่จะพิจารณา คงอยู่ในมหาวิทยาลัยต่อไป โดย Tinto (1975) อธิบายว่า ความผูกพันต่อเป้าประสงค์เป็นปัจจัยที่ผู้วิจัย สามารถวัดได้จากแผนการศึกษา ความคาดหวังทางการเรียน และความคาดหวังต่ออาชีพในอนาคต แผนการเรียนที่ดีจะช่วยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความคาดหมายที่จะสำเร็จการศึกษา (สุจิตร์ ตั้ง เจริญ, 2561)

2.4 ความผูกพันต่อสถาบัน (Institutional Commitment)

ความผูกพันต่อสถาบัน หมายถึง การที่นักศึกษาทุ่มเทพลังร่างกาย จิตใจ เวลา และ ทรัพยากรที่มีให้กับกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากมหาวิทยาลัย การทุ่มเทเวลาใน การศึกษาเล่าเรียน ใช้เวลาในมหาวิทยาลัย มีส่วนร่วมในองค์กรนักศึกษา และการมีปฏิสัมพันธ์ต่อ มหาวิทยาลัย กิจกรรมเหล่านี้สามารถเรียงลำดับได้จากการใช้เวลาของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัย และ ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งทำให้เกิดการเชื่อมโยงของนักศึกษา กับกลุ่มเพื่อนที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการเรียนเหมือนกัน (Astin, 1990; Krause, 2005) นอกจากนี้ Yu and Kim (2008) ยังนิยามความผูกพันต่อสถาบันไว้ในรูปของความจงรักภักดีของ นักศึกษา ว่าความจงรักภักดีของนักศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งของความผูกพันต่อสถาบัน ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกผูกพันทางใจที่นักศึกษามีต่อมหาวิทยาลัยบนพื้นฐานของความรู้ในด้านการระบุด่วนและ การเป็นสมาชิกของมหาวิทยาลัย สำหรับในประเทศไทยมีการให้ความหมายความผูกพันต่อสถาบันว่า หมายถึง ความรู้สึกและการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันการศึกษาที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ว่า

ตนเองเป็นส่วนร่วมของมหาวิทยาลัย มีความเชื่อและยอมรับเป้าหมาย ตลอดจนค่านิยมของสถาบัน มีความซื่อสัตย์ จงรักภักดี มีความเต็มใจและมุ่งมั่นที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะรักษาไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นศิษย์ และมีความภูมิใจที่เป็นนักศึกษาของสถาบัน (ชฎาภา ประเสริฐทรงและชนิกา เจริญจิตต์กุล, 2545; วชิระ ชาวหา, 2543; ศศิธร วงศ์ประเสริฐ, 2547; สุขจิตร ตั้งเจริญ, 2561)

จากรายงานผลการวิจัยจำนวนหนึ่งพบว่า ความผูกพันกับสถาบันได้รับผลโดยตรงมาจากการบูรณาการทางสังคม และส่งผลเชิงลบต่อการออกกลางคันของนักศึกษา และเมื่อนำขนาดของมหาวิทยาลัยมาสมการทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ นักศึกษา ชุมชน มีการลงทุนให้แก่ศึกษามากขึ้น จะกระตุ้นให้นักศึกษามีผลการเรียนตามระดับความสามารถของตนและโครงสร้างของมหาวิทยาลัยจะส่งผลกระทบต่อการออกกลางคันของนักศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าในมหาวิทยาลัยที่มีหลักสูตรเคร่งครัดและมีเนื้อหาสาระที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางวิชาการน้อย นักศึกษามีแนวโน้มที่จะออกกลางคันน้อย อีกทั้งยังพบว่า ความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาเป็นตัวทำนายการสำเร็จการศึกษาได้ (Lee and Burkham, 2003; Munro, 1981)

2.5 การรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy)

การรับรู้ความสามารถของตน หรือ Perceived Self-Efficacy นิยมใช้ Self-Efficacy ซึ่งหมายถึง การตัดสินใจของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการจัดระบบและวางรูปแบบการกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมในการสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติตามแบบที่กำหนดไว้ เป็นความเชื่อในความสามารถของแต่ละบุคคลว่าตนเองมีความสามารถกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ (Badura, 1986; Pajares, 1996; Wood and Locke, 1987)

ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy Theory) ถูกพัฒนาขึ้นโดย Bandura (1986) ซึ่งพัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory) Bandura มีความเชื่อว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการกระทำของบุคคล บุคคล 2 คนอาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่าคน 2 คนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ก็อาจแสดงพฤติกรรมออกมาแตกต่างกันด้วย เขาเห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ดังนั้นสิ่งที่กำหนดประสิทธิภาพของการแสดงออกจึงขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของตนเองในสถานการณ์นั้น ๆ นั่นเอง นั่นคือถ้าบุคคลมีความสามารถย่อมจะแสดงออกถึงความสามารถนั้นออกมา บุคคลที่เชื่อว่าตนเองมีความสามารถจะมีความอดทนอดสาหัส ไม่ท้อถอยง่าย ๆ และจะประสบความสำเร็จในที่สุด (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550)

การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อบุคคลดังนี้ 1) การเลือกกระทำพฤติกรรม (Choice Behavior) บุคคลมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงงานหรือสถานการณ์ที่เชื่อว่าเกินความสามารถของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็เลือกที่จะทำงานที่เชื่อว่ามีความสามารถเพียงพอที่จะทำงานนั้นได้สำเร็จ ต่างจากบุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนสูงเกินจริง มักจะประสบความล้มเหลวในการทำงาน และเกิดความเครียด ในขณะที่บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนต่ำก็มักจะขาดความพยายามและความมานะในการทำงาน 2) การใช้ความพยายามและความมานะในการทำงาน (Effort Expenditure and Persistence) บุคคลที่รับรู้ว่ามีความสามารถสูงจะมีความกระตือรือร้นและใช้ความพยายาม มานะทำงานนานกว่าบุคคลที่รับรู้ความสามารถต่ำ และการที่บุคคลใช้ความมานะพยายามอย่างเต็มที่ตลอดเวลา ก็มักมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูง 3) กระบวนการคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ (Thought Patterns and Emotional Reactions) การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อกระบวนการคิดและปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคลในระหว่างกระทำพฤติกรรมและมีผลต่อการจัดการกับสภาพแวดล้อมในภายหน้าของบุคคล บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนสูงจะมีความพยายามและเอาใจใส่ในการกระทำ เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคจะยังใช้ความพยายามเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำจะมีแนวโน้มที่จะมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อตนเองในทางลบ เช่น ไม่มีความสุข รู้สึกท้อ หวาดหวั่น เครียด และจะแสดงพฤติกรรมไม่เต็มความสามารถ ทำให้ล้มเหลวในการกระทำพฤติกรรมมากขึ้น 4) เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลของการกระทำมากกว่าเป็นการทำนายพฤติกรรม (Human as Producers rather than Simply Foretellers of Behavior) บุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง มักจะเป็นคนที่กระทำพฤติกรรมด้วยความพยายาม ยอมรับผลที่เกิดขึ้น เลือกการกระทำที่ท้าทาย และใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ถึงแม้จะล้มเหลวบ้างแต่ก็ไม่ท้อถอยและไม่อ้างโชคชะตา แต่จะคิดว่าความล้มเหลวนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จต่อไป ซึ่งตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนต่ำ ที่มักรอให้ความสำเร็จหรือล้มเหลวเป็นไปตามความเชื่อหรือคำทำนาย และมักหลีกเลี่ยงการกระทำที่ยาก ขาดความพยายาม มีความทะเยอทะยานต่ำ และมีความเครียดสูง (Bandura, 1986)

งานวิจัยของ Weng, Cheong, and Cheong (2010) ศึกษาการคงอยู่ของนักศึกษาในการศึกษาระบบสารสนเทศโดยใช้ทฤษฎีของ Tinto และการรับรู้ความสามารถของตนตามแนวคิดของ Bean and Eaton ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลรวม ส่งผลต่อความตั้งใจคงอยู่สูงที่สุด

เท่ากับ 0.38 สอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศไทยที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นปัจจัยจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาเช่นกัน (สุขจิตร ตั้งเจริญ, 2561)

2.6 พฤติกรรมการเผชิญปัญหา (Coping Behavior)

พฤติกรรมการเผชิญปัญหา หมายถึง การที่บุคคลมีความพยายามทางความคิดและพฤติกรรมในการจัดการกับความต้องการของร่างกายทั้งภายในและภายนอกของบุคคล อันเป็นสถานการณ์หรือความเครียด หรือแก้ไขความยุ่งยากกับปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะจัดการได้เพียงใดขึ้นอยู่กับพลังความสามารถของแต่ละบุคคล ความพยายามนี้จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา

การเผชิญปัญหาแบ่งออกได้หลายวิธี เช่น Lazarus and Folkman (1984) แบ่งออกเป็น 2 วิธี ได้แก่ การเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นที่ปัญหา (Problem-Focus Coping) และการเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นที่อารมณ์ (Emotional-Focus Coping) ต่อมา Carver, Scheier and Weintraub (1989) แบ่งวิธีการเผชิญปัญหาออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นที่ปัญหา (Problem-Focus Coping) การเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ (Emotional-Focus Coping) และการเผชิญปัญหาแบบได้ประโยชน์น้อย (Less Useful Coping) ส่วน Edler and Parker (1994) แบ่งออกเป็น 3 วิธีเช่นกัน ได้แก่ การมุ่งกระทำการแก้ไขปัญหา (Task Coping) การมุ่งเผชิญปัญหาด้านอารมณ์ (Emotion Coping) และการหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา (Avoidance Coping) รูปแบบการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพนั้นคือการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหาที่มีอยู่โดยตรง ส่วนรูปแบบที่ไม่มีประสิทธิภาพคือ การหลีกเลี่ยงปัญหาซึ่งเป็นวิธีที่ให้ผลทางลบ

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ใช้การลงมือแก้ปัญหามากกว่าการหลีกเลี่ยงปัญหามีการปรับตัวทางบวกมากขึ้น การเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพคือ การกระทำในลักษณะส่งเสริมสุขภาพ ช่วยให้บุคคลสามารถจัดการปัญหาได้สำเร็จ ส่วนการเผชิญปัญหาที่ไม่มีประสิทธิภาพคือ การกระทำที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ แม้ว่าการกระทำนั้นจะทำให้ความเครียดหรือปัญหาลดลงได้ชั่วคราว (Aspinwall and Taylor, 1992) ต่อมา Tracer and Andy (2014) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนและการเผชิญปัญหาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า การเผชิญปัญหาโดยมุ่งแก้ปัญหาและการวางแผน ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนร้อยละ 39 ดังนั้น การพัฒนาการเผชิญปัญหาโดยมุ่งแก้ปัญหาเป็นการเพิ่มการรับรู้ความสามารถของนักศึกษา และผลการเผชิญปัญหาโดยมุ่งแก้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์สูงกับการรับรู้ความสามารถของตน

2.7 ทักษะต่อกิจกรรมนักศึกษา (Attitude toward Student Activities)

กิจกรรมนักศึกษาอาจเรียกแตกต่างกันไป ซึ่งในภาษาอังกฤษนั้นก็จะมีความเกี่ยวข้อง เช่น Extracurricular activities, Semi-curriculum activities, Student activities เป็นต้น โดยสรุปได้ว่า กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่จัดและดำเนินการโดยนักศึกษา ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้มีขึ้น กิจกรรมเหล่านี้จะไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการโดยตรง ไม่มีการคิดหน่วยกิต แต่เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความรู้ และความบันเทิง การเข้าร่วมกิจกรรมจะเป็นไปตามความสมัครใจไม่บังคับ ซึ่งการจัดกิจกรรมนักศึกษานี้จะถือได้ว่าเป็นงานที่อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนานักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านวิชาชีพ สังคม อารมณ์ ร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา (สำเนา จรศิลป์, 2525)

ส่วน “ทัศนคติ” ตรงกับภาษาอังกฤษคือ “Attitude” ในภาษาไทยพบว่ามีการใช้คำว่า “เจตคติ” แทนได้เช่นกัน นักวิชาการและนักจิตวิทยาหลายท่านให้ความหมายคำว่า ทัศนคติ ไว้มากมาย เช่น Thurstone (1967) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง เรื่องความชอบ ความไม่ชอบ ความคิดเห็น ความลำเอียง ความรู้สึก และความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยแสดงพฤติกรรมโน้มเอียงอย่างใดอย่างหนึ่งในรูปของการประเมินว่าชอบ ไม่ชอบ ต่อมา Fishbein (1967) ให้ความหมายของทัศนคติในแง่ขององค์ประกอบด้านความรู้สึก คือ เป็นลักษณะทางอารมณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดการตอบสนองอย่างคงเส้นคงวาต่อวัตถุในทิศทางที่พอใจหรือไม่พอใจ สอดคล้องกับที่ Triandis (1971) อธิบายว่า ทัศนคติ เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ที่ประเมินจากความรู้สึก ความเข้าใจ ประสบการณ์ ตลอดจนความคิดเห็นซึ่งทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องในทิศทางที่ประเมินไว้ ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า ทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาซึ่งแสดงออกได้ 2 ทิศทางคือทางบวกซึ่งเป็นลักษณะความพึงพอใจ ชอบ ยอมรับ ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ และทางลบซึ่งเป็นลักษณะความไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่ร่วมมือ ไม่เต็มใจปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติตาม

Chickering and Reiser (1993 อ้างถึงใน กมลชนก กำเนินนง, 2551) นักทฤษฎีทางจิตสังคม ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษาจะมีส่วนช่วยพัฒนานักศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ 1) การพัฒนาความสามารถ (Developing Competence) ในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะพัฒนาความสามารถ 3 ด้าน คือ ความสามารถด้านสติปัญญา ความสามารถทางร่างกาย และความสามารถในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือด้านสังคม นักศึกษาจะมีความรู้สึกว่าคุณมี

ความสามารถมากขึ้น เรียนรู้ที่จะไว้วางใจในความสามารถของตน ยอมรับคำวิจารณ์จากผู้อื่น และ
 บุรณาการทักษะต่าง ๆ ให้กลายเป็นความมั่นใจในตนเอง 2) การจัดการด้านอารมณ์ (Managing
 Emotions) หลายคนต้องประสบกับอารมณ์ในด้านไม่ดีต่าง ๆ เช่นความโกรธ ความกลัว ความเบื่อหน่าย
 หรือความเครียด ผลจากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวล ความโกรธ ความรู้สึกหดหู่ ความต้องการ
 ความรู้สึกผิด และความอายนั้น เมื่อมีมากเกินไป จะมีอิทธิพลต่อกระบวนการการศึกษา 3) การพัฒนา
 จากความเป็นตัวของตัวเอง ไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน (Moving Through Autonomy Toward
 Interdependence) สิ่งสำคัญที่นักศึกษาจะต้องพัฒนาในที่นี้ก็คือ การเรียนรู้ที่จะพอใจในตนเอง มีความ
 รับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมายที่ตนได้เลือกไว้ ไม่ถูกชักนำโดยความคิดเห็นของคนอื่น การพัฒนาใน
 ด้านนี้จะนำไปสู่ความเป็นอิสระทั้งทางอารมณ์และในด้านความต้องการความช่วยเหลือจากภายนอก
 และนำไปสู่การยอมรับการพึ่งพาอาศัยกันในขั้นต่อมา 4) การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิ
 ภาวะ (Developing Mature Interpersonal Relationship) รวมถึงการยอมรับและชื่นชมความแตกต่าง
 ระหว่างบุคคล และความสามารถในการไกล่เกลี่ยผูกพันกับผู้อื่น การยอมรับความแตกต่างนี้ นอกจากจะ
 ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้ว ยังหมายรวมถึงบริบทที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม การ
 ตระหนักถึงความแตกต่าง การมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง ความเปิดเผย ความอยากรู้อยากเห็น และการ
 เป็นปรัวิสัย (Objective) ไม่ยึดติดกับความเห็นของตน 5) การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน (Establishing
 Identity) การสร้างเอกลักษณ์นั้น ขึ้นอยู่กับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ตามที่กล่าวมาทั้งหมด การพัฒนา
 เอกลักษณ์นั้นเป็นกระบวนการค้นหาว่า ประสบการณ์ชนิดใด ระดับใด และทำประสบการณ์นั้น ๆ
 บ่อยเท่าไร ที่จะทำให้พึงพอใจ รู้สึกปลอดภัย และมั่นใจในตนเอง 6) การพัฒนาเป้าหมาย (Developing
 Purpose) เป็นการเพิ่มความสามารถในการเป็นคนที่มีความตั้งใจแน่วแน่ ความสามารถในการประเมิน
 ความสนใจและทางเลือกต่าง ๆ โดยจะต้องมีการวางแผนสำหรับการกระทำ และมีการกำหนดสิ่งที่ควร
 จะทำก่อนใน 3 ด้าน คือ แผนและแรงบันดาลใจเกี่ยวกับอาชีพ ความสนใจส่วนตัว และความผูกพันกับ
 บุคคลอื่นและครอบครัว นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงเป้าหมายที่ต่างกันของ
 ตนให้อยู่ภายใต้เป้าหมายหลักที่ใหญ่กว่าและความหมายมากกว่า และการมีความตั้งใจในการทำสิ่ง
 ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน 7) การพัฒนาความมีคุณธรรม (Developing Integrity) การพัฒนาความมี
 คุณธรรมนั้น ใกล้เคียงกับการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน และการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนา
 ความมีคุณธรรมประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่มีลำดับซ้อนกันอยู่ ประการแรก ค่านิยมเกี่ยวกับมนุษย์จะ
 เปลี่ยนจากการทำตามความเชื่อต่าง ๆ โดยอัตโนมัติไปสู่การรักษาความสมดุลระหว่างความสนใจของ

ตนเองกับความสนใจของเพื่อนมนุษย์คนอื่น ๆ ประการที่สอง ค่านิยมเกี่ยวกับบุคคล เป็นการยอมรับ ค่านิยมและความเชื่อต่าง ๆ อย่างมีสติ ในขณะที่เดียวกันก็เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ประการสุดท้าย การพัฒนาความเหมาะสม หมายถึง การประสานระหว่างค่านิยมส่วนตัวกับพฤติกรรมที่ต้องรับผิดชอบ ต่อสังคม

จากผลการศึกษาของ Astin (1970, อ้างถึงใน สำเนา ขจรศิลป์, 2538) นักวิชาการด้านจิต สังคม ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ทักษะคิดต่อกิจกรรมประเภทนั้น สภาพความต้องการ และ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้น ต่อมา แอสติน (1996, อ้างถึงใน สำเนา ขจรศิลป์, 2538) สรุปออกมาเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ นักศึกษาคงอยู่ และมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ สูง ได้เรียก ทฤษฎีดังกล่าวว่า ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของนักศึกษา (The Theory of Student Involvement) ซึ่งประกอบไปด้วยสาระสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม หมายถึง การใช้ร่างกายและแรงใจ เข้าไปสัมพันธ์ กับ “สิ่งต่าง ๆ” โดยที่สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นสิ่งที่ทั่ว ๆ ไป 2) ไม่ว่า “สิ่งต่าง ๆ” ที่เข้าไปมีส่วนร่วมนั้น จะเป็นอะไรก็ตาม การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นในลักษณะที่ต่างกัน นักศึกษาแต่ละคนมีส่วนร่วมในสิ่งใด สิ่งหนึ่งในปริมาณที่แตกต่างกัน และนักศึกษาคณะหนึ่งคนเดียวก็มีส่วนร่วมเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ กันในเวลาที่แตกต่างกัน 3) การมีส่วนร่วมนั้นมีทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การมีส่วนร่วมในเชิงปริมาณของ นักศึกษาอาจวัดได้ว่า นักศึกษาใช้เวลากี่ชั่วโมงในการเรียน เป็นต้น ส่วนในเชิงคุณภาพอาจวัดในแง่ว่า นักศึกษาทบทวนและเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมายให้อ่านหรือไม่หรือเพียงแต่จ้องที่หนังสือแต่ผ่านไป กลางวัน 4) การพัฒนาการเรียนรู้อะไรและบุคลิกภาพของนักศึกษาเกิดจากโปรแกรมการศึกษานั้นเป็น สัดส่วนโดยตรงกับปริมาณและคุณภาพของการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในโปรแกรมการศึกษา 5) ประสิทธิภาพของนโยบายหรือการปฏิบัติการใด ๆ ทางการศึกษานั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับ ความสามารถของนโยบายและการปฏิบัตินั้น ๆ ในการที่จะเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

จิรวัดน์ พัชระ และคณะ (2556) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษาภายในคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ความคิดเห็น ของนักศึกษาที่มีต่อวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า ด้าน วัตถุประสงค์ของกิจกรรม ด้านลักษณะกิจกรรม และด้านแนวทางในการดำเนินงานจัดกิจกรรม เป็น ด้านที่นักศึกษามีความเห็นด้วยตามวัตถุประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.98, 3.98 และ 3.89 ตามลำดับ ส่วนด้านปัญหาในการจัดกิจกรรม นักศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.97

ในด้านความเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันโดยการจำแนกตามเพศและระดับชั้นปี ในส่วนของความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษา เพื่อให้ทางคณะฯ นำไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษา เช่น ควรจัดกิจกรรมที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่นักศึกษาเรียนอยู่ ควรเพิ่มกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ควรมีกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง ให้รู้จักกันมากขึ้น และควรเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาทุกชั้นปีมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน

คลศนัย สุวรรณรอด (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมนักศึกษาในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นด้านที่ได้รับความพึงพอใจ สูงสุด รองลงมาคือ ด้านสถานที่ในการจัดกิจกรรม รูปแบบของกิจกรรม ระยะเวลาและการจัดการในการดำเนินกิจกรรม และการให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของสโมสรนักศึกษา ตามลำดับ โดยปัจจัยในแต่ละด้านที่ได้รับความพึงพอใจแตกต่างกัน มีดังนี้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในประเด็นการสามารถเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด รองลงมา คือ สามารถสร้างประสบการณ์จากการเรียนรู้ โดยเห็นว่าควรพัฒนากิจกรรมโดยคำนึงว่ากิจกรรมที่จะดำเนินแต่ละครั้งควรก่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุและผลให้มากยิ่งขึ้น ด้านรูปแบบของกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในประเด็น เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ รองลงมาคือ เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ โดยควรมีการพัฒนากิจกรรมให้มีการสร้างความประทับใจในการเข้าร่วมกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น

อภิชน สมมิตร (2552) ได้ศึกษาความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน การปรับตัวทางสังคม และภาวะผู้นำของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามีผลต่อการฝึกความเป็นผู้นำให้กับนักศึกษา จากบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของนักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้ ฝึกฝนการทำงาน และเสริมสร้างลักษณะความเป็นผู้นำผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงในสภาพที่เป็นจริงในสังคม ความเป็นผู้นำถือว่าเป็นทักษะที่สามารถเรียนรู้ และฝึกฝนได้ เป็นความรู้ที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์ในการที่ต้องเรียนรู้และเป็นศิลปะที่ต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ซึ่งนักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ นั้น จะขาดทักษะในการเรียนรู้ ขาดการวางแผน ขาดประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา และที่สำคัญ คือ ขาดทักษะการเป็นผู้นำซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

2.8 สุขภาพจิต (Mental Health)

สุขภาพจิต หรือ Mental Health ตามความหมายขององค์การอนามัยโลก (WHO) (2013) หมายถึง สภาพสภาวะที่บุคคลรับรู้ศักยภาพของตน สามารถรับมือกับความเครียดในชีวิต สามารถทำงานให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ และสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมของตนได้ และกรมสุขภาพจิต (2545) ให้นิยามว่าหมายถึง ภาวะจิตใจที่เป็นสุข สามารถปรับตัวแก้ปัญหา สร้างสรรค์ทำงานได้ มีความรู้สึกที่ดี และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัจจุบันปัญหาทางสุขภาพจิตของนักศึกษาปริญญาตรีที่พบได้บ่อยคือ ภาวะซึมเศร้า ความเครียด และความวิตกกังวล จากการศึกษาในนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย ปีการศึกษา 2561 พบความชุกของภาวะซึมเศร้าร้อยละ 45.0 ภาวะวิตกกังวลร้อยละ 53.8 และความเครียดร้อยละ 35.3 (รัตนภรณ์ ชูทอง และคณะ, 2562)

ภาวะซึมเศร้า เป็นภาวะความผิดปกติทางอารมณ์ ส่งผลทำให้เกิดความรู้สึกเศร้า ป้างจี้ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าได้แก่ เพศหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปี ความสัมพันธ์กับบิดามารดาไม่ดี การไม่สามารถพูดคุยกับเพื่อนได้เมื่อมีปัญหา และการมีโรคประจำตัว (สุกัญญา รักษ์จิจกุล, 2556) ส่วนความวิตกกังวล เป็นภาวะที่รู้สึกไม่สุขสบายหรือหวาดหวั่น วิตก ตึงเครียด ที่รุนแรงมากเกินไปและต่อเนื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน (Mayo Clinic, 2019)

เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ต่างต้องเผชิญกับความเครียดจากการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย การปรับตัวกับสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษา ผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตจะมีการปรับตัวได้ไม่ดี ไม่สามารถเผชิญกับปัญหาและความจริง (เกสร สายธนู, 2559) และผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตมีแนวโน้มที่จะมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าประชากรโดยทั่วไป (Svavarsdottir, Lindqvist, and Juliusdattir, 2014) ปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษามีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น ปัญหาด้านการเรียน ความสัมพันธ์กับครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อน (กาญจนา คงมั่น และชุติมา ฮากิม, 2563; สุกัญญา รักษ์จิจกุล, 2556) ซึ่งจากผลการวิจัยหลายชิ้นชี้ว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (ณัฐชยาน์ พิชัยสุทธิการ และแสงสุริย์ วสุพงศ์อัยยะ, 2553; ปริญญา มีสุข, 2559; สุภาภรณ์ พิมพะนิตย์, 2555)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษา

การพัฒนานักศึกษา คือ พื้นฐานทางด้านทฤษฎีและด้านปรัชญาที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาและเหตุผลที่ต้องมีฝ่ายกิจการนักศึกษา การพัฒนานักศึกษาเป็นการประยุกต์เอาหลักการในการพัฒนามนุษย์มาใช้พัฒนานักศึกษา (Miller and Winston, 1991) การพัฒนานักศึกษาจึงเป็นด้านหนึ่งของกระบวนการพัฒนามนุษย์ King and Field (1980) ได้เสนอเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษาไว้ 4 ประการ ได้แก่

1) การพัฒนาสติปัญญา เน้นการพัฒนาความสามารถของบุคคลในการคิดและการเรียนรู้ รวมทั้งกระบวนการในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น เพื่อสร้างสรรค์ความหมายใหม่และประเมินคุณค่าและศักยภาพของข้อมูลนั้น

2) การพัฒนาเอกลักษณ์ เน้นการพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง การค้นพบว่าตนเองเป็นใคร และบอกได้ว่าตนเองต้องการเป็นคนประเภทไหน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนา “อีโก้” หรือ “ลักษณะเฉพาะบุคคล”

3) การพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เน้นการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ผลของการปฏิสัมพันธ์ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น และการเรียนรู้ที่จะสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์

4) การพัฒนาค่านิยม เน้นการสร้างเกณฑ์เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต วิธีการกำหนดบทบาทตนเองในสังคมโดยคำนึงถึงอุดมคติในสังคม

3.1 ทฤษฎีการพัฒนานักศึกษา

Pascarella and Terenzini (อ้างถึงใน กมลชนก กำเนิดนก, 2551) ได้แยกประเภททฤษฎีการพัฒนานักศึกษาไว้กว้าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theories) มองการพัฒนาว่าเป็นชุดของงานพัฒนาการหรือลำดับขั้นของการพัฒนา รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพในด้านความคิด ความรู้สึก การประพฤติตน ค่านิยม และส่วนอื่น ๆ เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นและตัวนักศึกษาเอง

2. ทฤษฎีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ (Cognitive theories) บรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงด้านความคิดและกรอบของวิวัฒนาการเกี่ยวกับการสร้างค่านิยม ความเชื่อ และการสนับสนุน

3. ทฤษฎีสัญลักษณ์ (Typology theories) กล่าวถึงความแตกต่างในด้านแบบการเรียนรู้ บุคลิกภาพ อารมณ์ หรือภูมิหลังทางสังคม ในฐานะที่เป็นบริบทสำหรับการพัฒนาทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ แบบการเรียนรู้ของ Kolb (1976) ทฤษฎีด้านอารมณ์ของ Keirsey and Bate (1978) เป็นต้น

4. ทฤษฎีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม เน้นการศึกษาว่า สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์กับลักษณะของแต่ละบุคคลอย่างไร ทฤษฎีในกลุ่มนี้ได้แก่ ทฤษฎีนิเวศวิทยาในมหาวิทยาลัย Banning and Kaiser (1974) ทฤษฎีบุคลิกภาพทางอาชีพ และสภาพแวดล้อมการทำงานของ Holland (1966, 1985) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม Pascarella and Terenzini กล่าวว่า ทฤษฎี 2 กลุ่มหลังยังไม่ค่อยเป็นทฤษฎีเท่าไรนัก เพราะไม่ได้ระบุแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน รวมถึงวิธีในการประเมินการพัฒนา หรือวิธีการในการส่งเสริมการพัฒนานักศึกษา (กมลชนก กำเนิดนก, 2551)

นอกจากนี้ Widick, Knepfelkamp and Parker (อ้างอิงใน กมลชนก กำเนิดนก, 2551) ได้แบ่ง ทฤษฎีและรูปแบบการพัฒนานักศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

1) ทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theories) ซึ่งเน้นการพัฒนาผ่านลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ในชีวิต เช่น ทฤษฎีของ Erikson (1963) Chekering (1969) และ Keniston (1971)

2) ทฤษฎีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Development Theories) ซึ่งกล่าวถึง การพัฒนาว่าเป็นลำดับและขั้นตอนในการรับรู้และใช้เหตุผลเกี่ยวกับการมองโลกของแต่ละบุคคล

3) รูปแบบความมีวุฒิภาวะ (Maturity Models) ซึ่งกล่าวถึงการพัฒนาบุคคลให้เป็น “บุคคลที่สมบูรณ์” โดยจะต้องมีระบบการใช้สติปัญญา มีค่านิยม และแนวคิดต่าง ๆ ที่เป็นของตนเอง แต่ในขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และสามารถเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้

4) รูปแบบสัญลักษณ์ (Typology Models) เป็นการมองมิติของบุคลิกลักษณะที่แต่ละ บุคคลรับรู้และตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยผ่านลำดับขั้นของการพัฒนาการ

5) รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม (Person-environment Interaction Models) ซึ่งเน้นการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างปัจเจกบุคคลแต่ละคนกับสภาพแวดล้อมที่พวกเขาประสบ

สำหรับในประเทศไทย พบว่า ผลงานของนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงหลายท่านได้มีส่วนสำคัญ ที่ทำให้เกิดทฤษฎีที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษามาก แต่ทฤษฎีที่ได้รับความนิยมมี 3 กลุ่ม ทฤษฎี คือ 1) กลุ่มทฤษฎีพัฒนาความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Developmental Theories) 2) กลุ่มทฤษฎี

จิตสังคม (Psychosocial Theories) 3) กลุ่มทฤษฎีสัญลักษณ์ (Typology Theories) (สำเนาวั จรศิลป์, 2538)

การจะพัฒนานักศึกษาตามปัจจัยทางจิตสังคมที่ได้ค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ จึงจำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาในกลุ่มทฤษฎีจิตสังคม ได้แก่ ทฤษฎีของ Erikson (1963) และ Checkering (1969) ทฤษฎีทางปัญญาสังคม (Bandura's Social Cognitive Theory) ของ Bandura (1987) ร่วมกับทฤษฎีพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Piaget's Theory of Intellectual Development) ของ Piaget (นริรัตน์ วิจิตรแก้ว, 2542)

3.1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริกสัน (Erikson's Psychosocial Life-Span Development)

อีริกสัน (Erickson, 1950) เป็นนักจิตวิทยานับเรื่องพัฒนาการที่เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของบุคคล กล่าวคือ พัฒนาการของคนไม่ได้จบแค่วัยรุ่น แต่ต่อไปจนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต คือ วัยชรา อีริกสันได้แบ่งพัฒนาการของบุคคลออกเป็น 8 ขั้น ดังนี้ (วิไลวรรณ ศรีสงคราม, สุชญารัตนสัญญา, ไรจน์วี พจน์พัฒนพล, และ พีรพล เทพประสิทธิ์, 2549; Santrock, 2019)

ขั้นที่ 1 ความไว้วางใจ-ไม่ไว้วางใจ (trust versus mistrust) (0-1 ปี) ในช่วงปีแรกของชีวิต จะเป็นช่วงที่เด็กจะพัฒนาความไว้วางใจ ถ้าเด็กในช่วงนี้ได้รับความรักเมื่อบุคคลอื่นช่วยเหลือเขาให้ผ่านพ้นจากอันตราย หรือตอบสนองความต้องการในช่วงเวลาที่หิวนม เด็กก็จะพัฒนาความไว้วางใจได้ในอนาคต แต่ถ้าชีวิตของเขาไม่ได้รับการตอบสนองที่แน่นอน เด็กก็จะพัฒนาความกลัวและความสงสัยขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจคนอื่นในระยะต่อมา

ขั้นที่ 2 ความเป็นอิสระ-ความสงสัย (autonomy versus doubt) (2-3 ปี) ในช่วงปีที่สองของชีวิต เด็กจะมีศักยภาพที่จะพัฒนาความรู้สึกเป็นอิสระ เช่น การฝึกหัดการขับถ่ายให้กับเด็ก เด็กจะเรียนรู้ว่าจะต้องตอบสนองและรับผิดชอบต่อการขับถ่ายของตนเองได้อย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญของการพัฒนาความเป็นอิสระ ถ้าหากเด็กไม่สามารถพัฒนาได้ เขาก็จะพัฒนาความสงสัยเกี่ยวกับความเป็นอิสระของเขาแทน

ขั้นที่ 3 ความคิดริเริ่ม-ความรู้สึกผิด (initiative versus guilt) (4-5 ปี) ในช่วงนี้เด็กจะพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยที่สามารถริเริ่มทำสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการของตัวเอง เด็กมักมีการเลียนแบบการกระทำจากพ่อแม่ในระยะนี้ ถ้าสิ่งที่เด็กริเริ่มกระทำนั้นถูกลงโทษจากพ่อแม่ เด็กอาจจะพัฒนาความรู้สึกผิดแทน และสูญเสียความเชื่อมั่นในตนเองไป

ขั้นที่ 4 ความขยันหมั่นเพียร-ความรู้สึกมีปมด้อย (*industry versus inferiority*) (6-11 ปี) ช่วงวัยนี้ เด็กจะมีกิจกรรมในโรงเรียน มีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถ มีการเรียนรู้ว่าตนเองเป็นสมาชิกของสังคม รวมทั้งเรียนรู้ที่จะต้องร่วมมือและแข่งขันกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาความขยันหมั่นเพียรขึ้น แต่ถ้าเด็กไม่สามารถประสบผลสำเร็จในงานที่ทำ หรือได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ที่รุนแรงมากจนเกินไป เด็กก็จะมีประสบการณ์ของความรู้สึกล้มเหลว และความรู้สึกว่ามีปมด้อย

ขั้นที่ 5 เอกลักษณ์ในบทบาท-ความสับสนในบทบาท (*identity versus role confusion*) (11-18 ปี) ขั้นนี้จะอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเด็กวัยรุ่นจะมีปัญหาที่จะต้องเผชิญกับเอกลักษณ์ในบทบาท เด็กในช่วงวัยนี้จะมีการเลียนแบบบุคคลใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ครูหรือเพื่อน ถ้าพฤติกรรมที่เขาเลียนแบบมีความขัดแย้งกันหรือมีความตรงกันข้ามกับตัวเขา เด็กวัยรุ่นก็จะเผชิญกับความสับสนในบทบาทที่เขาเป็นอยู่ ในขั้นนี้เด็กวัยรุ่นจะต้องเริ่มตัดสินใจว่า เขาต้องการที่จะเป็นหรือทำอะไรในชีวิตของตน

ขั้นที่ 6 ความใกล้ชิดสนิทสนม-ความโดดเดี่ยว (*intimacy versus isolation*) (วัยผู้ใหญ่ตอนต้น) ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จะเป็นช่วงที่บุคคลสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมกับใครคนใดคนหนึ่ง ซึ่งจะพัฒนาไปสู่การแต่งงานกัน แต่ถ้าบุคคลในช่วงนี้ไม่สามารถเรียนรู้ที่จะสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมกับใครได้ บุคคลก็จะเผชิญหน้ากับการแยกตัวออกไปอยู่อย่างโดดเดี่ยว

ขั้นที่ 7 การคิดถึงส่วนรวม-การคำนึงถึงแต่ตนเอง (*generativity versus self-absorption*) (วัยกลางคน) ช่วงวัยกลางคนจะเป็นช่วงที่บุคคลประสบผลสำเร็จในชีวิต จึงเป็นโอกาสที่บุคคลจะกำหนดเป้าหมาย และขยายขอบเขตออกไปสู่ส่วนรวม การขยายขอบเขตอาจเริ่มจากในระดับครอบครัว จนไปสู่สังคมส่วนรวมภายนอก ถ้าบุคคลในช่วงนี้ไม่สามารถพัฒนาลักษณะดังกล่าวได้ ก็จะพัฒนาในทางตรงกันข้าม คือ การคิดคำนึงถึงแต่ตนเองเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 8 ความมั่นคงสมบูรณ์-ความสิ้นหวัง (*integrity versus despair*) (วัยชรา) บุคคลในวัยชราจะต้องเรียนรู้ที่จะยอมรับชีวิตที่ผ่านมาของตนเอง เรียนรู้ทั้งความผิดหวังและความสมหวัง รวมทั้งเผชิญหน้ากับความตายอย่างกล้าหาญในวัยสุดท้ายของชีวิต ถ้าบุคคลในวัยนี้ไม่สามารถพัฒนาลักษณะดังกล่าวได้ ก็จะเป็นคนสูงอายุที่รู้สึกเสียดายเวลาที่ผ่านมา ซึมเศร้า สิ้นหวัง และรู้สึกกลัวความตายที่จะปรากฏกับตนในไม่ช้า

อริคสัน เชื่อว่า การพัฒนาในขั้นที่ 5 ของวัยรุ่นในการสร้างเอกลักษณ์ มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงของวุฒิภาวะทางร่างกาย และความต้องการทางสังคมของคนวัยนี้ และเน้นว่ารูปแบบ

ของเอกลักษณ์ถูกสร้างขึ้นโดยสิ่งแวดล้อมอันได้แก่ การได้ทดลองกระทำบทบาทต่าง ๆ (experimentation with varied roles) การได้เลือกเข้าร่วมประสบการณ์ต่าง ๆ (the experiencing of Choice) ความสัมฤทธิ์ผลอย่างมีความหมาย (Meaningful Achievement) ความมีเสรีที่จะหลีกเลี่ยงความกังวลใจต่าง ๆ (Freedom from Excessive Anxiety) และการมีเวลาสำหรับการตอบสนองและการคิดใคร่ครวญ (time for reflection and Introspection)

3.1.2 ทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิคเคอริง (Checkering's Theory of Student Development

ทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิคเคอริง (Checkering, 1969) ที่เสนอไว้นั้น เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปและเป็นทฤษฎีที่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มักใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ซึ่งมีสาระดังนี้ (ธิดารัตน์ บุญนุช, 2543)

- 1) การพัฒนาความสามารถด้านสติปัญญา ร่างกาย และความสัมพันธ์กับผู้อื่น
 ความสามารถด้านสติปัญญา เป็นการพัฒนาความสามารถในคิด การเข้าใจ เนื้อหา ความชำนาญในการใช้สติปัญญา วิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งต่าง ๆ
 ความสามารถด้านร่างกาย ได้แก่ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางกีฬาและศิลปะ ความแข็งแรงและมีวินัยในตนเอง
 ความสามารถด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการพัฒนาทักษะการฟัง การสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ปรับวิธีการคิดและแนวทางของตนให้เข้ากับเป้าหมายของกลุ่ม รู้จักใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและการดำเนินการของกลุ่มเป็นไปด้วยดี
- 2) การจัดการด้านอารมณ์ เป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษาตระหนักและรับรู้ในอารมณ์ทั้งดีและไม่ดีของตนเอง
- 3) ความเป็นตัวของตัวเองและการยอมรับการอาศัยพึ่งพิงซึ่งกันและกัน เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ได้ด้วยตนเอง รับผิดชอบที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่ตนเลือก โดยถูกชักนำจากผู้อื่นน้อยมาก การพัฒนาในขั้นนี้ต้องอาศัยทั้งความเป็นตัวของตัวเองทางความคิดและการกระทำ ในขณะเดียวกันก็ยอมรับการพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกันในสังคมด้วย ยอมรับในความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักทั้งการให้และการรับเมื่ออยู่ในสังคมเพื่อน ๆ

4) การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ เป็นการพัฒนาความสามารถที่จะใกล้ชิดกับผู้อื่นได้ โดยยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งความคิด ประสบการณ์ และวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้นักศึกษาได้ยึดติดกับความคิดของตนเอง ไม่หลงตน ทำให้สัมพันธภาพที่เกิดขึ้นมีความเหนียวแน่น การพัฒนาแบบนี้เป็นการพัฒนาการอยู่ร่วมกันแบบผู้ใหญ่ที่ต่างยอมรับในข้อบกพร่องหรือความภูมิใจในคุณค่าต่าง ๆ ร่วมกัน

5) การสร้างเอกลักษณ์แห่งตน เป็นการพัฒนาที่ทำให้นักศึกษาค้นหาว่าประสบการณ์แบบไหนที่ทำให้ตนเองพอใจ รู้สึกปลอดภัยและมั่นใจในตนเองและจะต้องทำประสบการณ์นั้นบ่อยครั้งเพียงใด ซึ่งรวมไปถึงความพอใจในรูปร่างลักษณะของตนเองและการปรับตัวทางเพศ การยอมรับและเข้าใจในบทบาทของตน การมั่นใจในบุคลิกภาพของตน

6) การพัฒนาเป้าหมาย เป็นการพัฒนานักศึกษาให้สามารถที่จะประเมินความสนใจและทางเลือกต่าง ๆ ความสามารถที่จะสร้างความชัดเจนให้กับเป้าหมายต่าง ๆ วางแผนและมุ่งมั่นที่จะสู้กับอุปสรรคทั้งหลายอย่างตั้งใจจริง

7) การพัฒนาความมีคุณธรรม เป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ คุณค่าส่วนบุคคล และการพัฒนาความพอดิ ซึ่งการพัฒนาในข้อนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าคุณค่าและความเชื่อของบุคคล เป็นพื้นฐานในการแปลความหมายจากประสบการณ์

จะเห็นได้ว่าการพัฒนานักศึกษาทั้ง 7 ด้านตามแนวคิดของซิกเคอร์รี่นี้ ครอบคลุมการพัฒนาบุคลิกที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม

3.1.3 ทฤษฎีทางปัญญาสังคมแบบดัวร์่า (Bandura's Social Cognitive Theory)

นักจิตวิทยาอเมริกัน อัลเบิร์ต แบนดัวร์่า (Albert Bandura) เป็นผู้สร้างทฤษฎีทางปัญญาสังคมขึ้น แบนดัวร์่าเน้นว่ากระบวนการทางปัญญามีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม โดยโปรแกรมการวิจัยขั้นต้นของเขามุ่งเน้นไปที่การสังเกตสิ่งที่คนอื่นทำ ตัวอย่างเช่น เด็กหนุ่มอาจสังเกตเห็นพ่อของเขาตะโกนด้วยความโกรธและปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเกลียดชัง ในภายหลังเด็กชายมีการทำตัวก้าวร้าวมาก โดยแสดงลักษณะเดียวกันกับพฤติกรรมของพ่อ นักทฤษฎีทางปัญญาสังคมเน้นว่า บุคคลจะได้รับพฤติกรรม ความคิด และความรู้สึก ผ่านการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น และการสังเกตเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในพัฒนาการตลอดชีวิต รูปแบบการเรียนรู้และพัฒนาการของแบนดัวร์่าประกอบด้วยองค์ประกอบสามประการ ได้แก่ 1) พฤติกรรม (behavior) 2) ปัจจัยส่วนบุคคลและการรู้

การคิด (person/cognition) 3) สิ่งแวดล้อม (environment) โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ประการมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (Santrock, 2019)

3.1.4 ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจท์ (Piaget's Theory of Intellectual Development)

เพียเจท์เชื่อว่ามนุษย์มีแนวโน้มพื้นฐานที่คิดตัวมาแต่กำเนิด 2 ชนิด คือ

1) การจัดและรวบรวม (Organization) หมายถึง การจัดและรวบรวมกระบวนการต่าง ๆ ภายในเข้าเป็นระบบอย่างต่อเนื่องกัน และเป็นระเบียบมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตรงกับที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

2) การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพื่ออยู่ในสภาพสมดุล การปรับตัวประกอบด้วยกระบวนการ 2 อย่าง คือ

2.1 การซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่ให้รวมเข้าอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา

2.2 การปรับโครงสร้างทางเขาวนปัญญา (Accommodation) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของเขาวนปัญญาที่มีอยู่แล้วให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ใหม่หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่ระหว่างระยะเวลาตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่น แต่ละคนจะค่อย ๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (นริรัตน์ วิจิตรแก้ว, 2542)

การมีปฏิสัมพันธ์และการสร้างความสมดุลของกระบวนการซึมซับประสบการณ์ และการปรับโครงสร้างทางเขาวนปัญญา จะเรียกว่า equilibration ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงของเด็กไปสู่พัฒนาการทางสติปัญญาที่สูงขึ้น

3.2 รูปแบบการพัฒนานักศึกษา

Miller and Prince (อ้างถึงใน กมลชนก กำเนิดนค, 2551) นำเสนอแนวคิดหลักวิธีการพัฒนานักศึกษา (Student development process model) ซึ่งเป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นสำหรับพัฒนานักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในโครงการส่งเสริมการพัฒนานักศึกษาของสมาคมบุคลากรอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย สหรัฐอเมริกา (American College Personal Association) ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ดังนี้

1) การตั้งเป้าหมายในการพัฒนานักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาส่วนมากเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยยังไม่มีเป้าหมายในการประกอบอาชีพและเป้าหมายในชีวิตที่แน่นอน เมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้วจึงพบว่า ตนเองไม่มีความเหมาะสมกับสาขาวิชาที่เรียน ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การประสบปัญหาในการเรียน การออกจากสถาบันการศึกษากลางคัน ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษา

โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหาร บุคลากร นักศึกษา ร่วมกันพัฒนานักศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรม การพัฒนานักศึกษานอกหลักสูตรและกิจกรรมนักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้กำหนดพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา และเป้าหมายของสถาบันได้ชัดเจนมากขึ้น ทำให้นักศึกษามีเป้าหมายที่แน่นอน

2) การประเมินระดับการพัฒนานักศึกษาเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักศึกษารู้ถึงสภาพหรือระดับการพัฒนาตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 6 ลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) ประเมินความต้องการพัฒนานักศึกษา 2) ประเมินเป้าหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะทั้งด้านการศึกษาและด้านส่วนตัว 3) ประเมินระดับการพัฒนาโดยละเอียดทั้งปัจจุบันและที่ประสบความสำเร็จแล้ว 4) ประเมินการจัดทำแผนพัฒนาโดยใช้ทรัพยากรและยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ 5) ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 6) ประเมินผลในลักษณะที่มุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้และเป้าหมายขั้นสุดท้าย

3) วิธีดำเนินการพัฒนานักศึกษา รูปแบบการพัฒนานักศึกษาได้กำหนดวิธีการดำเนินการที่ใช้ในการพัฒนานักศึกษา 3 วิธี ได้แก่ 1) การสอน เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และบุคลากรฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา เพื่อปรับสภาพการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษา เช่น การเปิดวิชา การจัดโครงการฝึกอบรม เป็นต้น 2) การเป็นที่ปรึกษา เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหรือการแนะแนวเพื่อช่วยให้ความต้องการและความสามารถของนักศึกษาชัดเจนยิ่งขึ้น และช่วยให้การวางแผนในการพัฒนานักศึกษาสอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของนักศึกษา 3) การจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้เป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนานักศึกษา

4) การประเมินโปรแกรมการพัฒนานักศึกษาเป็นการประเมินประสิทธิภาพและความเหมาะสมของโปรแกรมการพัฒนานักศึกษา โดยการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมของโปรแกรมกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนักศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่ของนักศึกษา

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ (2555) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการคงอยู่ของนักศึกษาการศึกษาทางไกล : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และมหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศไทย พบว่าระบบหรือ กลไกในการป้องกันปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ ระยะก่อนเข้าเรียน ระยะระหว่างศึกษา และระยะประเมินผลการศึกษา ซึ่งระบบนี้ประกอบด้วยกลไกใน 5 องค์ประกอบหรือ 5 ด้าน คือ ด้านการติดต่อกับมหาวิทยาลัย ด้านสื่อการเรียน ด้านการบริการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือการเรียน ด้านการพัฒนาทักษะการเรียน และด้านการสอบ

บุรทิน จำภิรัฐ (2556) ศึกษายุทธศาสตร์และระบบบริหารเพื่อการธำรงรักษานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ผลการวิจัยพบว่า (1) ในระดับสถาบัน การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมทั้งด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ สามารถสนับสนุนให้นักศึกษาคงอยู่ และช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาควบคู่ไปด้วย ในระดับหลักสูตรและระดับนักศึกษา ผลสำเร็จด้านการเรียนซึ่งสะท้อนจากเกรดเฉลี่ย และความสามารถในการกำกับตนเองในการเรียน (self-regulated learning) ของนักศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกซึ่งกันและกัน (2) โมเดลสมการโครงสร้างการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี มีความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่มนักศึกษาในชั้นปีที่หนึ่งและสอง แสดงว่า ตัวแปรความผูกพันต่อสถาบันและเป้าหมายการศึกษา มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อความตั้งใจคงอยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตัวแปร การปรับตัวทางวิชาการและการปรับตัวทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรความผูกพันต่อสถาบัน และเป้าหมายการศึกษาไปยังตัวแปรการคงอยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี แสดงให้เห็นว่าการที่นักศึกษาจะมีความผูกพันต่อสถาบันและเป้าหมายการศึกษา จะต้องมีการปรับตัวทางวิชาการและทางสังคมที่เหมาะสม และ (3) ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์มี 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การรับนักศึกษาเชิงรุกและการจัดการในช่วงเปลี่ยนผ่าน การสร้างความผูกพันต่อสถาบันและเป้าหมายการศึกษา การสร้างสภาวะแวดล้อม กระบวนการ และระบบเพื่อการพัฒนาทางวิชาการ การสร้างสภาวะแวดล้อม กระบวนการ และระบบเพื่อการพัฒนาทางสังคม การสร้างแรงจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพ และกระบวนการเรียนรู้ ด้วยตนเอง และการสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ระบบบริหาร และ การให้บริการที่เหมาะสม

Fumei, France and Christopher (2010) ศึกษารูปแบบการคงอยู่ของนักศึกษาใน รายวิชา ระบบสารสนเทศ ประเทศไต้หวัน: แนวคิดทฤษฎี Tinto และ Bean โดยเพิ่มตัวแปรทางจิตวิทยา ด้วย ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy Theory) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า (1) ความ ตั้งใจคงอยู่ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้ความสามารถของตน ความผูกพันต่อเป้าหมาย และความ ผูกพันต่อสถาบัน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการรับรู้ความสามารถของตนผ่านการบูรณาการทาง สังคม และความผูกพันต่อสถาบัน (2) ความตั้งใจคงอยู่ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการสนับสนุนจาก ผู้อื่นโดยผ่านความผูกพันต่อสถาบัน และได้รับอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านการบูรณาการทางวิชาการ และ ความผูกพันต่อเป้าหมาย (3) การบูรณาการทางวิชาการส่งอิทธิพลทางตรงต่อการบูรณาการทางสังคม ความผูกพันต่อสถาบัน ความผูกพันต่อเป้าหมาย และการบูรณาการทางสังคมส่งอิทธิพลทางตรงต่อ ความผูกพันต่อสถาบัน (4) การรับรู้ความสามารถของตนไม่มีอิทธิพลต่อการบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคมไม่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อเป้าหมาย และความผูกพันต่อเป้าหมาย ไม่มี อิทธิพลต่อความผูกพันต่อสถาบัน (5) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตัวแปรภายใน ถูกอธิบายจากตัวแปร แฝงในโมเดล ดังนี้ ความตั้งใจคงอยู่อธิบายตัวแปรภายในโมเดลได้ร้อยละ 38.1 ความผูกพันต่อ เป้าหมายได้ร้อยละ 36.1 ความผูกพันต่อสถาบันได้ร้อยละ 70.1 การบูรณาการทางวิชาการได้ร้อยละ 48.1 และการบูรณาการทางสังคมได้ร้อยละ 53.6 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรภายนอก 3 ตัวแปรส่งผลต่อความ ตั้งใจคงอยู่ของนักศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษา

ณัฐธยาน์ พิชัยสุทธการ และแสงสุริย์ วสุพงศ์อัยยะ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความไม่ ประสพผลสำเร็จในการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานกับการตกลอกของนักศึกษาวิศวกรรม คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยศึกษาจากสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาภาควิชา วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้งวิทยาเขตหาดใหญ่และวิทยาเขตภูเก็ต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2551 เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาตกลอก พบว่า นักศึกษาที่รับเข้าโดยวิธีรับตรง จะมี ผลการเรียนดีกว่านักศึกษาที่รับเข้าโดยวิธีรับรวม (admission) โดยวัดจากจำนวนการตกลอกที่น้อยกว่า จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาตามแผนที่มากกว่า ซึ่งข้อมูลนี้เป็นจริงทั้งนักศึกษาวิทยาเขตหาดใหญ่และวิทยา เขตภูเก็ต เมื่อเจาะลึกไปดูผลการเรียนในรายวิชาพื้นฐานของนักศึกษาที่ตกลอก ได้แก่ รายวิชา คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี พบว่า นักศึกษาตกลอกส่วนใหญ่มีผลการเรียนในรายวิชาพื้นฐานในระดับต่ำ

(ต่ำกว่า C) ส่งผลให้นักศึกษากลุ่มดังกล่าวมีเกรดเฉลี่ยสะสมน้อยกว่าเกณฑ์ที่จะเรียนในสถานะปกติ และนักศึกษาส่วนใหญ่จะต้อออกไปทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้เริ่มเรียนรายวิชาในภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ส่วนนักศึกษาที่เข้ามาเรียนในภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ได้นั้น ส่วนหนึ่งก็ยังคงไปสู่สถานะต้อออกในที่สุด เนื่องจากนักศึกษาที่มีปัญหาในรายวิชาพื้นฐานแต่ยังสามารถเรียนผ่านได้โดยไม่ต้อออกนั้น มักจะเรียนรายวิชาพื้นฐานที่ตนเองไม่ผ่านให้ผ่านก่อน แล้วจึงมาลงทะเบียนเรียนในรายวิชาของวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่สามารถเรียนรายวิชาในภาควิชาได้โดยไม่มีปัญหา แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษาที่ไม่เรียนรายวิชาพื้นฐานเหล่านี้ให้ผ่านก่อนนั้น มักจะทำไปสู่สถานะต้อออกในที่สุด

สุภาภรณ์ พิมพะนิตย์ (2555) ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการวิจัยพบสาเหตุการออกกลางคันเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านครอบครัวและบุคคลแวดล้อม และด้านสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษา โดยมีสาเหตุสำคัญในแต่ละด้านดังนี้ ด้านผู้เรียน ได้แก่ สาขาวิชาที่เรียนไม่สอดคล้องกับความสามารถและการสอบแต่ละครั้งขาดการเตรียมตัวที่ดี ด้านครอบครัวและบุคคลแวดล้อม ได้แก่ ขาดเพื่อนสนิทที่ไว้วางใจได้ในขณะที่เรียน และฐานะครอบครัวยากจน ไม่มีเงินส่งเสียให้เรียนต่อ ด้านผู้สอน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนเคร่งเครียดเกินไป รวมทั้งการมอบหมายงานหรือ แบบฝึกหัดอาจารย์ไม่อธิบายให้นิสิตเข้าใจชัดเจน และด้านสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยมีทุนการศึกษาให้นิสิตที่ขาดแคลนไม่เพียงพอต่อความต้องการ และมหาวิทยาลัยมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการศึกษาไม่ชัดเจนและไม่ทั่วถึง สำหรับความคิดเห็นส่วนใหญ่ของอาจารย์ สาเหตุที่ทำให้นิสิตออกกลางคันที่สำคัญ ได้แก่ ด้านผู้เรียน เช่น ความรู้พื้นฐานของนิสิตที่เข้าศึกษา วิธีการเรียนของนิสิต ด้านครอบครัวและบุคคลแวดล้อม ได้แก่ ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้ศึกษาต่อ การปรับตัวเข้ากับเพื่อนในชั้นเรียนไม่ได้ และการถูกเพื่อน ๆ ชกแจงไปในทางที่ไม่ดี ด้านผู้สอน ได้แก่ นิสิตมาปรึกษาปัญหากับอาจารย์ผู้สอน ความรู้ ความเชี่ยวชาญของอาจารย์ผู้สอนในเนื้อหาวิชา และด้านสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยมีทุนการศึกษาสำหรับนิสิตที่ขาดแคลนไม่เพียงพอต่อความต้องการ สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา และการจัดห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ

ฐานิดา ลอยวิรัตน์ กุศล แก้วหนู และ เกศริน คงจันทร์ (2558) ทำการศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟื้นฟูสภาพการเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า

สาเหตุของนักศึกษาที่ยื่นคำร้องขอลาออกจากการเป็นนักศึกษา คือ ต้องการศึกษาต่อสถาบันอื่นมากที่สุด รองลงมา คือ ไม่ถนัดในสาขาวิชาที่เรียน

อโนมา ศิริพานิช (2559) ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และแนวทางแก้ไข ผลการวิจัยพบสาเหตุการออกกลางคันแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) จากตัวนักศึกษาซึ่งมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ และคุณลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมาะสม 2) จากกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักสูตรซึ่งเรียนค่อนข้างยาก การไม่ได้ไปประกอบวิชาชีพอาจารย์ผู้สอนบางท่านไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณและขาดการชี้แนะเพราะการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาไม่เป็นระบบ 3) จากการไม่มีเงินทุนค่าใช้จ่ายในการเรียน และ 4) จากความต้องการของครอบครัว

สุขจิตร์ ตั้งเจริญ งามอาจ นัยพัฒน์ และทวิกา ตั้งประภา (2562) ทำการศึกษาปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันต่อเป้าหมาย และการรับรู้ความสามารถของตน เป็นปัจจัยจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร และมีประสิทธิภาพในการทำนายภาพรวมได้ถูกต้องร้อยละ 82.40 โดยทำนายกลุ่มนักศึกษาคงอยู่ได้ถูกต้องร้อยละ 98.80 และทำนายกลุ่มนักศึกษาออกกลางคันได้ถูกต้องร้อยละ 6.50

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา จากการศึกษาของ อาณัติ แพทย์วังษ์ (2549) เรื่องแนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 485 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สำหรับผู้บริหาร คือ 1. กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบบังคับทุกสถาบัน เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ให้ความสำคัญในการสนับสนุนงบประมาณจัดโครงการให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา และ 3. ควรประชุมปรึกษาร่วมกับอาจารย์ฝ่าย

กิจการนิสิตนักศึกษา เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย เพื่อจูงใจให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาตนเอง

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านร่างกาย ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาควรจัดกิจกรรมการออกกำลังกายที่หลากหลายและต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้ออกกำลังกาย จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาว่างของนิสิตนักศึกษาเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมให้มากที่สุด และรณรงค์ในเรื่องการแต่งกายอย่างจริงจัง

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสติปัญญา ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน เชิงรุก (Active learning) เน้นให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนให้รู้จักคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็น และเน้นทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับนิสิตนักศึกษาให้มากขึ้น

แนวทางการพัฒนานักศึกษาด้านอารมณ์ ควรจัดตั้งศูนย์พัฒนาอารมณ์ โดยจัดรูปแบบหลายรูปแบบ มีผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการพัฒนาด้านอารมณ์ในส่วนที่ต้องการ จัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาโดยเน้นการทำงานเป็นทีม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านสังคม ควรจัดให้นิสิตนักศึกษาได้พบกับชุมชนรอบมหาวิทยาลัยหรือชนบท เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้พูดคุยกับชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้เผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน ให้นิสิตนักศึกษาจัดโครงการที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม และที่สำคัญคือควรฝึกให้นิสิตนักศึกษามีภาวะการเป็นผู้นำ ฝึกการทำงานเป็นทีม ฝึกแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านจิตใจ ควรจัดโครงการอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนิสิตนักศึกษาทุกชั้นปีอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และในการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมควรสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นิสิตนักศึกษามีความประพฤติและมีจิตใจที่ดีงาม

ครรชิต พิชัย (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการพัฒนาตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ พบว่า ปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้มีเพื่อนและได้รู้จักผู้อื่นมากขึ้น ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาในมหาวิทยาลัย การทำกิจกรรมทำให้ได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถของตนเอง สามารถนำประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิต และการ

เข้าร่วมกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในวิชาการศึกษาทั่วไป “วิชาการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม” ส่วนปัจจัยที่นักศึกษาให้ความสำคัญในระดับปานกลาง ได้แก่ ถูกเพื่อนแนะนำหรือชักชวนให้มาเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ต้องการอยากคนเดียวที่บ้านหรือหอพักเพราะเป็นการเสียเวลา เคยทำกิจกรรมมาตั้งแต่เมื่อเรียนชั้นมัธยมศึกษา และถูกบังคับให้ต้องทำกิจกรรมเนื่องจากเป็นนักศึกษาใหม่ สำหรับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา พบว่า โดยรวมนักศึกษามีความพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับมาก ทั้งกิจกรรมที่ดำเนินการโดยหน่วยพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและกิจกรรมที่ดำเนินการโดยสโมสรนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ

พัชรินทร์ รุจิรานุกูล และ อัฐญา แพทย์ศาสตร์ (2563) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนานักศึกษาคู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม เครื่องมือการวิจัยคือ แนวประเด็นการสนทนากลุ่ม กำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแบบเจาะจง ตามเกณฑ์คุณลักษณะที่กำหนดไว้ จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนานักศึกษาคู มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม มุ่งพัฒนานักศึกษาคูชั้นปีที่ 2 ผ่านรูปแบบกิจกรรมค่ายของคณะครุศาสตร์ และกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ที่เน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการวัดประเมินผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2) ด้านการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา มุ่งพัฒนานักศึกษาคู ชั้นปีที่ 3 ผ่านรูปแบบกิจกรรมค่ายลักษณะที่ให้นักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมและกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ที่เน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม เน้นการสะท้อนความคิด 3) ด้านการสื่อสารและการร่วมมือกัน มุ่งพัฒนาให้นักศึกษาคู ชั้นปีที่ 1 ผ่านรูปแบบกิจกรรมค่ายของคณะครุศาสตร์ และรูปแบบกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ที่เน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการวัดประเมินผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา และพัฒนาเสริมกับนักศึกษาคู ชั้นปีที่ 1-2 และ 4 โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือสวดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาให้นักศึกษาคู ชั้นปีที่ 1 ผ่านรูปแบบกิจกรรมค่ายของคณะครุศาสตร์ และกิจกรรมการอบรมให้ความรู้ที่เน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม 5) ด้านชีวิตและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาให้นักศึกษาคู ชั้นปีที่ 4 ผ่านรูปแบบกิจกรรมค่ายลักษณะที่ให้นักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรม และกิจกรรมการศึกษาดูงานนอกสถานที่ มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม เน้นการสะท้อนคิด และพัฒนาเสริมกับนักศึกษาคูชั้นปีที่ 3

ธนชัย ใจเชื้อ (2563) เรื่อง แนวทางการพัฒนานักศึกษาภาคปกติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 235 คน โดยการใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการคำนวณหาค่าความต้องการจำเป็นของการพัฒนานักศึกษาโดยวิธี Modified Priority Need Index (PNI Modified) ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับสภาพปัจจุบันและสภาพความคาดหวังในการพัฒนานักศึกษาภาคปกติ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนานักศึกษาภาคปกติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.05 ถึง 0.02 โดยภาพรวม (0.10) 3) แนวทางในการพัฒนานักศึกษาภาคปกติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษำบำเพ็ญประโยชน์จิตอาสา ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้นักศึกษาจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ได้อย่างอิสระ ควรสนับสนุนให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มหรือคณะ ควรจัดกิจกรรมคิดวิเคราะห์เพิ่มเติมในการเรียนการสอน และสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Line Facebook

จุฬารักษ์ เครือจันทร์ และคณะ (2563) เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวนทั้งสิ้น 392 คน จาก 23 ส่วนงาน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาใน 4 ด้านที่พบว่ามีค่าสูงสุด คือ ให้เพิ่มจำนวนกิจกรรมมากขึ้น และมีรูปแบบที่หลากหลาย ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างทั่วถึงหลากหลายช่องทาง โดยด้านบำเพ็ญประโยชน์ ควรจัดกิจกรรมในพื้นที่บริเวณชุมชนโดยรอบที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ ด้านศิลปวัฒนธรรม ควรมีรูปแบบกิจกรรมที่เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติหรือวัฒนธรรมนานาชาติ ด้านกีฬา เน้นกิจกรรมกีฬาเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและด้านวิชาการ ควรสนับสนุนให้นักศึกษาไปเข้าร่วมกิจกรรมหรือการแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง

อุทิศ ทาหอมและสุจิตรา ขานอก (2563) เรื่อง กระบวนการพัฒนานักศึกษาภายใต้ภาวะปกติใหม่ (New Normal) สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม พบว่า กระบวนการพัฒนานักศึกษาภายใต้ภาวะปกติใหม่ (New Normal) ได้แก่ 1) ติดตามข้อมูลข่าวสาร ด้านการมอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม 2) ประเมินความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของสังคมไทยและสังคมโลก 3) มีทักษะการจัดสวัสดิการชุมชน 4) มีเทคนิคการค้นหาและความต้องการของชุมชน 5) มีทักษะในการวิเคราะห์สถานการณ์ให้สอดคล้องทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก 6) เป็นบุคคลที่สนใจใฝ่รู้ทบทวนความรู้เดิม เพิ่มเติมความรู้ใหม่ 7) ทักษะคำพูดที่กระตุ้นให้คนฟังเกิดความเชื่อมั่นต่อตนเอง 8) มีความสนใจและชื่นชอบทำงานร่วมกับชุมชน 9) มีทักษะและบุคลิกความเป็นผู้นำ ทักษะทั้ง 9 ด้าน ตอบโจทย์ความคาดหวังของตลาดแรงงานและการพัฒนาบัณฑิตของกระทรวงอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศภายใต้ภาวะปกติใหม่อีกด้วย

สมปอง คีลี และ วิโรจน์ อินทนนท์ (2563) เรื่อง การวิเคราะห์แนวคิดและหลักปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตามแนวคิดปฏิบัตินิยมของจอห์น ดิวอี้ โดยทำการศึกษาจากเอกสารประกอบการสัมมนาเชิงลึก บุคลากรสังกัดกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 10 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดปรัชญาเชิงปฏิบัตินิยมของจอห์น ดิวอี้ พบว่า กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจหลักในด้านกิจการนักศึกษาและพัฒนาคุณภาพนักศึกษาซึ่งเป็นการกระทำที่เอื้อ ส่งเสริม และเกื้อหนุนในงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยเพื่อให้นักศึกษามีคุณภาพ ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย เมื่อนำแนวคิดและหลักปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษา มาวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดปรัชญาเชิงปฏิบัตินิยมของจอห์น ดิวอี้ พบว่า มีความสอดคล้อง เกี่ยวโยง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีลักษณะสำคัญ 1) เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ 2) เป็นประสบการณ์ที่เป็นจริงต้องใช้ประโยชน์ 3) มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจากการทำจริง 4) การเรียนรู้ต้องควบคู่ประสบการณ์ 5) เป็นความรู้ที่แท้จริงเกิดจากประสบการณ์ตรง 6) เรียนรู้โดยวิธีการแก้ปัญหา

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของสถาบันในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี ภาคปกติ ในหลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี โดยมุ่งวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนำไปสู่การเสนอแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้คงอยู่และลดการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ การค้นหาคำตอบดังกล่าว ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีทั้งส่วนที่มีลักษณะเป็นปรนัย (เลือกตอบ) และแบบอัตนัย (เขียนบรรยาย) และข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัยและรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรีจากเอกสารวารสาร ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 สร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ได้ไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

ขั้นที่ 3 ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาตรีที่คงอยู่ในปัจจุบัน มีสถานะปกติ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 และนักศึกษาปริญญาตรีรหัส 59 – 63 ที่ออกกลางคันไปก่อนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งเคยเข้าเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ ในช่วงปีการศึกษา พ.ศ. 2559 – 2563 ผู้วิจัยลงพื้นที่ไปยังอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ และบางส่วนใช้การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ (เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19) เพื่อเก็บแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ให้หนังสือแสดงความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยหรือสอบถามความสมัครใจก่อนสอบถามข้อมูลทางโทรศัพท์ เพื่ออ่านลงนามรับทราบหรือตอบยินยอมให้ข้อมูลทางโทรศัพท์

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณโดยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ และวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เอกสาร

ขั้นที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประชากร

ประชากรเป็นนักศึกษาปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 12,704 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 26 สิงหาคม 2563) แบ่งเป็นนักศึกษาที่มีสถานะคงอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 11,332 คน และนักศึกษาปริญญาตรีรหัส 59-63 ที่ออกกลางคันไปก่อนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,372 คน (สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2553)

กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 800 คน แบ่งเป็น

- 1) เป็นนักศึกษาปริญญาตรีภาคปกติที่มีสถานะคงอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ จำนวน 712 คน
- 2) นักศึกษาปริญญาตรีที่ออกกลางคันไปก่อนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งเคยเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ ในช่วงปี พ.ศ. 2559 – 2563 จำนวน 88 คน

ซึ่งจากแนวคิดของ J. Scott Long (1997) แนะนำไว้ว่าขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์โดยคำนึงถึง Maximum Likelihood ควรมีขนาดตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 100 ซึ่งตัวอย่างจำนวนมากว่า 500 ตัวอย่างก็น่าจะเพียงพอต่อการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์หรือตัวแปรกลุ่มหรือคำนวณโดยใช้สูตร $N = 10 * P$ (P คือ จำนวนพารามิเตอร์) แต่จะต้องการตัวอย่างขนาดใหญ่เมื่อตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันสูง และตัวแปรตามมีความแปรปรวนน้อย นอกจากนี้จากแนวคิดของ Peduzzi, Concato, Kemper, Holford, & Feinstein (1996) ได้แนะนำขนาดตัวอย่างที่น้อยที่สุดในการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ด้วยวิธีการคำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้

$$N = 10 \cdot k/p \quad \text{โดย} \quad \begin{aligned} N & \text{ คือ ขนาดตัวอย่างที่น้อยที่สุด} \\ P & \text{ คือ สัดส่วนตัวอย่างที่น้อยที่สุดในประชากร} \\ K & \text{ คือ ตัวแปรอิสระ} \end{aligned}$$

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการคำนวณตามสูตรนี้ได้ดังนี้

$$N = 10 * 8/.11 \quad \text{โดย} \quad \begin{aligned} P & \text{ คือ สัดส่วนตัวอย่างที่น้อยที่สุดในประชากร (นักศึกษามีจำนวน} \\ & \text{ทั้งสิ้น 12,704 คน แบ่งเป็น นศ. ออกกลางคัน 1,372 คน และ} \\ & \text{นศ.คงอยู่ 11,332 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11 ต่อ 89) } p = .11 \end{aligned}$$

จากผลการคำนวณดังกล่าวจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 728 คน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้กำหนดเพื่อการตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์และการไม่ตอบกลับอีกประมาณร้อยละ 10 จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้จำนวน 800 คน แบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาสถานะคงอยู่และออกกลางคันตามสัดส่วน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคงอยู่จำนวน 712 คน และกลุ่มนักศึกษาออกกลางคันจำนวน 88 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยใช้ชั้นปีการศึกษาเป็นชั้น (Stratum) และให้คณะและนักศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม (Unit) โดยในขั้นตอนการสุ่มคณะใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ส่วนในขั้นตอนการสุ่มนักศึกษาใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ทั้งนี้หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลพบว่ามีแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์และถูกนำไปวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 730 ชุด ดังนี้

ตารางที่ 1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ ชั้นปีการศึกษา และสถานภาพการศึกษา

วิทยาลัย/คณะ	ชั้นปีที่	จำนวนนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง		
		คงอยู่	ออกกลางคัน	รวม
ศิลปศาสตร์	1	37	1	38
	2	37	0	37
	3	30	0	30
	4	10	3	13
	5	1	1	2
		(115)	(5)	(120)
เศรษฐศาสตร์	1	7	0	7
	2	35	3	38
	3	38	17	55
	4	10	5	15
	5	1	1	2
		(91)	(26)	(117)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

วิทยาลัย/คณะ	ชั้นปีที่	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง		
		คงอยู่	ออกกลางคัน	รวม
พัฒนาการท่องเที่ยว	1	66	2	68
	2	0	2	2
	3	38	0	38
	4	5	0	5
	5	1	1	2
		(110)	(5)	(115)
ผลิตภัณฑ์การเกษตร	1	19	1	20
	2	50	3	53
	3	40	0	40
	4	10	10	20
	5	1	0	1
		(120)	(14)	(134)
สัตวศาสตร์และเทคโนโลยี	1	40	1	41
	2	20	3	23
	3	20	2	22
	4	5	3	8
	5	0	1	1
		(85)	(10)	(95)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

วิทยาลัย/คณะ	ชั้นปีที่	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง		
		คงอยู่	ออกกลางคัน	รวม
วิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร	1	27	8	35
	2	20	2	22
	3	20	9	29
	4	5	4	9
	5	0	1	1
		(72)	(24)	(96)
สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ สิ่งแวดล้อม	1	20	1	21
	2	15	2	17
	3	10	0	10
	4	4	0	4
	5	1	0	1
		(50)	(3)	(53)
รวม		643	87	730

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วยแบบสอบถามเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัด เชียงใหม่ แบ่งเป็น 10 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบูรณาการทางวิชาการ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบูรณาการทางสังคม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความผูกพันต่อเป้าหมาย จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความผูกพันต่อสถาบัน จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 7 แบบสอบถามพฤติกรรมการเผชิญปัญหา จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 8 แบบสอบถามทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 9 แบบประเมินสุขภาพจิต จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 10 แบบสอบถามข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม

เป็นการถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา ประกอบด้วย เพศ สถานภาพการศึกษา ปีการศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย คณะ หลักสูตร และมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมข้อความ

ตัวอย่าง แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง
2. สถานภาพการศึกษา	☐ ยังคงอยู่	☐ ออกกลางคัน ปีการศึกษาที่ออก.....
3. ปีการศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้.....		
4. คณะ.....		
5. หลักสูตร	☐ หลักสูตร 4 ปี	☐ หลักสูตร 5 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบูรณาการทางวิชาการ

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามการบูรณาการทางวิชาการของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) ที่ปรับมาจาก Jason Moris (2002) และ วชิระ ชาวหา (2543) ข้อคำถามมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับระบบวิชาการ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ การได้รับการพัฒนาทางวิชาการ การได้รับการพัฒนาทางสติปัญญา โดยให้ผู้ตอบประเมินเหตุการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น และการกระทำของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ แบบสอบถามแบ่งออกเป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบจริงที่สุด จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับถึงไม่จริงเลยได้ 1 คะแนน แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ ความ

เชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการนำไปใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .817

ตัวอย่าง แบบสอบถามการบูรณาการทางวิชาการ

(0) การสอนของอาจารย์ ทำให้ข้าพเจ้ามีทักษะทางวิชาการ					
.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบูรณาการทางสังคม

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามการบูรณาการทางสังคมของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) ที่ปรับมาจาก Jason Moris (2002) และ วชิระ ชาวหา (2543) ข้อคำถามมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับระบบสังคม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร การปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ เพื่อนนักศึกษา เจ้าหน้าที่ ฯลฯ ที่ได้ติดต่อเกี่ยวข้องระหว่างกัน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยให้ผู้ตอบประเมินเหตุการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น และการกระทำของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ แบบสอบถามแบ่งออกเป็นมาตรประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบจริงที่สุด จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับถึงไม่จริงเลยได้ 1 คะแนน แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 10 ข้อ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการนำไปใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .873

ตัวอย่าง แบบสอบถามการบูรณาการทางสังคม

(0) การที่ข้าพเจ้าคบกับเพื่อน ๆ ทำให้ข้าพเจ้ามีแนวคิดต่าง ๆ กว้างขวางยิ่งขึ้น					
.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความผูกพันต่อเป้าหมาย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามความผูกพันต่อเป้าหมายของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) ที่ปรับมาจาก Fumei Weng และคณะ (2010) ข้อคำถามมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับการที่นักศึกษามีความยึดมั่นต่อเป้าหมาย มีความพยายามกระทำในสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีความมุ่งมั่นและให้ความสำคัญต่อความสำเร็จ โดยให้ผู้ตอบประเมินเหตุการณ์ ความรู้สึก

ความคิดเห็น และการกระทำของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ แบบสอบถามแบ่งออกเป็นมาตรฐานค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบจริงที่สุด จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับถึงไม่จริงเลยได้ 1 คะแนน แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการนำไปใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .765

ตัวอย่าง แบบสอบถามความผูกพันต่อเป้าหมาย

(0) ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนเพื่อให้ผลการเรียนเป็นไปตามที่ข้าพเจ้าตั้งใจเอาไว้					
.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามความผูกพันต่อสถาบัน

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามความผูกพันต่อสถาบัน สุขจิตร์ ตั้งเจริญ (2561) ที่ปรับมาจาก Fumei Weng และคณะ (2010) ข้อคำถามมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่า เกี่ยวกับการที่นักศึกษาที่มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย มีความพยายามเพื่อความสำเร็จของมหาวิทยาลัย มีความภาคภูมิใจที่เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ยินดีที่จะปกป้องและรักษาชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย โดยให้ผู้ตอบประเมินเหตุการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น และการกระทำของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ แบบสอบถามแบ่งออกเป็นมาตรฐานค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบจริงที่สุด จะได้ 6 คะแนน และลดลงมาตามลำดับถึงไม่จริงเลยได้ 1 คะแนน แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 9 ข้อ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการนำไปใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .909

ตัวอย่าง แบบสอบถามความผูกพันต่อสถาบัน

(0) ข้าพเจ้าภูมิใจที่จะบอกกับคนอื่น ๆ ว่า ข้าพเจ้าเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้					
.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน ของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) ข้อคำถามมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความเชื่อมั่นของนักศึกษาในความสามารถของตนเองในการจัดการ และการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการเรียนและการร่วมกิจกรรม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยให้ผู้ตอบประเมินเหตุการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น และการกระทำของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 มาตรฐานค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบจริงที่สุด จะได้ 6 คะแนน และลดลงตามลำดับถึงไม่จริงเลยได้ 1 คะแนน แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 10 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการนำไปใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .893

ตัวอย่าง แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน

(0) ข้าพเจ้ามั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถเรียนในวิชาที่ยากหรือไม่ถนัดได้					
.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 7 แบบสอบถามพฤติกรรมการเผชิญปัญหา

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของ สุขจิตร ตั้งเจริญ (2561) ข้อคำถามมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับความพยายามหรือความสามารถของนักศึกษาในการจัดการหรือแก้ไขสถานการณ์ที่นักศึกษาประเมินว่าสถานการณ์นั้นน่าจะเป็นอุปสรรคก่อให้เกิดปัญหาหรือก่อให้เกิดความเครียด โดยให้ผู้ตอบประเมินเหตุการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น และการกระทำของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ แบบสอบถามแบ่งออกเป็นมาตรฐานค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบจริงที่สุด จะได้ 6 คะแนน และลดลงตามลำดับถึงไม่จริงเลยได้ 1 คะแนน แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการนำไปใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .834

ตัวอย่าง แบบสอบถามพฤติกรรมและการเผชิญปัญหา

(0) ข้าพเจ้ามองปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและพยายามแก้ไขปัญหานั้นให้ได้					
.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 8 แบบสอบถามทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับ ความคิด ความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมนักศึกษาว่าเป็นประโยชน์หรือเป็นสิ่งที่ไร้สาระเพียงใด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนักศึกษา ตลอดจนการยอมรับและเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษา โดยให้ผู้ตอบสำรวจการกระทำ ความรู้สึกและความคิดเห็น ของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ แบบสอบถามแบ่งออกเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ตัวเลือก	ข้อความเชิงบวก (ข้อ 1, 3, 5, 6, 7)	ข้อความเชิงลบ (ข้อ 2, 4)
จริงที่สุด	6	1
จริง	5	2
ค่อนข้างจริง	4	3
ค่อนข้างไม่จริง	3	4
ไม่จริง	2	5
ไม่จริงเลย	1	6

แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ ซึ่งผ่านการตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาเนื้อหาตามนิยามปฏิบัติการเพื่อให้สามารถวัดได้เที่ยงตรงตรงกับเรื่องที่ศึกษา และใช้เกณฑ์การคัดเลือกโดยหาดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ตรวจสอบอำนาจการจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) จากการทดลองใช้ในนักศึกษาจำนวน 100 คนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (Try out) นำผลที่ได้หาค่าอำนาจจำแนก

รายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product- Moment Coefficient Correlation: r) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามนั้น ๆ (Item-Total Correlation) และ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับคะแนนรวมเป็นบวกและมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการนำไปใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .871

ตัวอย่าง แบบสอบถามทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา

(0) การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาช่วยให้ข้าพเจ้ารู้จักตนเองดียิ่งขึ้น					
.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 9 แบบประเมินสุขภาพจิต

เป็นแบบประเมินสุขภาพจิตที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย ฉบับสั้น (Thai Mental Health Indicator Version 2007 = TMHI-15) ของกรมสุขภาพจิต ข้อคำถามมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับสภาพชีวิตที่นักศึกษารับรู้เกี่ยวกับผลจากการมีความสามารถในการปรับตัว สามารถจัดการปัญหาและรับมือกับความสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดในชีวิต สามารถทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีภาวะจิตใจที่มั่นคง เป็นสุข และมีความดีงามภายในจิตใจ สามารถอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ โดยให้ผู้ตอบประเมินเหตุการณ์ อาการ ความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองว่าอยู่ในระดับใด และเลือกตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบ แบบประเมินแบ่งออกเป็นมาตรประมาณค่า 4 ระดับ ตั้งแต่ ไม่เลย ถึง มากที่สุด เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล มีดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

ตัวเลือก	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
	(ข้อ 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15)	(ข้อ 3, 4, 5)
มากที่สุด	4	1
มาก	3	2
เล็กน้อย	2	3
ไม่เลย	1	4

การแปลผล

คะแนน	การแปลผล
51-60	มีสุขภาพจิตมากกว่าคนทั่วไป (Good)
44-50	มีสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป (Fair)
ต่ำกว่า 43	มีสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป (Poor)

แบบประเมินมีจำนวนทั้งสิ้น 15 ข้อ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการนำไปใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .856

ตัวอย่าง แบบประเมินสุขภาพจิต

	ไม่เคย	เล็กน้อย	มาก	มากที่สุด
(0) ท่านรู้สึกผิดหวังในตัวเอง				
(00) ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง				

ตอนที่ 10 แบบสอบถามข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ ในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรม ด้านอื่น ๆ และสิ่งที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง

ตัวอย่าง แบบสอบถามข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อมหาวิทยาลัย

ด้านการเรียนการสอน
สิ่งที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับจากการนำไปใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .952

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามที่นำมาใช้ทุกฉบับจะมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 – 7 เป็นแบบสอบถามของ สุขจิตร์ ตั้งเจริญ (2561) และแบบสอบถามตอนที่ 9 เป็นแบบสอบถามของกรมสุขภาพจิต ซึ่งผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ถูกนำมาเก็บข้อมูลในกลุ่มนักศึกษาศรี ปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 100 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ผลต่อไปนี้

แบบสอบถาม	r	ค่าความเชื่อมั่น (α)
การบูรณาการทางวิชาการ	.426 - .621	.793
การบูรณาการทางสังคม	.593 - .750	.900
ความผูกพันต่อเป้าหมาย	.346 - .568	.762
ความผูกพันต่อสถาบัน	.594 - .778	.916
การรับรู้ความสามารถของตน	.315 - .728	.881
พฤติกรรมและการเผชิญปัญหา	.517 - .848	.850
สุขภาพจิต	.388 - .714	.864

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 8 ทศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ แล้วทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนพิจารณา และใช้เกณฑ์การคัดเลือกโดยหาดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ได้จำนวน 10 ข้อ จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลในกลุ่มนักศึกษาศรี ปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Person Product-Moment Coefficient Correlation: r) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามนั้น ๆ (Item-Total Correlation) และ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์กับคะแนนรวมเป็นบวกและมีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ข้อที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 7 ข้อ

แบบสอบถาม	IOC	r	α
ทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา	0.666 - 1.000	.408 - .776	.847

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนี้

1. เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ถึง 9 ประกอบไปด้วย แบบสอบถาม 1) ลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การบูรณาการทางวิชาการ 3) การบูรณาการทางสังคม 4) ความผูกพันต่อเป้าหมาย 5) ความผูกพันต่อสถาบัน 6) การรับรู้ความสามารถของตน 7) พฤติกรรมการเผชิญปัญหา 8) ทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา 9) สุขภาพจิต

2. เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามตอนที่ 10 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ประกอบด้วยด้านวิชาการ การเรียนการสอน หลักสูตร กิจกรรม อื่น ๆ รวมถึงข้อเสนอที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง และการค้นหาเอกสารเพื่อเสนอแนะทางการพัฒนานักศึกษา แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดระบบเนื้อหาให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

มีการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ทำการเข้าพบนักศึกษาตามคณะ หลักสูตรต่าง ๆ และดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสำหรับนักศึกษา รหัส 59-63 สถานะคงอยู่ (ปกติ) โดยใช้แบบสอบถาม 2) ทำการประสานงานกับสำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้เพื่อขอรายชื่อ ที่อยู่ อีเมล และเบอร์โทรศัพท์ที่นักศึกษารหัส 59-63 สถานะออกกลางคัน (ออก พ้นสภาพ) และทำการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และ 3) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่นำมาใช้ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน เช่น ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อตอบวัตถุประสงค์

ข้อที่ 1

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic Regression) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ใช้การวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Coefficient Correlation: r) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามนั้น ๆ (Item-Total Correlation) และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และ 4 จากแบบสอบถามข้อที่ 10 และการค้นคว้าเอกสาร (Documentary research) มาจำแนก จัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการศึกษาเพื่อร่วมพิจารณาผลของข้อมูลเชิงประจักษ์จากการวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา ตลอดจนการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานักศึกษาต่อมหาวิทยาลัยแม่โจ้

การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ก่อนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยทำเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยให้ทราบว่า ผู้วิจัยจะไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ ที่เชื่อมโยงถึงผู้ให้ข้อมูลรวมถึงการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและอภิปรายผล จะเป็นการนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น และหนังสือแสดงความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย ให้ผู้ร่วมวิจัยลงนามยินยอม

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย 4) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้คงอยู่และลดการออกกลางคัน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการค้นคว้าเอกสาร ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ การนำเสนอข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของลักษณะทางชีวสังคม
2. การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคัน
3. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคัน
4. การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย
5. แนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้คงอยู่และลดการออกกลางคัน

1. ข้อมูลทั่วไปของลักษณะทางชีวสังคม

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปที่เป็นลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 730 คน ข้อมูลส่วนนี้ประกอบไปด้วย เพศ สถานภาพการศึกษา ปีการศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ คณะ และ หลักสูตร

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละลักษณะภูมิหลังด้านเพศ สถานภาพการศึกษา และปีการศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ลักษณะทางชีวสังคม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	240	32.88
	หญิง	490	67.12
สถานภาพการศึกษา	คงอยู่	643	88.08
	ออกกลางคัน	87	11.92
ปีการศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้	ปี 2559 (รหัส 59)	10	1.37
	ปี 2560 (รหัส 60)	74	10.14
	ปี 2561 (รหัส 61)	224	30.68
	ปี 2562 (รหัส 62)	192	26.30
	ปี 2563 (รหัส 63)	230	31.51

จากตารางที่ 2 แสดงลักษณะทางชีวสังคมด้านเพศ สถานภาพการศึกษา และปีการศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 490 คน และเพศชายคือจำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 67.12 และ 32.88 ตามลำดับ ด้านสถานภาพการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคงอยู่ จำนวน 643 คน และเป็นนักศึกษากกลางคันจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 88.08 และ 11.92 ตามลำดับ ส่วนปีการศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในปี 2563 (รหัส 63) จำนวน 230 คน รองลงมาคือ ปี 2561 (รหัส 61) จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 31.51 และ 30.68 ตามลำดับ และน้อยที่สุดคือ ปี 2559 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 1.37

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละลักษณะทางชีวสังคมด้านคณะ หลักสูตรของนักศึกษา

ลักษณะทางชีวสังคม		จำนวนนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง			
		คงอยู่	ออก กลางคัน	จำนวน	ร้อยละ
คณะ	ศิลปศาสตร์	115	5	120	16.44
	เศรษฐศาสตร์	91	26	117	16.03
	พัฒนาการท่องเที่ยว	110	5	115	15.75
	ผลิตภัณฑ์การเกษตร	120	14	134	18.36
	สัตวศาสตร์และเทคโนโลยี	85	10	95	13.01
	วิศวกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร	72	24	96	13.15
	สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ	50	3	53	7.26
หลักสูตร	ปริญญาตรี ปกติ 4 ปี	593	84	677	92.74
	ปริญญาตรี ปกติ 5 ปี	50	3	53	7.26

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละลักษณะทางชีวสังคมด้านคณะของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่คณะผลิตภัณฑ์การเกษตร จำนวน 134 คน รองลงมาคือ คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 120 คน และ คณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 18.36, 16.44, และ 16.03 ตามลำดับ และน้อยที่สุดคือคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 7.26 ด้านหลักสูตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เรียนในหลักสูตรปริญญาตรีปกติ 4 ปี จำนวน 677 คน และเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีปกติ 5 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 92.74 และ 7.26 ตามลำดับ

2. การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคัน

การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคัน เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมของนักศึกษาคงอยู่และออกกลางคันว่ามีระดับใด โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และค่าร้อยละของตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคม จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคงอยู่และนักศึกษาออกกลางคัน ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทางจิตสังคม จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคงอยู่และนักศึกษาออกกลางคัน

ตัวแปร	นักศึกษาคงอยู่		นักศึกษาออกกลางคัน	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การบูรณาการทางวิชาการ	4.12	.95	2.15	.57
การบูรณาการทางสังคม	4.66	.59	4.97	.79
ความผูกพันต่อเป้าหมาย	4.60	.63	4.35	.68
ความผูกพันต่อสถาบัน	4.48	.92	4.84	.83
การรับรู้ความสามารถของตน	4.47	.68	4.20	.64
พฤติกรรมการเผชิญปัญหา	4.77	.63	4.72	.62
ทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา	3.99	.84	4.18	1.06
สุขภาพจิต	3.06	.43	3.33	.38

จากตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคงอยู่และนักศึกษาออกกลางคัน พบว่า เมื่อพิจารณาตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคงอยู่เรียงตามลำดับจากปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสามลำดับ ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการเผชิญปัญหา อยู่ในระดับจริง ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = .63) รองลงมาเป็นด้านการบูรณาการทางสังคม อยู่ในระดับจริง ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = .59) และด้านความผูกพันต่อเป้าหมาย อยู่ในระดับจริง ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .63) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาออกกลางคันเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสามลำดับ ได้แก่ ด้านบูรณาการทางสังคม อยู่

ระดับจริง ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = .79) รองลงมาเป็นด้านความผูกพันต่อสถาบันมีอยู่ในระดับจริง ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = .83) และด้านพฤติกรรมกรรมการเผชิญปัญหาอยู่ในระดับจริง ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = .62)

สำหรับปัจจัยด้านสุขภาพจิตนั้น เป็นปัจจัยที่มีการแบ่งระดับที่แตกต่างออกไปจากปัจจัยด้านอื่น ๆ คือ แบ่งเป็น 4 ระดับ และมีการแปลผลแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของสุขภาพจิต จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคงอยู่และนักศึกษาออกกลางคัน

สุขภาพจิต	นักศึกษาคงอยู่		นักศึกษาออกกลางคัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สุขภาพจิตมากกว่าคนทั่วไป (Good)	142	22.10	34	39.10
สุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป (Fair)	310	48.20	42	48.30
สุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป (Poor)	191	29.70	11	12.60

จากตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของสุขภาพจิตจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคงอยู่และการออกกลางคัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคงอยู่มีระดับสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป (Fair) มากที่สุด จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 48.20 รองลงมามีระดับสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 และมีระดับสุขภาพจิตมากกว่าคนทั่วไป (Good) จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 ส่วนสุขภาพจิตในกลุ่มนักศึกษาออกกลางคัน พบว่า มีระดับสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป (Fair) มากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30 รองลงมามีระดับสุขภาพจิตมากกว่าคนทั่วไป (Good) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.10 และมีระดับสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไปจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 12.60

3. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคัน

การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกต่อการคงอยู่และการออกกลางคันที่ตัวแปรทำนายเป็นตัวแปรที่ระดับข้อมูลอยู่ในระดับช่วง (Interval Scale) และตัวแปรเกณฑ์มี 2 ค่า คือ การคงอยู่และการออกกลางคัน ใช้การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์แบบทวิ (Binary logistic regression) โดยที่ต้องทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกิดปัญหาพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ตรวจสอบความเหมาะสมของสมการถดถอยโลจิสติกส์ โดยพิจารณาค่าความเป็นไป

ได้ (Likelihood Value) และพิจารณาความเหมาะสมของ model ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติกส์ของตัวแปรทำนายแต่ละตัวแปร และทดสอบระดับความสัมพันธ์

3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคม และการทดสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการนำคะแนนรวมจากตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมด้านต่าง ๆ นำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควรมีค่าต่ำ หากพบว่าตัวแปรคู่ใดมีความสัมพันธ์ในระดับสูง อาจต้องทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคม

	AcI	SoI	GoC	InC	SeE	CoB	AtS	MeH
การบูรณาการทางวิชาการ (AcI)	-	.058	.202**	.091*	.220**	.078*	.042	.054
การบูรณาการทางสังคม (SoI)		-	.383**	.626**	.344**	.486**	.586**	.298**
ความผูกพันต่อเป้าหมาย (GoC)			-	.493**	.637**	.593**	.307**	.301**
ความผูกพันต่อสถาบัน (InC)				-	.425**	.528**	.588**	.347**
การรับรู้ความสามารถของตน (SeE)					-	.643**	.317**	.378**
พฤติกรรมการเผชิญปัญหา (CoB)						-	.383**	.440**
ทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา (AtS)							-	.179**
สุขภาพจิต (MeH)								-

หมายเหตุ **p < .01

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าตั้งแต่ .042 -.643 โดยที่ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตน (SeE) และพฤติกรรมการเผชิญปัญหา (CoB) มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสูงสุดเท่ากับ .643 รองลงมาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตน (SeE) และความผูกพันต่อสถาบัน (InC) เท่ากับ .637 และการบูรณาการทางวิชาการ (AcI) และทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา (AtS) มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด เท่ากับ .042

เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบางตัวมีค่าค่อนข้างสูงจึงทำการตรวจสอบปัญหาเกี่ยวกับความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม โดยการทดสอบค่า Tolerance พบว่า ค่า Tolerance ของตัว

แปรปัจจัยทางจิตสังคมทุกตัว มีค่าตั้งแต่ .443 - .943 ซึ่งค่าไม่เข้าใกล้ศูนย์ และทำการทดสอบค่า VIF (Variance Inflation Factor) พบว่า ค่า VIF ของตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมทุกตัวมีค่าตั้งแต่ 1.060 – 2.257 ซึ่งค่าที่ได้แม้จะเกิน 2 แต่ยังต่ำกว่า 5 (Hair et al., 2014) แสดงว่า ตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมทุกตัวไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (not a major concern) ประกอบกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมไม่มีค่า 0 จึงเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอย สามารถนำไปวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ในขั้นต่อไปได้

3.2 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์

การศึกษาปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคัน และสร้างสมการทำนายการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของสมการถดถอยโลจิสติกส์ โดยพิจารณาค่าความเป็นไปได้ (Likelihood Value) ใช้สถิติการทดสอบไคสแควร์ (χ^2) และพิจารณาความเหมาะสมของ model สถิติที่ใช้ในการทดสอบเป็นของ Hosmer and Lemeshow ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติกส์ของตัวแปรทำนายแต่ละตัวแปร ด้วยสถิติทดสอบ 2 ตัว ได้แก่ สถิติทดสอบของวอลด์ (Wald Statistic) เป็นการทดสอบตัวแปรทำนายไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง odds ratio และสถิติทดสอบความเหมาะสมสัมประสิทธิ์ของโมเดลด้วยค่าสถิติ χ^2 ทดสอบระดับความสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบ Cox & Snell R^2 และการเลือกตัวแปรทำนายเข้าวิเคราะห์ด้วยวิธี enter method เป็นวิธีที่เลือกตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ โลจิสติกส์พร้อมกันในขั้นตอนเดียว ดังแสดงผลการทดสอบความเหมาะสมของ model ไว้ในตารางที่ 7 และแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ ไว้ในตารางที่ 8

ตารางที่ 7 การทดสอบความเหมาะสมของโมเดล

Hosmer and Lemeshow Test			-2 Log likelihood	Cox & Snell R	Nagelkerka R
Chi-square	df	Sig		Square	Square
359.553	8	.000	.002	.389	.750

จากตารางที่ 7 การทดสอบความเหมาะสมของโมเดลด้วยสถิติของ Hosmer and Lemeshow พบว่า Sig. > .01 แสดงว่า โมเดลของปัจจัยทางจิตสังคมที่เป็นตัวแปรเกณฑ์ทุกตัวแปรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และค่าไคสแควร์จากการทดสอบโมเดล มีค่าเท่ากับ 359.553

แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติกส์ของปัจจัยทางจิตสังคมที่เป็นตัวแปรเกณฑ์ทุกตัวแปรมีค่าไม่เท่ากับศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\chi^2 = 359.553$, $df = 8$, $p = .000$) หมายความว่า ตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมทั้ง 8 ตัวแปรมีความเหมาะสมกับโมเดลการถดถอยโลจิสติกส์ โดยปัจจัยทางจิตสังคมทุกตัวแปรมีอิทธิพลที่สามารถร่วมกันทำนายการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา และเมื่อพิจารณาความสามารถในการทำนายของโมเดลโลจิสติกส์ จากค่า Nagelkerka R Square พบว่า โมเดลดังกล่าวสามารถทำนายโอกาสของการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาได้ถูกต้องร้อยละ 75 (Nagelkerke $R^2 = .750$)

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และออกกลางคันของนักศึกษา

	<i>B</i>	<i>S.E.</i>	<i>Wald</i>	<i>df.</i>	<i>P-value</i>	<i>Exp(B)</i>
1. การบูรณาการทางวิชาการ (AcI)	4.201	.556	57.146	1	.000**	.015
2. การบูรณาการทางสังคม (SoI)	-.347	.394	.776	1	.378	1.415
3. ความผูกพันต่อเป้าหมาย (GoC)	.827	.378	.4786	1	.029*	.437
4. ความผูกพันต่อสถาบัน (InC)	-.967	.363	7.107	1	.008**	2.630
5. การรับรู้ความสามารถของตน (SeE)	.946	.451	4.405	1	.036*	.388
6. พฤติกรรมการเผชิญปัญหา (CoB)	.165	.465	.126	1	.722	.848
7. ทักษะคิดต่อกิจกรรมนักศึกษา (AtS)	.308	.271	1.289	1	.256	.735
8. สุขภาพจิต (MeH)	-1.543	.616	6.266	1	.012 *	4.678
ค่าคงที่	-8.921	2.582	11.939	1	.001	7488.847

หมายเหตุ * $p < .05$, ** $p < .01$

จากตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติกส์ของปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และออกกลางคันของนักศึกษา พบว่า ตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมทั้ง 8 ตัวแปร ได้แก่ การบูรณาการทางวิชาการ (AcI) การบูรณาการทางสังคม (SoI) ความผูกพันต่อเป้าหมาย (GoC) ความผูกพันต่อสถาบัน (InC) การรับรู้ความสามารถของตน (SeE) พฤติกรรมการเผชิญปัญหา (CoB) ทักษะคิดต่อกิจกรรมนักศึกษา (AtS) สุขภาพจิต (MeH) เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา และสามารถเขียนสมการโลจิสติกส์ได้ดังนี้

$$\text{Log (Odds)} = -8.921 + 4.201(\text{AcI}) + .827 (\text{GoC}) + .946(\text{SeE}) + .165(\text{CoB}) + .308(\text{AtS}) \\ - .967(\text{InC}) - 1.543(\text{MeH}) - .347(\text{SoI})$$

โดยปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความผูกพันต่อเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตน และสุขภาพจิต ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ การบูรณาการทางวิชาการ และความผูกพันต่อสถาบัน

สรุปว่าปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีจำนวนทั้งสิ้น 5 ด้าน ได้แก่ การบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน และสุขภาพจิต

สำหรับร้อยละความถูกต้องของการทำนายนักศึกษาคงอยู่และนักศึกษาออกกลางคันจากสมการโลจิสติกส์นี้ แสดงรายละเอียดไว้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ร้อยละความถูกต้องของการทำนายการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา

การสังเกตการณ์ (Observed)	จำนวน	ผลการทำนายโอกาสคงอยู่และออกกลางคัน		
		นักศึกษา คงอยู่	นักศึกษาออก กลางคัน	ร้อยละความ ถูกต้อง
นักศึกษาคงอยู่	650	635	8	98.80
นักศึกษาออกกลางคัน	80	24	63	72.40
รวม	730			95.60

จากตารางที่ 9 ร้อยละความถูกต้องของการทำนายการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาจากการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ การจำแนกปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา โดยค่า 0 จะจำแนกการคงอยู่ และค่า 1 จะจำแนกการออกกลางคันของนักศึกษา ซึ่งจากตารางพบว่า ปัจจัยทางจิตสังคมซึ่งเป็นตัวแปรเกณฑ์ทั้ง 8 ตัว มีประสิทธิภาพร่วมกันในการทำนายโอกาสคงอยู่และออกกลางคันของนักศึกษาในภาพรวมได้ถูกต้อง ร้อยละ 95.60 โดยความถูกต้องของการทำนายโอกาสคงอยู่และออกกลางคันของนักศึกษา มีความถูกต้องร้อยละ 98.80 และ 72.40 ตามลำดับ

4. การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย

ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อมหาวิทยาลัย ด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรม และสิ่งที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง เผยให้เห็นความคิด ความรู้สึกซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนการบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย และทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา ข้อมูลที่ได้นี้เป็นข้อมูลที่ไดมาจากผู้ให้ข้อมูลทั้งที่เป็นนักศึกษาคงอยู่และนักศึกษาออกกลางคัน ดังรายละเอียดดังนี้

4.1 ด้านวิชาการ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านวิชาการเป็นตัวสะท้อนการบูรณาการทางวิชาการของนักศึกษา ซึ่งการบูรณาการทางวิชาการเป็นการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาทางวิชาการและทางสติปัญญาที่ทางคณะและมหาวิทยาลัยจัดขึ้น ผู้ให้ข้อมูลมีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคล้าย ๆ กันว่ามหาวิทยาลัยควรจัดการรายวิชาให้ตรงกับสาขา และไม่ควรเน้นเพียงด้านวิชาการแต่ควรเน้นทักษะและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นความจำเป็นที่จะต้องนำไปใช้ให้ได้จริงในชีวิต อีกทั้งต้องการให้มีการฝึกปฏิบัติและอบรมร่วมด้วย

“ควรส่งเสริมวิชาเรียนให้ตรงกับสาขามากยิ่งขึ้น” (MJU309p)

“ไม่ควรเน้นด้านวิชาการเกินไป ควรเน้นทักษะการใช้ในชีวิตประจำวันหรือการสื่อสารภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น” (MJU531p)

“สำหรับวิชาภาษาอังกฤษอยากให้สอนในเรื่องที่ใช้ได้จริงในชีวิต” (MJU89p)

“ควรจัดให้มีการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติด้านวิชาการหลายๆ อย่าง” (MJU207p)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลทั้งกลุ่มนักศึกษาคงอยู่และออกกลางคันมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรมีวิชาเลือกที่มีความหลากหลายให้มากขึ้น เพื่อผู้เรียนมีโอกาสเลือกตามความสนใจและนำไปประยุกต์ใช้กับการประกอบอาชีพในอนาคต

“วิชาเลือกเสรีมีให้เลือกน้อยไป เช่น วิชาแนวสันตนาการ เดิน บาสเก็ตบอล กีฬา e-sport ความรู้ในการประกอบคอมพิวเตอร์” (MJU087d)

“อยากให้มีวิชาเลือกที่มีความหลากหลายทางภาษามากขึ้น เช่น ภาษาเกาหลี ฝรั่งเศส สเปน” (MJU622p)

“อยากให้การเลือกเรียนวิชาเสรีเป็นวิชาที่เราต้องการจะศึกษาและสอดคล้องกับสาขาวิชาจริง ๆ ไม่ใช่แค่ลงเรียนไปเพื่อให้หน่วยกิตครบ แต่เราไม่ได้สนใจและไม่สามารถนำเนื้อหามาประยุกต์ใช้กับการประกอบอาชีพในอนาคตได้เลย” (MJU542p)

ยังมีความคิดเห็นที่น่าสนใจจากผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนักศึกษาออกกลางคันว่าต้องการให้วิชาที่เป็นตัวต่อมีการเปิดสอนทุกเทอม

“วิชาที่เป็นตัวต่อ ควรเปิดสอนทุกเทอม เช่น แคลคูลัส เพราะจะได้เรียนทันเพื่อนบ้าง ไม่เช่นนั้น ก็จะต้องไปเรียนกับรุ่นน้องปีถัดไป ทำให้ไม่อยากเรียนต่อ” (MJU005d)

4.2 ด้านการเรียนการสอน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอนนอกจากจะเป็นตัวสะท้อนการบูรณาการทางวิชาการแล้ว ยังเป็นตัวสะท้อนการบูรณาการทางสังคมของนักศึกษาอีกด้วย ซึ่งการบูรณาการทางสังคมเป็นการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมในมหาวิทยาลัยทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน จึงหมายรวมถึงการปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และเพื่อนนักศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งสามารถจัดรวมกลุ่มความเห็นได้ดังนี้

1) ผู้สอน

จากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สอน พบว่า มีทั้งความคิดเห็นที่เป็นเชิงบวกและลบต่อผู้สอน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลมีโอกาสได้เรียนกับผู้สอนที่มีความหลากหลายทั้งในสาขาและนอกสาขาของตน ลักษณะของผู้สอนที่ดีในความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ที่ใจดี สามารถปรึกษาได้ เวลาสอนเปิดโอกาสให้ซักถาม ไม่ตำหนิเมื่อตอบผิด และมีการสอนที่เชื่อมโยงกับวิชาในคณะได้ดี

“ไม่ค่อยได้เจออาจารย์แต่อาจารย์ใจดีมาก ปรึกษาได้ทุกเรื่อง” (MJU615p)

“ดี อาจารย์เปิดโอกาสให้ถาม ถึงตอบผิดก็ไม่ดุ” (MJU227p)

“การวางแผนการสอนนอกคณะเชื่อมกับวิชาในคณะได้ดี” (MJU358p)

สำหรับความคิดเห็นต่อผู้สอนในเชิงลบนั้น พบว่า ลักษณะของผู้สอนที่ไม่ดีในความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ที่ใช้คำพูดกระทบต่อจิตใจ ไม่มีจิตวิทยา และเอาแต่ใจ

“บุคลากรบางคนทัศนคติค่อนข้างจะไปในทางลบ มีการใช้คำพูดที่มีผล
กระทบต่อจิตใจนักศึกษา อยากให้ปรับแก้ แต่ด้านการเรียนการสอนดีแล้ว”
(MJU277p)

“อยากให้อบรมจิตวิทยาแก่อาจารย์ เพราะอาจารย์บางท่านไม่มีจิตวิทยาใน
การเข้าหานักศึกษา” (MJU348p)

“อาจารย์บางท่านก็เอาแต่ใจเกินไป แต่ก็รับได้สำหรับตัวผม แต่กับคนอื่น
อาจจะไม่” (MJU315p)

ผู้ให้ข้อมูลยังมีความคาดหวังว่า ผู้สอนจะสอนให้เข้าใจ มีการสอนที่ไม่น่าเบื่อ สอน
เนื้อหาที่ทันสมัยและสามารถนำไปต่อยอดได้ มีเทคนิคการสอนที่ช่วยให้จดจำ น่าสนใจ

“ควรสอนให้เข้าใจมากขึ้น ตรงประเด็นสามารถนำไปต่อยอดได้” (MJU378p)

“เพิ่มเนื้อหาที่ทันสมัยหลากหลายและมีการเรียนรู้ใหม่ ๆ” (MJU294p)

“อาจารย์ควรคิดการสอนแบบไม่น่าเบื่อ” (MJU155p)

“อาจารย์ต้องเข้าใจนักศึกษา เช่น ทำให้จำ นำเรียนมากขึ้น” (MJU148p)

“เมื่อมีสื่อการสอนที่น่าสนใจจะช่วยให้การจำได้มากขึ้น” (MJU161p)

มีข้อมูลที่น่าสนใจว่า ผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากมีความต้องการความสนใจ ความเอาใจใส่ จากผู้สอนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ตลอดจนต้องการความเข้าใจที่ผู้สอนควรมีให้กับผู้เรียน

“เข้าใจนักศึกษามากกว่านี้ สนใจนักศึกษาให้มากขึ้น” (MJU101p)

“อาจารย์บางสาขาควรมีความสนใจนักศึกษามากกว่านี้หน่อยได้มั้ยคะ จะสาขาอะไรก็ไม่ควรแบ่งหรือเลือกที่รักมักที่ชังค่ะ” (MJU097p)

“การสอนควรจัดให้เรียนไม่เกิน 30-40 คนต่อห้อง เพื่อให้อาจารย์ดูแลเด็กได้ทุกคนอย่างทั่วถึง” (MJU012d)

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นว่า ควรมีการปรับพื้นฐานนักศึกษาให้เท่ากันด้วย

“ควรมีการปรับพื้นฐานนักศึกษาแต่ละคนให้เท่า ๆ กัน ใส่ใจเด็กให้เท่า ๆ กัน ในการสอน” (MJU371p)

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนยังมีความคิดเห็นต่อผู้สอนไปในทางลบในแง่มุมมองการก้าวท่าย เรื่องสิทธิของนักศึกษา ตลอดจนการละเลยการสอนและการไม่ทำการสอนอย่างเต็มที่

“อาจารย์บางสาขาจัดการเรียนการสอนที่เน้นไปทำอย่างอื่นแทนที่จะสอน หรือเพิ่มความรู้ให้กับนักศึกษา แต่อาจารย์ก็ไปยุ่งก้าวท่ายด้านสิทธิของนักศึกษา เรื่องการรับน้อง การไม่เอารุ่นสาขา ซึ่งมันไร้สาระมาก เรียนก็ส่วนเรียน รุ่นสาขาก็ส่วนนั้น อย่าเอามาเหมารวมกัน” (MJU210p)

“บางวิชาอาจารย์ไม่ค่อยสอนให้ได้ความรู้เต็มที่ เน้นการทำกิจกรรมไร้สาระ” (MJU644p)

ข้อมูลที่น่าสนใจอีกส่วนหนึ่ง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบ Team Teaching และการบรรยายแบบ 2 ภาษาควบคู่กัน

“อยากให้เพิ่มอาจารย์ที่หลากหลายในการสอนในหนึ่งรายวิชาให้มีหลายอาจารย์” (MJU200p)

“อยากให้มีการบรรยายเป็นภาษาอังกฤษกับภาษาไทยควบคู่กัน” (MJU235p)

2) การทำกิจกรรมในชั้นเรียน

ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ด้วยเห็นว่ากิจกรรมภายในชั้นเรียนจะมีส่วนช่วยให้ได้รู้จักเพื่อนในแง่มุมมองความคิดที่แตกต่างกัน

“อยากให้มีการรวมกับเพื่อนในชั้นเรียนมากขึ้น” (MJU537p)

“อยากให้มีการรวมกันในห้องเรียนที่มีการทำงานร่วมกันจะทำให้รู้จักเพื่อนๆ ในแง่มุมมองความคิดต่าง ๆ” (MJU540p)

3) การเรียนรู้นอกห้องเรียน

ผู้ให้ข้อมูลยังต้องการการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยมีความเห็นว่า การสอนในห้องเรียนอาจไม่เข้าใจเท่ากับการได้ปฏิบัติ ตลอดจนต้องการให้มีวิทยากรผู้มีประสบการณ์จริงมาแนะนำเพิ่มเติม

“อยากให้เน้นกิจกรรมบ้างในรายวิชาของสาขา เพราะในสาขามีแต่เรียนทฤษฎีส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีกิจกรรมนอกห้องเรียน” (MJU530p)

“การเรียนการสอนในห้องอาจไม่เข้าใจเท่ากับการปฏิบัติจริงจึงอยากให้เน้นการปฏิบัติมากกว่าเรียนภายในห้อง” (MJU548p)

“อยากให้เน้นปฏิบัติมากกว่าวิชาการ ลงพื้นที่จริงหรือมีวิทยากรมาแนะนำมากขึ้น” (MJU556p)

4) การสั่งงานหรือการบ้าน

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนให้ความเห็นว่า ควรลดงานในเทอมแรก เนื่องจากมีกิจกรรมเยอะ และการสั่งงานกลุ่มควรมีการจัดกลุ่มตามระดับความรู้ ตลอดจนการสอนและการสั่งงานในรายวิชาที่มีนักศึกษาหลายคณะเรียนร่วมกัน ควรมีความเห็นอกเห็นใจพร้อมกับคำนึงถึงความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคณะ

“อาจารย์ในสาขาควรลดงานลง ในตอนเทอม 1/1 เพราะนักศึกษามีกิจกรรม ต้องทำและงานก็ต้องทำ” (MJU64d)

“อยากให้มีการบ้านที่ชัดเจนตามกลุ่มๆ ระดับความรู้ เพราะเพื่อนทำไม่ได้ หรือไม่มีพื้นฐานมาก่อนก็จะตามไม่ทัน แล้วสุดท้ายก็จะไม่ได้ประโยชน์อะไรจากการเรียนเลย เช่น วิชาคณิต และ ภาษาอังกฤษ” (MJU519p)

“อยากให้เข้าใจกับคณะที่มักมีการเรียนการสอนที่ค่อนข้างแตกต่าง อาจมีเวลาไม่เท่ากับเพื่อนคณะอื่น ๆ อาจจะใช้เวลาในการทำงานมากกว่านี้” (MJU632p)

“ด้านวิชาเลือกในหมวดต่าง ๆ เช่น หมวดสุขภาพ หรือหมวดสังคม อาจารย์ควรเห็นอกเห็นใจตอนสั่งงานหรือสอน เพราะนักศึกษาในทุก ๆ สาขา มีการเรียนการสอนที่ต่างกัน” (MJU175p)

5) การเรียนการสอนออนไลน์

ภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ต้องทำการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นถึงความไม่พึงพอใจต่อการเรียนออนไลน์ และต้องการกลับไปเรียนในห้องเรียนปกติ

“ดิฉันเป็นคนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนออนไลน์เพราะดิฉันชอบเรียนอะไรที่สัมผัสได้จริง พิสูจน์ได้และเป็นรูปธรรม ซึ่งการเรียนออนไลน์ให้ดิฉันไม่ได้เลย ดิฉันตื่นไม่ทัน ไม่มีแรงกระตุ้นในการเรียน เพราะเหมือนนั่งดูยูทูบตอนกินข้าว ทำให้ดิฉันคิดว่าดิฉันไม่ชอบเรียนออนไลน์ ดิฉันตั้งใจมาหาความรู้แต่พอเรียนออนไลน์มันวนวนไปหมด และดิฉันเข้าใจและยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นว่าทุกคนโดนผลกระทบนี้” (MJU509p)

“อยากให้ทางมหาวิทยาลัยจัดสอนในห้อง เพราะจะได้เรียนได้อย่างเข้าใจ มากกว่าการเรียนออนไลน์” (MJU287p)

“ควรให้เข้าเรียนในห้องเรียนตามปกติเมื่อโรคหยุดระบาดเพื่อความเข้าใจในการเรียนมากขึ้น” (MJU647p)

“การสอนแบบออนไลน์ ควรมีการปรับปรุงทางด้านของสื่อ และอุปกรณ์ให้มีความพร้อมมากกว่านี้” (MJU431p)

6) เวลาเรียน

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นว่า บางวิชามีเวลาเรียนไม่เพียงพอจึงควรลดสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นลง

“ควรลดสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นต่าง ๆ ในเวลาเรียน เพราะบางวิชามีเวลาไม่มากพอ” (MJU090p)

4.3 ด้านหลักสูตร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรเป็นตัวสะท้อนอีกตัวหนึ่งในการบูรณาการทางวิชาการของนักศึกษา ข้อมูลที่ได้จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสามารถจัดรวมกลุ่มได้ดังนี้

1) เน้นวิชาที่ใช้ได้จริงและตรงกับสาขา

ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าสามารถจัดการเรียนได้ครบถ้วน และเข้าใจ แต่ก็มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นต่างออกไป โดยเห็นว่าควรปรับหลักสูตรให้ตรงกับความจำเป็นต่อการใช้งานในอนาคต

“ดีครับ เรียนได้อย่างเข้าใจ” (MJU623p)

“ลดวิชาต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นลงไป บางอย่างมันไม่ได้ใช้ในสายที่เรียนเลย” (MJU182p)

“ควรมีหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในอนาคตที่ต้องเผชิญ ไม่ใช่แค่ว่าเป็นการเรียนรู้มากขึ้น เจาะลึกขึ้น แต่เรียนจบไปแล้วไม่ได้ใช้ เพียงแต่เรียนเพื่อารู้แต่ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง” (MJU340p)

“ตอนปี 1 วิชาเอกภาษาอังกฤษ ไม่สมควรให้ไปเรียนเกษตร ไม่ได้ประโยชน์ ควรจัดวิชาที่ตรงตามสาขา เกี่ยวกับการเรียนดีกว่าไหม?” (MJU321p)

“เรียนเฉพาะวิชาที่ได้ใช้จริงในอนาคต และเนื้อหาที่ตรงกับคณะที่เรียนที่เป็นวิชาบังคับ ส่วนวิชาเลือกควรให้นักศึกษาได้เลือกเองอย่างอิสระเพราะถ้าชอบตัวไหน นักศึกษาจะเลือกเรียนเอง” (MJU592p)

นอกจากนี้ บางส่วนยังมีความเห็นว่า ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย

“พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยกว่านี้” (MJU266p)

“ควรเพิ่มเติมรายวิชาที่น่าจะศึกษา ทันสมัย” (MJU407p)

2) เน้นฝึกประสบการณ์และการนำความรู้ไปใช้จริง

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นว่า หลักสูตรมีการจัดการให้ความรู้ที่เอาไปใช้ได้ดีแล้ว แต่มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนที่เห็นต่างออกไปว่าควรปรับให้นำไปใช้ได้จริงในชีวิตและการทำงานในอนาคต ควรเน้นการฝึกประสบการณ์ ให้ได้ลงมือปฏิบัติจริง

“ดีแล้วสามารถนำไปใช้ในการทำงานหรือการดำรงชีวิตได้จริง” (MJU108p)

“หลักสูตรที่เรียนไม่ค่อยตอบโจทย์กับการหาอาชีพในอนาคต บางวิชาไม่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้” (MJU159p)

“หลักสูตรการเรียนควรเป็นหลักสูตรที่เน้นการทำงาน ปฏิบัติได้จริง ควรเปลี่ยนให้ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จะดีมาก” (MJU280p)

“ปัจจุบันหลักสูตรมีวิชาเรียนน้อยมากและเป็นวิชาที่ไม่เห็นถึงการปรับนำไปใช้จึงขอให้หลักสูตรได้พิจารณาวิชาและปรับเปลี่ยนวิชา รวมถึงจัดอาจารย์ผู้สอนให้เหมาะสมกับวิชานั้น ๆ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนวิชาและได้ลงมือปฏิบัติตามเป้าประสงค์ของหลักสูตร เพื่อที่จะผลิตนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (MJU190p)

“อยากให้เน้นการดูงานและอยากให้มีประสิทธิภาพในการให้การศึกษา มากกว่านี้” (MJU225p)

“อยากให้ปรับหลักสูตรตามแบบปัจจุบัน ที่มหาวิทยาลัยชั้นนำใช้ เน้นการฝึกประสบการณ์ก่อนไปสหกิจ” (MJU257p)

3) มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และศักยภาพทุกด้าน

ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งมีความเห็นว่า หลักสูตรมีกิจกรรมเป็นสิ่งที่ดีต่อตัวผู้เรียน และควรส่งเสริมศักยภาพในทุกด้าน

“ควรส่งเสริมศักยภาพในทุก ๆ ด้าน” (MJU128p)

“มีกิจกรรมเยอะมากมายเป็นสิ่งที่ดีแก่นักศึกษา” (MJU562p)

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักศึกษาออกกลางคันกลับมีความเห็นที่ต่างออกไป

“กิจกรรมไม่ค่อยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในหลักสูตร ไม่ตรงกับความต้องการ ควรเอาวิชาที่เกี่ยวกับการสอนเข้ามา และอยากให้มีวิชาต่อยอดเฉพาะทางที่นักศึกษาต้องการ” (MJU072d)

4) หลักสูตรมีวิชาเอกให้เลือก

ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักศึกษาออกกลางคันส่วนหนึ่งเสนอว่า หลักสูตรควรมีวิชาเอกให้เลือก และควรอนุญาตให้เรียนเกินหน่วยกิตที่กำหนดจบ

“ควรมีให้เลือกวิชาเอก” (MJU014d)

“ควรให้นักศึกษาเรียนเกินหน่วยกิตที่จะจบได้” (MJU017d)

5) มีหลักสูตรสองภาษา

ด้วยความสนใจและเห็นความสำคัญของภาษาต่างประเทศ ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนต้องการให้มีหลักสูตรที่ทำการสอนด้วยภาษาต่างประเทศ และสอนแบบสองภาษา (bilingual)

“ควรปรับหลักสูตรให้เป็นแบบ *bilingual*” (MJU303p)

“อยากให้มีหลักสูตรภาษาอังกฤษแบบสอนภาษาเดียวทั้งหลักสูตร และเรียนเป็นภาษาอังกฤษล้วน” (MJU118p)

6) ปรับหลักสูตรแบบค่อยเป็นค่อยไป

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตร แต่ก็เห็นว่าควรปรับแบบค่อยเป็นค่อยไป

“จะพัฒนาหลักสูตรของแต่ละปีควรค่อยเป็นค่อยไป ไม่ควรพัฒนาแบบก้าวกระโดดเพราะจะทำให้เด็กเครียด กดดัน” (MJU136p)

นอกจากนี้ยังมีความเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกในการบริหารจัดการหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

“ผมอยากให้เน้นคณะอื่น ๆ ให้คมีหลักสูตรที่เข้มแข็ง ไม่อยากให้เน้นเฉพาะคณะเกษตร” (MJU300p)

4.4 ด้านกิจกรรมนักศึกษา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านกิจกรรมนักศึกษาเป็นตัวสะท้อนการบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม ความผูกพันต่อสถาบัน และทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา โดยบางส่วนเห็นว่าดีแล้ว แต่มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากที่แสดงความเห็นพอจะจัดรวมกลุ่มได้ดังนี้

1) ประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษาว่าทำให้ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเห็นควรลดกิจกรรมที่ไม่มีประโยชน์ออกไป ดังนี้

“ดีเยี่ยม สอนให้ทุกคนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และการพัฒนา”

(MJU076d)

“การจัดกิจกรรมควรจัดตามความเหมาะสมและให้ได้ประโยชน์ นำไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด” (MJU251p)

“บางกิจกรรมที่ดี ก็ควรมีต่อไป บางกิจกรรมที่มันดูไม่มีประโยชน์ ก็ไม่ควรจัด” (MJU412p)

“ลดกิจกรรมที่ไม่มีประโยชน์ ไร้สาระ เสียเวลา” (MJU407p)

โดยผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นว่า กิจกรรมนักศึกษามีประโยชน์ ในแง่ของการได้รู้จักเพื่อนเพิ่มขึ้น มีความสามัคคี เสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงาน

“อยากให้มียุทธศาสตร์บูรณาการทุกชั้นปีมาเจอกัน ทำกิจกรรมร่วมกันในคณะ และในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้รู้จักกันมากขึ้น ที่มีอยู่คืออยู่แล้ว” (MJU338d)

“ก็อยากให้มียุทธศาสตร์ เพราะจะได้รู้จักกับเพื่อน ๆ ที่เยอะ” (MJU239p)

“ให้มีกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น นักศึกษาแต่ละสาขาจะได้รู้จักใคร่ มีความสามัคคีกันมากขึ้น” (MJU164p)

“ควรมี กิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น ” (MJU157p)

“มีกิจกรรมกลุ่มเยอะ ๆ ช่วยให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานต่าง ๆ ” (MJU112p)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยังเสนอความเห็นถึงความต้องการทำกิจกรรมนักศึกษาในลักษณะที่เป็นกิจกรรมช่วยเหลือสังคม กิจกรรมสร้างสรรค์ กีฬา กิจกรรมที่ช่วยให้ได้ค้นหาตนเอง และไม่ควรมีการบังคับ

“อยากให้มามีกิจกรรมในด้านสังคมให้มากขึ้น” (MJU091p)

“ควรเน้นกิจกรรมที่ช่วยเหลือสังคม กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมจริง ๆ ไม่เพียงแค่สร้างภาพเท่านั้น” (MJU265p)

“อยากให้มามีกิจกรรมทางกีฬาให้มากขึ้น” (MJU280p)

“ควรมีกิจกรรมบางอย่างให้นักศึกษาได้ค้นคว้าด้วยตนเองตามความชอบจริงนี้แค่กว้างมากค่ะ” (MJU174p)

“ควรมีกิจกรรมที่มันสร้างสรรค์กว่านี้ ไม่มีการบังคับการเก็บชั่วโมงกิจกรรม เพราะการบังคับทำให้เด็กไม่อยากจะเข้าร่วม ควรให้ความสนใจแก่นักศึกษาในการเลือกเข้าร่วมในแต่ละกิจกรรม ไม่ควรเอาคะแนนมาอ้างหรือถ้าไม่เข้าร่วมก็ไม่สามารถจบปีการศึกษาได้ ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นสิ่งสำคัญในการทำกิจกรรมมันทำให้เรามีความสุขเมื่อได้ทำกิจกรรมหรือสิ่งที่เราชอบและทำมันด้วยใจไม่ใช่แค่ทำเพื่อคะแนนหรือว่าเพราะโดนบังคับ” (MJU303p)

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมีทัศนคติที่ไม่ชอบกิจกรรมนักศึกษาเพราะมีการจัดการที่ไม่ดี

“ไม่ค่อยชอบงานกิจกรรม เพราะการจัดการไม่ดี วนวายมาก” (MJU152p)

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนยังเสนอเรื่องระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมนักศึกษา ดังนี้

“ควรจัดกิจกรรมเน้นไปที่ต้นทอม ปลายทอม ส่วนกลางทอมไม่ควรที่จัดกิจกรรมเพราะเป็นช่วงการเคลียร์งานค้างส่งอาจารย์ การเตรียมตัวสอบ การจัดกิจกรรมในช่วงนี้เป็นช่วงที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง” (MJU094p)

2) กิจกรรมนักศึกษาเชื่อมโยงการเรียนการสอน

ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งให้ความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า กิจกรรมนักศึกษาควรสอดคล้องเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน

“ควรเน้นกิจกรรมที่สามารถเชื่อมโยงกับการเรียนได้” (MJU327p)

“กิจกรรมควรมีการเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน ได้เชื่อมความรู้สู่การปฏิบัติ” (MJU172p)

“อยากให้กิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียน เพราะจะช่วยให้ได้นำความรู้ที่เรียนไปให้ประโยชน์ และทำให้เข้าใจสิ่งที่เรียนมาได้ดียิ่งขึ้น” (MJU116p)

3) กิจกรรมนักศึกษาสร้างความผูกพันต่อสถาบัน

กิจกรรมนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างความผูกพันต่อสถาบันได้ หากนักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง ย่อมเกิดความผูกพัน ความภาคภูมิใจและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย

“อยากให้มีกิจกรรมที่แสดงศักยภาพของมหาวิทยาลัยเยอะ ๆ คิฉันจะได้รู้ว่ามีมหาวิทยาลัยแห่งนี้มีอะไรเจ๋ง ๆ บ้าง” (MJU402p)

“อยากให้มีกิจกรรม open house จะทำให้มหาวิทยาลัยมีความน่าสนใจมากขึ้น และทำให้เด็กรุ่นใหม่อยากเข้าเรียนมากขึ้น” (MJU360p)

“อยากให้ทำกิจกรรมสานสัมพันธ์ต่างคณะเพิ่ม” (MJU391p)

“มีกิจกรรมร่วมกันมากขึ้นในคณะ / สาขา / และมหาวิทยาลัย” (MJU168p)

“อยากให้มีกีฬาทีมมหาวิทยาลัย” (MJU123p)

4) ชั่วโมงกิจกรรม

ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นว่า ควรยกเลิกการเก็บชั่วโมงกิจกรรม บางส่วนเห็นว่าควรปรับปรุงให้มีการจัดเวลาทำกิจกรรมให้เหมาะสมตลอดจนจำนวนชั่วโมงต่อกิจกรรม อีกทั้งควรปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลชั่วโมงกิจกรรม

“ยกเลิกชั่วโมงกิจกรรมไปจะดีมากค่ะ นอกจากจะเสียเวลาว่าง ก็ไม่มีประโยชน์ค่ะ คนบางคนมีสิ่งที่ต้องทำไม่เหมือนกันยังจะให้ทำครบ 4 ปี/ขอ ชม. มาทำเองไหมค่ะ? ควรยกเลิก มันไม่ได้เรียกว่าจิตอาสาแต่เรียกว่า “การบังคับ” ถ้านักศึกษาไม่ทำ ก็ไม่จบ” (MJU243p)

“ควรจัดเวลาให้กับนักศึกษาเพื่อเก็บชั่วโมงเวลาในทุก ๆ เดือน เช่น กิจกรรมนันทนาการ” (MJU145p)

“กิจกรรมไม่ต้องมีเยอะก็ได้ มันทำให้นักศึกษาเสียเวลาในการทำงาน และให้ชั่วโมงกิจกรรมเยอะๆ แทน” (MJU560p)

“บางกิจกรรมที่เข้าร่วมไปแล้ว แต่ชั่วโมงกิจกรรมไม่ขึ้นเลย รบกวนดูตรงนี้” (MJU567p)

“ควรแจกใบชั่วโมงกิจกรรมหลังจากการทำกิจกรรมเลย โดยเฉพาะกิจกรรมของคณะ นักศึกษาบางคนกิจกรรมคณะยังไม่ครบทั้ง ๆ ที่เข้าร่วมแต่ทางคณะไม่ยอมป้อนข้อมูลให้ ทำให้นักศึกษารู้สึกเสียความรู้สึกและเสียเวลาในการเข้าร่วม” (MJU569p)

5) กิจกรรมรับน้อง

ในส่วนของกิจกรรมรับน้องนั้น ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยจัดแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มความเห็น ได้แก่ กลุ่มเห็นว่าควรทำต่อไป กลุ่มเห็นว่าควรยกเลิก และกลุ่มเห็นว่าควรปรับเปลี่ยน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีเหตุผลต่างกัันดังต่อไปนี้

กลุ่มเห็นว่าควรทำต่อไป ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้มีจำนวนไม่มากนักซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มที่เห็นว่าควรยกเลิก ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้ทั้งหมดเป็นนักศึกษาออกกลางคัน ซึ่งให้ความเห็นว่า การ

รับน้องช่วยให้เกิดความสามัคคี ความผูกพันกับสถาบัน และรู้จักอาจารย์ รุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อนทั้งในและนอกคณะและสาขา

“กิจกรรมรับน้องควรมีต่อไป เพราะเป็นการสร้างความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยและต่อรุ่นพี่ รู้สึกดีมาก ๆ ตอนเป็นเด็กอาจจะดูเหมือนว่าเยอะหรือหนักไป แต่พอมาอยู่ที่อื่นที่ไม่มีรับน้อง มันดูขาดความผูกพันกับสถาบัน อาจารย์ และรุ่นพี่” (MJU063d)

“ควรมีการรับน้องต่อไป เพราะช่วยให้รู้จักเพื่อน พี่ น้อง ต่างคณะและสาขาคด้วย” (MJU007d)

“ควรมีการรับน้องมหาวิทยาลัย การรับน้องช่วยให้รู้จักนิสัยกันมากขึ้น ข้อดีคือทำให้มีความสามัคคีกัน พี่ช่วยน้อง ผูกพันกัน ช่วยเหลือกัน” (MJU042d)

กลุ่มเห็นว่าควรยกเลิก ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้ทั้งหมดเป็นนักศึกษาอยู่ ซึ่งให้ความเห็นว่า ควรยกเลิกการรับน้อง เพราะไม่จำเป็น ไม่มีประโยชน์ และยังเป็นการเปิดโอกาสให้รุ่นพี่รังแกรุ่นน้อง สร้างประสบการณ์ที่ไม่ดี ทั้งยังมีส่วนในการตัดสินใจที่จะไม่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยอีกด้วย

“เลิกรับน้อง น้อง ๆ ที่คิดจะเข้าเรียนที่นี่หลายคน พอได้รู้ข่าวก็ไม่คิดจะเรียนอีกเลย สำหรับฉัน มันเป็นประสบการณ์ที่แย่ที่สุดในชีวิต ถ้ายังไม่เลิกก็จะไม่แนะนำคนอื่นเหมือนกัน” (MJU609p)

“เลิกรับน้อง นอกจากทำให้มหาวิทยาลัยดูเป็นเผด็จการ และยังอายุที่จะบอกว่าเรียนที่นี่ เรื่องอื่นก็ดีหมด” (MJU591p)

“รับน้องรับทำไมไม่จำเป็น นี่ยังไม่รวมการรับน้องนอกสถานที่อีก ควรยกเลิกการรับน้องไปเลย ไร้สาระ เสียเวลา มาเรียน ไม่ได้มาเอาทุน สาขาไหนแอบจัดต้องเอาพี่มาดัดกะแนน เบื่อการกดขี่ ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ดี” (MJU282p)

“รับน้อง ไม่อยากให้มี ไม่อยากให้รุ่นพี่รังแกรุ่นน้อง ตะคอก คำว่า ทำให้บางคนรู้สึกไม่ดีจนร้องไห้ แจ้งทางมหาวิทยาลัย” (MJU265p)

กลุ่มเห็นควรปรับเปลี่ยน เป็นความเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้มีทั้งที่เป็นนักศึกษาอยู่และออกกลางคัน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักศึกษาออกกลางคัน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การรับน้องควรมีต่อไป เพราะช่วยให้เกิดความสามัคคี ผูกพัน และรู้จักกันระหว่างอาจารย์ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนทั้งในและนอกคณะและสาขา แต่ควรปรับปรุงให้เป็นการรับน้องที่สร้างสรรค์ ลด/งดใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ การละเมิดสิทธิมนุษยชน และควรกำหนดเวลาให้เหมาะสมเพื่อไม่ให้กระทบต่อการเรียน และการใช้ชีวิตนักศึกษา

“อยากให้มีการรับน้องเหมือนปีที่ผ่านมา แต่ก็อยากให้เบา ๆ ลงหน่อย”
(MJU293p)

“ปรับปรุงให้เบาลง รุ่นพี่คุณน้อยหน่อย ไม่ควรมีรับน้องมหาวิทยาลัย 7 วัน เพราะไม่ค่อยมีประโยชน์ เสียเวลา ส่วนรับน้องคณะ/สาขา ยังควรมี เพราะทำให้รู้จักรุ่นพี่และอาจารย์” (MJU011d)

“รับน้อง ควรมีกิจกรรมที่ไม่ทำให้พี่-น้อง เกลียดกัน ควรจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ รับน้องคณะตั้งแต่วินาที 62 ไม่ค่อยมีปัญหา ถ้าปรับเปลี่ยนไปในทางสร้างสรรค์จะช่วยให้เกิดประโยชน์มากขึ้น” (MJU018d)

“รับน้องมหาวิทยาลัย 7 วันไม่ได้ทำให้อยากออก แต่หลัง 7 วันเป็นการรับน้องคณะมีรุ่นพี่พาไปรับน้องเชื่อว่าจะทำให้น้องรักกัน แต่มันไม่ได้เกิดขึ้นจริง ไม่รักเพื่อนจริง แต่กลับเกลียดรุ่นพี่มาก คิดว่าควรปรับ mind set ในการรับน้องได้แล้ว การรับน้องไม่ผิดแต่วิธีการควรเปลี่ยน ประเพณีที่ชื่อของให้น้องก็ทำ ๆ ไป ไม่มีความจริงใจ และเฟสบุ๊คเป็นพื้นที่ส่วนตัวแต่กลับต้องแอดสายรหัสรุ่นพี่ทั้งหมดทำให้ไม่เป็นส่วนตัว และถ้าไม่เอารุ่นจะโดนตามแซะทั้งในมหาวิทยาลัยและเฟสบุ๊คจริง ๆ เข้ามาด้วยความตั้งใจที่จะเรียนแต่พอมารู้รับน้องแบบนี้ไม่ไหว ออก”
(MJU035d)

“การรับน้อง 7 วัน เป็นสิ่งที่รุ่นพี่ทำเหมือนสนุก ๆ ไป ทำต่อ ๆ สืบทอดกันมา โดยไม่รู้ถึงแก่นแท้ การว่ากันเองก็ไม่ได้รู้ทำไปเพื่ออะไร การยอมทำกิจกรรมรับน้อง ก็แค่ทำ ๆ ไปเพื่อให้จบการศึกษา ถ้าไม่ยอมจะโดนบูลลี่ สิ่งนี้ควรปรับ ควรรู้และเข้าถึงการรับน้อง หรือแก่นประโยชน์ของการรับน้อง” (MJU049d)

“กิจกรรมนักศึกษาควรนัดประมาณ 6 โมงจะดีกว่า จะได้มีเวลาพักผ่อน และจะได้ไม่กระทบต่อการเรียน ถ้าจะลงโทษน้องโดยนัดเข้าตี 3-4 ไม่เหมาะสม ควรหาวิธีการลงโทษแบบอื่น ๆ” (MJU041d)

“ควรปรับรับน้องมหาวิทยาลัย 7 วัน ไม่ควรหนักไป ตื่นมาวิ่งตอนเช้า ควรปรับรูปแบบให้สร้างสรรค์ ให้ทำกิจกรรมหลังเลิกเรียนบ่อย ๆ ดีกว่าหนักไปเลย 7 วัน ควรทำกิจกรรมที่มีประโยชน์ เช่น ทาสีรั้ว ก็ได้” (MJU039d)

“รับน้อง 7 วัน ก็ให้นั่งก้มหน้า (ทำทำไม ไร้ประโยชน์) และควรจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ทดแทนจะดีกว่า” (MJU015d)

“กิจกรรมรับน้องมหาวิทยาลัย 7 วัน ให้วิ่งและก้มหน้า ทำได้แต่ไม่อยากให้มีรุ่นพี่ทำร้ายร่างกาย มหาวิทยาลัยควรฟังนักศึกษาและแก้ไขอย่างจริงจัง เช่น ห้ามมีกฎของคณะ แต่ก็ยังมีอยู่” (MJU020d)

“ควรมีรับน้องต่อแต่ปรับให้เบาลง 7 วันมันหนักไป 7 วันรวดเดียวมันหนักไป ควรแบ่งเป็นช่วงสั้น ๆ ระยะเวลารับน้องนานไป ควรทำให้สั้น ควร 5 วัน ส่วนรับน้องคณะก็โอเคดีแล้ว” (MJU017d)

“กิจกรรมรับน้องมหาวิทยาลัย 7 วัน ควรลดเวลาลง ควรจะสัก 4-5 วันกำลังพอดี การนัดเข้าโดมก็ควรมีเวลาชัดเจน และควรหลีกเลี่ยงเวลาที่เรียน” (MJU048d)

“รับน้องมีกฎว่าห้ามทำร้ายร่างกาย แต่มหาวิทยาลัยคุมไม่ได้ การรับน้องในส่วนของมหาวิทยาลัยไม่ค่อยมีปัญหา ส่วนใหญ่จะมีปัญหาที่การรับน้อง คณะ/สาขา รับนาน และคุมไม่ค่อยได้ ส่วนการรับน้อง 7 วัน เครียดไป ควรมีสันตนาการเยาะจิ้ง ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายขึ้นจะไม่น่าเบื่อ” (MJU060d)

“รับน้องคณะมันยึดเชื้อ น้าเบื้อ รู้สึกไม่จบไม่สิ้น ไม่รู้ว่าจะจบตอนไหน ไม่เหมือนรับน้องมหาวิทยาลัย 7 วัน แต่มันช่วยให้มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพี่-น้อง ซึ่งที่อื่นไม่มีและช่วยให้มีภูมิคุ้มกันที่ดี” (MJU056d)

“รับน้อง 7 วัน ไม่มีปัญหาเพราะที่ไม่โอเคคือการรับน้องของสาขามีการรับน้องนอกสถานที่ ควรจะยกเลิกไป คนเรามันไม่เคารพเพราะ โดนกดขี่ มีการรับน้องได้แต่ไม่ควรจะไปยุ่งหรือทรมานร่างกายน้อง” (MJU033d)

“กิจกรรมรับน้องที่รุ่นพี่เป็นคนจัด ไม่อยากให้มีการใช้ความรุนแรงทั้งทางกายและการพูดที่กระทบจิตใจ ยังมีการรับน้องนอกสถานที่และในคณะ ” (MJU072d)

“เกี่ยวข้องกับการรับน้อง ไม่ควรมีการกดดันให้เอารุ่น กดดันเพื่อนจนทำให้เพื่อนบางคนมีอาการซึมเศร้า ทั้งที่มหาวิทยาลัยควรมีการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักศึกษาเพราะคนเราไม่เท่ากัน” (MJU071d)

“การรับน้องมหาวิทยาลัย 7 วัน โอเค แต่การรับน้องสาขาควรมีการปรับปรุงเพราะทำให้ไม่โฟกัสการเรียน คอยแต่คิดกังวลว่าเดี๋ยวตอนเย็นต้องไปรับน้อง หากทำตัวแปลกกลุ่มแยกตัวจากกลุ่ม ก็จะมีโดนแบน ไม่มีเพื่อน ถูกกดดัน โดยเฉพาะที่สาขา ตอนรับน้องปี 1 ควรจะเปลี่ยนเพราะทำร้ายจิตใจและส่งผลกระทบต่อเรียนจนตัวเองต้องป่วยเป็นโรคพาร์คิเพรสชั่น สุดท้ายต้องออกจากมหาวิทยาลัยทั้งที่อยากเรียนสาขานี้มาก แต่อยู่ไม่ไหวแล้ว (panic depression : โรคทางจิต ตื่นตระหนก ซึมเศร้า-ผู้วิจัย)” (MJU076d)

4.5 ด้านสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยทั้งลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เป็นตัวสะท้อนการบูรณาการทางสังคมและความผูกพันต่อสถาบัน โดยการบูรณาการทางสังคมเป็นการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์กับสังคมในมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งในทางสิ่งแวดล้อมจะเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมภายในมหาวิทยาลัยที่จะเน้นที่การติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ส่วนความผูกพันต่อสถาบันเป็นความรู้สึกภาคภูมิใจของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยของตน เป็นการแสดงออกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย ซึ่งในด้านนี้จะเน้นไปที่การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะทางพัฒนามหาวิทยาลัยให้ดีขึ้นในฐานะที่เป็นสมาชิกของมหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกันในหลายด้าน ซึ่งสามารถจัดรวมกลุ่มความเห็นได้ดังนี้

1) การบริหารงานมหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นนักศึกษาคงอยู่ มีความเห็นสอดคล้องกันในแง่ของการอยากให้มหาวิทยาลัยมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ในการพัฒนามหาวิทยาลัย และการแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนี้

“ควรมีการปรับทัศนคติให้ดูแลและปฏิบัติต่อนักศึกษาทุกคนให้มีความเท่ากันมากกว่านี้” (MJU622p)

“อยากให้เปลี่ยนวิสัยทัศน์และการพัฒนามหาวิทยาลัย และเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเพื่อที่จะปรับใช้ในมหาวิทยาลัย” (MJU500p)

“อยากให้มหาวิทยาลัยเปิดกว้างตามความคิดคนรุ่นใหม่ เช่น การแต่งตัว สวมกฏระเบียบที่มากเกินไปจนเด็กไม่สามารถแสดงออกทางความคิดเห็นหรือการกระทำได้อย่างอิสระ อยากให้รับฟังความคิดคนรุ่นใหม่ ๆ มองในแง่ของนักศึกษาสิ่งที่ควรได้รับ เป็นต้น” (MJU512p)

อยากให้มหาวิทยาลัยแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน ยังมีบางสาขาที่ยังมีการละเมิดสิทธินักศึกษา หากไม่ทำตามแล้วนักศึกษาจะถูกกดดันโดยกลุ่ม หรืออาจารย์ผู้สอน รายวิชานั้น ๆ และส่งผลต่อกระทบต่อการเรียนของนักศึกษา” (MJU497p)

“ควรมีการดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชน ปรับเปลี่ยนแนวคิดการมีรุ่น “มาเพื่อเรียน ไม่ได้มาเอาทุน เป้าหมายทุกคนคือเงิน”(MJU495p)

2) กฎระเบียบ

ผู้ให้ข้อมูลทั้งที่เป็นนักศึกษาคงอยู่และออกกลางคันมีความเห็นเกี่ยวกับกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยคล้ายกันหลายประเด็น เช่น กฎระเบียบสำหรับปี 1 กฎหอพัก ระเบียบการจราจรภายในมหาวิทยาลัย และเวลาปิดประตูมหาวิทยาลัย

“ควรแก้ไขกฎระเบียบการใช้รถ ให้ปี 1 เทอม 2 อนุญาตให้ใช้รถได้ ”
(MJU160p)

“ควรปรับปรุงกฎ เช่น กฎห้ามใช้รถมอเตอร์ไซด์ สำหรับปี 1 มันไม่สะดวก
กฎห้ามซ้อนรถมอเตอร์ไซด์ ระหว่าง ชาย – หญิง กฎใส่หน้ากากได้เฉพาะสีดำ กฎใส่
ชุดสุภาพเวลาออกไปข้างนอก” (MJU008d)

“ควรปรับกฎระเบียบ เรื่อง ห้ามซ้อนรถมอเตอร์ไซด์ระหว่างชาย-หญิง ห้าม
ชาย-หญิงอยู่ในรั้วเดียวกัน” (MJU019d)

“หาประโยชน์จากความเป็นกฎระเบียบปรับน้องไม่ได้ ไม่ make sense เช่น ปี
1 ต้องใส่ชุดแม่ใจตลอดเวลา ห้ามหญิง-ชายซ้อนท้ายรถ” (MJU015d)

“ไม่ต้องบังคับให้เด็กปี 1 นอนหอในและบังคับกำหนดเวลาการเข้าออกหอ ”
(MJU088p)

“หอพักไม่อยากให้เครื่องเรือนการลงชื่อ เข้า- ออก หอพัก” (MJU452p)

“ควบคุมการใช้รถของนักศึกษาขับในมหาวิทยาลัยไม่เกิน 50 กิโลเมตร/
ชั่วโมง” (MJU436p)

“ยามหน้าประตูควรเข้มงวดเรื่องหมวกกันน็อกให้มากกว่านี้” (MJU645p)

“ประตูบางเขนปิด 4 ทุ่มเถอะครับ” (MJU480p)

3) การติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารภายในมหาวิทยาลัย เป็นอีกด้านหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนทั้งที่เป็น
นักศึกษาอยู่และออกกลางคันมีความคิดเห็นที่มุ่งเน้นไปที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานของมหาวิทยาลัยว่ามี
ความยุ่งยาก และมหาวิทยาลัยมีระบบการแจ้งเตือนที่ล่าช้า ระยะเวลาไม่เหมาะสม

“การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงาน กองการนักศึกษา ค่อนข้างยุ่งยาก วนวาย
ขาดการแนะนำที่ดี” (MJU062d)

“ระบบการแจ้งเตือน การแจ้งข่าวของมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเรื่องอะไร ควรแจ้งในระยะเวลาที่เหมาะสม” (MJU247p)

“เรื่องการติดต่อสื่อสาร การร่วมกิจกรรม บางครั้งไม่ทันตั้งตัว แจ้งข่าวสารช้า ทำให้บางกิจกรรมไม่พร้อมที่จะเข้าร่วม เช่น การบริจาคโลหิต รับทราบเข้าทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอ ทำให้ไม่พร้อมต่อร่างกายที่จะบริจาค” (MJU552p)

4) ระบบอินเทอร์เน็ตและการลงทะเบียน

ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งให้ความเห็นว่า ประสบปัญหาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยที่ช้า ตลอดจนการลงทะเบียนเรียนและสอบ ICT และได้มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง ดังนี้

“ควรปรับปรุงอินเทอร์เน็ตมหาวิทยาลัย มั่นช้า” (MJU078d)

“มีปัญหาการลงทะเบียนเรียน และลงทะเบียนสอบ ICT อยากให้เว็บปรับปรุง ช่วงสอบ ICT ควรเปิดรอบเป็นชั้นปีไป พอรวมกันมันยากต่อการลงสมัครสอบ ขอให้แก้ไขด้วยค่ะ” (MJU371p)

“อยากฝากไปถึงเรื่องการสอบ ICT เพราะลงทะเบียนไม่เคยจะทัน นักศึกษามีประมาณ 3 พันกว่าคน แต่เปิดที่ให้นั่งสอบน้อยเกินไป ทำให้คนที่ลงทะเบียนไม่ทันต้องรอรอบหน้า ขอเสนอแนะว่าควรเปิดให้สอบตลอด สอบไปจนกว่าจะผ่านสอบไปเลย” (MJU366p)

5) อาคารสถานที่

ผู้ให้ข้อมูลทั้งที่เป็นนักศึกษาอยู่และออกกลางคัน มีความเห็นร่วมกันว่า ควรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดให้มีที่พักผ่อนหย่อนใจ และปรับปรุงห้องเรียน หอพัก และห้องน้ำ

“อาคารสถานที่อยากให้ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกมาก ขึ้น” (MJU088p)

“ควรเพิ่มสถานที่นั่งพักผ่อน การอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ”
(MJU091p)

“สื่ออุปกรณ์ในห้องเรียน (โปรเจกเตอร์บางห้อง สีซีด จนแทบมองไม่เห็น) ”
(MJU605p)

“เช็ก ตรวจสอบเก้าอี้ที่นั่งให้คีย์อยู่เสมอ เปลี่ยนจากโต๊ะเลกเชอร์ เป็น โต๊ะปกติ
ที่ไม่ใช่แบบเลกเชอร์ได้ก็ดี” (MJU439p)

“หอพักที่เป็นเตียงสองชั้นเวลาขึ้นมันสูง คนนอนบนรู้สึกเหมือนชนเพดาน
และคู่เสื้อผาก็เล็กไป” (MJU071d)

“ควรปรับปรุงห้องน้ำและพัฒนาโรงอาหารด้วยค่ะ” (MJU534p)

“หากมีการปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง/สร้าง อยากจะให้ทำในช่วงปิดภาคเรียน ถ้า
เป็นไปได้ เนื่องจากเสียงจากการกระทำการซ่อมแซม/สร้าง กระทบต่อการเรียน การ
สอน ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก” (MJU110p)

6) บรรยากาศแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะไปในแนวทางเดียวกันว่า ควรมีการจัดบรรยากาศในมหาวิทยาลัย
ให้ร่มรื่นด้วยต้นไม้ให้สมกับเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำด้านเกษตร

“มหาวิทยาลัยเราเป็นมหาวิทยาลัยเกษตรอยากให้จัดพื้นที่ในมหาวิทยาลัยให้
ดูเป็นมหาวิทยาลัยเกษตร จัดสิ่งแวดล้อมในแม่โจ้ เช่น การจัดตกแต่งสวนหย่อมให้
มากขึ้น ” (MJU273p)

“บรรยากาศของมหาวิทยาลัย เช่น ปลูกดอกไม้ประดับตลอดปี” (MJU270p)

“ปลูกต้นไม้ให้เยอะกว่านี้ มีร่มเงามากกว่านี้ และ ไม่ใช่มีแค่ต้นไม้แต่ต้องม
ความปลอดภัยตลอดเวลา” (MJU271p)

7) ระบบขนส่ง และพื้นที่จอดรถ

ผู้ให้ข้อมูลเห็นสอดคล้องกันว่า รถรางในมหาวิทยาลัยวังซ้า มีจำนวนไม่เพียงพอ ที่จอดรถไม่เพียงพอ และไม่มีระเบียบ เห็นสมควรต้องปรับปรุง

“รถรางในมอ ควรมีมากกว่านี้ ให้เพียงพอกับความต้องการ” (MJU308p)

“รถรางในมหาวิทยาลัยให้เคลื่อนตัวเร็วกว่านี้ และเพิ่มจุดรับมากขึ้น ปรับปรุงป้ายต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น” (MJU261p)

“ปรับปรุงจัดระเบียบที่จอดรถ” (MJU125p)

“อยากให้มียุติรถเข็น หรือบัตรจอดรถ และมีกฎข้อบังคับและจัดการอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการจอดรถที่หอและโรงอาหารเทคสลิกร” (MJU614p)

“เพิ่มที่จอดรถยนต์เพราะมีน้อยมาก ไม่ใช่นักศึกษาขับเฉพาะมอเตอร์ไซด์ นักศึกษาที่ขับรถยนต์ก็มีพอสมควร” (MJU345p)

“อยากให้มีสถานที่จอดรถให้นักศึกษามากกว่านี้” (MJU517p)

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักศึกษาคงอยู่และออกกลางคันมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย ผู้สอน การทำกิจกรรมในชั้นเรียน การเรียนรู้นอกห้องเรียน การตั้งงานหรือการบ้าน และการเรียนการสอนออนไลน์ ด้านหลักสูตร ประกอบด้วย เน้นวิชาที่ใช้ได้จริงและตรงกับสาขา เน้นฝึกประสบการณ์และการนำความรู้ไปใช้ มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และศักยภาพทุกด้าน หลักสูตรมีวิชาเอกให้เลือก มีหลักสูตรสองภาษา และปรับหลักสูตรแบบค่อยเป็นค่อยไป ด้านกิจกรรมนักศึกษา ประกอบด้วย ประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษา กิจกรรมนักศึกษาเชื่อมโยงการเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษาสร้างความผูกพันต่อสถาบัน ชั่วโมง กิจกรรม และกิจกรรมรับน้อง ด้านสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย การบริหารงานมหาวิทยาลัย กฎระเบียบ การติดต่อสื่อสาร ระบบอินเทอร์เน็ตและการลงทะเบียน อาคารสถานที่ บรรยากาศแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ระบบขนส่งและพื้นที่จอดรถ

5. แนวทางในการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้คงอยู่และลดการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้

จากผลการศึกษาเชิงปริมาณข้างต้น พบว่า ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา ประกอบด้วย การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน พฤติกรรมการเผชิญปัญหาทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา และสุขภาพจิต ที่สามารถร่วมกันทำนายโอกาสการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาได้ร้อยละ 75 ซึ่งทั้ง 8 ตัวแปรมีประสิทธิภาพร่วมกันในการทำนายโอกาสคงอยู่และออกกลางคันของนักศึกษาในภาพรวมได้ถูกต้องร้อยละ 95.60 โดยมีความถูกต้องของการทำนายโอกาสคงอยู่ของนักศึกษาร้อยละ 98.80 และมีความถูกต้องของการทำนายโอกาสออกกลางคันของนักศึกษาร้อยละ 72.40 ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่สามารถจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันได้อย่างมีนัยสำคัญ 5 ปัจจัย ได้แก่ การบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน และสุขภาพจิต

ในส่วนนี้จึงเป็นการศึกษาต่อยอดถึงแนวทางในการพัฒนานักศึกษาโดยเน้นปัจจัยสำคัญทั้ง 5 ปัจจัย การพัฒนานักศึกษา เป็นความพยายามของสถาบันการศึกษาที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การพัฒนานักศึกษาเป็นการประยุกต์เอาหลักการในการพัฒนามนุษย์มาใช้พัฒนานักศึกษา การพัฒนานักศึกษาจึงเป็นด้านหนึ่งของกระบวนการพัฒนามนุษย์ (King and Field, 1980; Miller and Winston, 1991) เพื่อให้เกิดการพัฒนานักศึกษาทั้งด้านการบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน และสุขภาพจิต อันจะช่วยให้นักศึกษา คงอยู่และลดการออกกลางคันได้ มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการดำเนินการดังนี้

ระดับสถาบัน

1. พัฒนานโยบายและหลักสูตรที่ช่วยสร้างความเข้าใจและประทับใจในความหลากหลายและสนับสนุนให้มีความตระหนักและเอาใจใส่ต่อนักศึกษาซึ่งมาจากพื้นฐานที่ต่างกัน ตลอดจนให้ความมั่นใจว่าบริการที่นักศึกษาได้รับ เช่น บริการวิชาการ และโปรแกรมหลักสูตรต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายทั้งทางสังคมวัฒนธรรมและลักษณะทางกายภาพของนักศึกษา
2. สร้างความผูกพันกับสถาบัน ด้วยการปลูกฝังค่านิยมในหมู่คณาจารย์และบุคลากร ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการอย่างเป็นมิตร เช่น การสร้างทัศนคติทั่วทั้งองค์กรว่า “นักศึกษาต้องมาก่อน” การให้เกียรติศิษย์ปัจจุบัน เชิดชูศิษย์เก่าและยกย่องคณาจารย์ที่ปฏิบัติงานหรือมี

ผลงานดีเด่น การเปิดโอกาสด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจประเด็นที่มีผลกระทบกับส่วนรวม เช่น การดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการ การปรับปรุงภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นต้น (บุรทิน ขำภีรัฐ, 2556)

3. พยายามวางแผนพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา สร้างความผูกพันกับสถาบัน และต้องรับผิดชอบในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาเพื่อเพิ่มประสบการณ์ทุกด้าน (Napoli and Wortman, 1998) การวางแผนพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างหนึ่งคือ การกำหนดกฎระเบียบการจัดกลุ่มเรียนให้มีขนาดไม่เกิน 40 คน โดยเฉพาะในรายวิชาที่มีนักศึกษาหลายคนเรียนร่วมกันที่มีความแตกต่างของผู้เรียนอย่างมาก ส่วนใหญ่จะเป็นรายวิชาในกลุ่มวิทยาศาสตร์ทั่วไป การจัดกลุ่มเรียนขนาดเล็กจะช่วยให้ผู้สอนมีโอกาสดูแลเอาใจใส่นักศึกษาได้อย่างทั่วถึง ทำให้สามารถส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดขึ้น ช่วยให้นักศึกษาเกิดการบูรณาการทางวิชาการ และการบูรณาการทางสังคมที่ดี ตลอดจนมีความผูกพันกับสถาบันซึ่งจะเกิดจากระบบวิชาการกับระบบสังคม เช่น ความพึงพอใจในการสื่อสารกับคณาจารย์และสถาบัน ความสัมพันธ์กับเพื่อนฝูง การปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษา การมีส่วนร่วมในกิจกรรม รวมทั้งความภาคภูมิใจในสถาบัน ความสำเร็จของสถาบัน (Tinto, 1993; Townsley, 2004; Nora, 1987)

4. ประชุมปรึกษาร่วมกับฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการจะสามารถจูงใจนักศึกษาเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาตนเองแบบไม่บังคับ และควรเป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมความรู้สึผูกพันต่อสถาบัน มีการบูรณาการทางวิชาการ ส่งเสริมการค้นหาค้นหาตนเองและเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตน

5. สร้างความประทับใจให้กับนักศึกษาใหม่โดยการสื่อสารสองทางที่มีประสิทธิภาพเพื่อรับทราบและตอบสนองความต้องการ ตลอดจนช่วยเหลือนักศึกษาในช่วงระยะเปลี่ยนผ่านได้อย่างรวดเร็ว เช่น สัปดาห์แรกของการลงทะเบียนเรียน และตลอดจนปีแรกของการศึกษา

6. จัดกิจกรรมให้นักศึกษาใหม่โดยมหาวิทยาลัยและองค์กรนักศึกษา สอดแทรกค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร ในรูปแบบที่สร้างสรรค์ อบอุ่น ประทับใจ และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ กฎเกณฑ์ และแนวปฏิบัติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวทั้งด้านวิชาการและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เพราะความสำเร็จในการเรียนในชั้นปีที่ 1 มีความสำคัญอย่างยิ่งกับความสำเร็จของนักศึกษาในระยะยาว (Griffith University, 2008 ; Malonado, Rhoads, and Buenavista, 2005 อ้างใน บุรทิน ขำภีรัฐ, 2556))

7. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาใหม่ไม่มีความวิตกกังวล การลดการกดขี่ทางสังคม และกฎเกณฑ์การปฏิบัติของสถาบัน ควรสร้างความรู้สึกเป็นมิตรและปรองดองกัน ซึ่งเป็นบรรยากาศที่ช่วยให้นักศึกษาใหม่ปรับตัวเข้ากับวิธีการเรียนแบบใหม่ และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ความสามารถในการปรับตัวและการใช้ชีวิตของนักศึกษาในสังคมมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการคงอยู่หรือออกกลางคันของนักศึกษา (Spady, 1970; ชาญชัย อินทรประวัติ และคณะ, 2548)

8. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาตามความเหมาะสม และการให้บริการต่าง ๆ แก่นักศึกษานั้น ควรเข้าถึงตัวนักศึกษาอย่างแท้จริงและเป็นไปอย่างรวดเร็ว การที่มหาวิทยาลัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและสามารถช่วยสร้างสภาพแวดล้อมให้มีความหมายและสมบูรณ์ขึ้น การสร้างสภาวะแวดล้อมและการอำนวยความสะดวกทางวิชาการที่เหมาะสม จะสามารถกระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้งในชั้นเรียนและการเรียนด้วยตนเอง (Dalke and Schmitt, 1987; Lau, 2003) ลักษณะการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกายภาพ เช่น ห้องค้นคว้าด้วยตนเองที่ห้องสมุด และอาคารกิจการนักศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกกับนักศึกษาที่ไปกลับหรือพักอาศัยนอกมหาวิทยาลัย มาทำการบ้าน รายงาน หรือสนทนาพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือดำเนินกิจกรรมทางสังคมของนักศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องด้านการเรียนรู้ก็มีความสำคัญเช่นกัน อีกทั้งควรปรับปรุงการให้บริการของเจ้าหน้าที่และระบบอินเทอร์เน็ตให้เร็ว (วัชรวิ ตระกูลงาม, 2550) ตลอดจนการให้บริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในลักษณะ one-stop service ด้วยความเป็นมิตรทุกระดับ ทั้งนี้ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีผลการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ มีแนวโน้มประสบปัญหาในเรื่องการปรับตัวเข้ากับบรรยากาศทางวิชาการ เนื่องจากนักศึกษากลุ่มนี้ต้องเผชิญความท้าทายอย่างมากในด้านการศึกษา มีการติดต่อกับคณาจารย์น้อย และการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงในสังคม ทำให้มีความต้องการระบบสนับสนุนต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาปกติ (บุรทิน จำภิรัฐ, 2556)

9. ให้ความสำคัญในการอบรมพัฒนาจิตวิทยาให้คณาจารย์ ไม่ว่าจะเป็นจิตวิทยาการเรียนรู้อ จิตวิทยาการให้คำปรึกษา และจิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนทุกท่านสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างน่าสนใจ สามารถจูงใจผู้เรียนแทนการบังคับ ช่มชู้ และลงโทษ จัดการสอนที่ช่วยให้จดจำและนำไปใช้ประโยชน์นอกห้องเรียนได้ สามารถจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน ตลอดจนมีความเข้าใจนักศึกษา สามารถทำหน้าที่

เป็นที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองและพัฒนาตนเองจนประสบความสำเร็จอย่างมีความสุข

10. ควรจัดตั้งศูนย์ดูแลสุขภาพจิต เพื่อให้บริการทางจิตวิทยาแก่นักศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเป็นผู้ดูแล แก้ไข และส่งเสริมสุขภาพจิตและการพัฒนาอารมณ์ ให้ความรู้และแนวทางการพัฒนาอารมณ์ในส่วนที่ต้องการ โดยจัดรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหาสุขภาพจิตและส่งเสริมสุขภาพจิตในนักศึกษาตลอดจนถึงคณาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัย

ระดับหลักสูตร

1. ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในอนาคต รวมถึงออกแบบหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียน เช่น หลักสูตร 2 ภาษา หลักสูตรมีวิชาเอกให้ เลือก หลักสูตรที่เน้นการฝึกประสบการณ์ เป็นต้น

2. ควรประเมินศักยภาพและความสามารถด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรที่นักศึกษาเลือกมีความเหมาะสมกับความสามารถ และสามารถศึกษาจนประสบความสำเร็จได้ ตลอดจนเป็นแนวทางให้หลักสูตรได้สนับสนุนช่วยเหลือนักศึกษาเพื่อลดการออกกลางคันด้วย

3. พัฒนาทักษะและคุณภาพการให้คำปรึกษา (counseling) ของอาจารย์ที่ปรึกษา เพราะการให้คำปรึกษาทางวิชาการที่มีคุณภาพมีผลต่อการเรียนและการคงอยู่ของนักศึกษา (Bean and Metzner, 1985) นอกจากให้คำปรึกษาทางวิชาการแล้ว ยังควรส่งเสริมการตั้งเป้าหมายในการเรียนให้กับนักศึกษา และสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของหลักสูตร คณะ และมหาวิทยาลัย เพราะการที่นักศึกษามีเป้าหมายทางการศึกษาและความผูกพันต่อสถาบัน มีผลต่อการปรับตัวและความตั้งใจที่จะคงอยู่จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา (Spady, 1971; Nora, 1987; Tinto, 1993; Napoli and Wortman, 1998)

4. อบรมคณาจารย์ที่ทำหน้าที่ติดตามดูแลนักศึกษาที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพและการออกกลางคันของนักศึกษา เพื่อแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมโดยพิจารณาภูมิหลังและความถนัดของนักศึกษาแต่ละคนเป็นสำคัญ

5. กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบที่เป็นประโยชน์และตรงตามความต้องการและความสนใจของนักศึกษา มีการบูรณาการทางวิชาการเพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองได้ครบทุกทักษะอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมนักศึกษาที่เหมาะสมและทันสมัย เพื่อดึงดูดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนทำวิจัยเพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษามีทักษะมนุษย์หรือทักษะชีวิต เช่น การตั้งเป้าหมาย (goal setting) การบริหารเวลา (time management) การกำกับตนเอง (self-regulation) ทักษะการเผชิญปัญหาและการจัดการความเครียด เป็นต้น ซึ่งการกำกับตนเองมีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ของนักศึกษา และการเผชิญปัญหาโดยมุ่งแก้ปัญหา และการวางแผนส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตน (Tracer and Andy, 2014) โดยการรับรู้ความสามารถของตนเป็นปัจจัยจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคัน

7. สนับสนุนให้นักศึกษาไปเข้าร่วมกิจกรรมหรือการแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีส่วนส่งเสริมความผูกพันต่อสถาบัน และการรับรู้ความสามารถของตน

ระดับผู้สอน

1. ผู้สอนควรมีจิตวิทยา เข้าใจความแตกต่างของนักศึกษา พร้อมให้ความช่วยเหลือเรื่องการศึกษา ปรับปรุงการสอนให้น่าสนใจ และใจเย็นไม่ดูถูกนักศึกษา พุดจาไพเราะ (วัชร ตระกูลงาม, 2550) เอาใจใส่ เข้าถึงง่าย เป็นกันเอง

2. ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้นับการปฏิบัติจริง เน้นการใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง และการคิดเชื่อมโยงการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์นอกห้องเรียน หรือในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ต้องควบคู่ประสบการณ์เพราะการเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดจากประสบการณ์ตรง (สมปอง ดีลี และวิโรจน์ อินทนนท์, 2563)

3. ปรับปรุงการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning) เน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนให้รู้จักคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็น เน้นทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาให้มากขึ้น (อาณัติ แพทย์วงศ์, 2549) เน้นการทำงานเป็นทีม บนความตระหนักถึงความแตกต่างของนักศึกษา ตลอดจนการสั่งงานในปริมาณและระยะเวลาที่เหมาะสม

4. ปรับปรุงรายวิชาให้มีความทันสมัย เปิดรายวิชาเลือกเสรีเพิ่มเติมให้มีความหลากหลาย ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาในทุกด้าน โดยควรมีทั้งรายวิชาที่พัฒนาทางร่างกาย (กีฬา) อารมณ์ (จิตใจ) สังคม นอกเหนือจากวิชาบังคับแกนที่เน้นพัฒนาทางสติปัญญาเป็นหลัก

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษามีความประพฤติและจิตใจที่ดีงาม

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิต สังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการ คงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อ มหาวิทยาลัย 4) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้คงอยู่และลดการออกกลางคัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน 730 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออก กลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 ตอน ได้แก่ 1) แบบสอบถามลักษณะทางชีวสังคม 2) แบบสอบถามการบูรณาการทางวิชาการ 3) แบบสอบถามการ บูรณาการทางสังคม 4) แบบสอบถามความผูกพันต่อเป้าหมาย 5) แบบสอบถามความผูกพันต่อสถาบัน 6) แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตน 7) แบบสอบถามพฤติกรรมการเผชิญปัญหา 8) แบบสอบถามทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา 9) แบบสอบถามสุขภาพจิต 10) แบบสอบถาม ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อมหาวิทยาลัย เป็นแบบประมาณค่าและเติมคำ (ปลายเปิด) ทำการ วิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปที่เป็นลักษณะทางชีวสังคม

ข้อมูลทั่วไปที่เป็นลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัย แม่โจ้ เชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 730 คน ข้อมูลส่วนนี้ประกอบไปด้วย เพศ สถานภาพการศึกษา ปี การศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ คณะ และหลักสูตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.12 ด้านสถานภาพการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคง อยู่ จำนวน 88.08 คน ด้านสถานภาพการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคงอยู่ คิดเป็นร้อยละ 88.08 เป็น นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ในปี 2563 (รหัส 63) มากที่สุด รองลงมาคือ ปี 2561 (รหัส 61) คิดเป็นร้อยละ 31.51 และ 30.68 ตามลำดับ และน้อยที่สุดคือ ปี 2559 คิดเป็นร้อยละ 1.37 ส่วนใหญ่อยู่คณะผลิตกรรมการเกษตร คณะศิลปศาสตร์ และ คณะเศรษฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 18.36,

16.44 และ 16.03 ตามลำดับ และน้อยที่สุดคือคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ คิดเป็นร้อยละ 7.26 ด้านหลักสูตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เรียนในหลักสูตรปริญญาตรีปกติ 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.74 และเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีปกติ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.26

ผลการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว สามารถวิเคราะห์และสรุปผลแยกออกตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย 4 ประเด็น โดยสังเขปดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคัน

ผลการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคัน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคงอยู่และนักศึกษาออกกลางคัน พบว่า เมื่อพิจารณาตัวแปรปัจจัยทางจิตสังคมในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคงอยู่เรียงตามลำดับจากปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดตามลำดับเรียงตามลำดับได้แก่ ด้านพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ด้านการบูรณาการทางสังคม และด้านความผูกพันต่อเป้าหมาย ทั้งหมดอยู่ในระดับจริง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาออกกลางคันเรียงตามลำดับตามลำดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบูรณาการทางสังคม ด้านความผูกพันต่อสถาบัน และด้านพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ทั้งหมดอยู่ในระดับจริง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคงอยู่มีระดับสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป (Fair) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.20 รองลงมา มีระดับสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 29.70 และมีระดับสุขภาพจิตมากกว่าคนทั่วไป (Good) คิดเป็นร้อยละ 22.10 ส่วนสุขภาพจิตในกลุ่มนักศึกษาออกกลางคัน พบว่า มีระดับสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป (Fair) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.30 รองลงมา มีระดับสุขภาพจิตมากกว่าคนทั่วไป (Good) คิดเป็นร้อยละ 39.10 และมีระดับสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 12.60

2. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคัน

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และออกกลางคันของนักศึกษาทั้ง 8 ตัวแปร ได้แก่ การบูรณาการทางวิชาการ (AcI) การบูรณาการทางสังคม (SoI) ความผูกพันต่อเป้าหมาย (GoC) ความผูกพันต่อสถาบัน (InC) การรับรู้ความสามารถของตน (SeE) พฤติกรรมการเผชิญปัญหา (CoB) ทักษะติดต่อกิจกรรมนักศึกษา (AtS) สุขภาพจิต (MeH) เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา และสามารถเขียนสมการโลจิสติกส์ได้ดังนี้ $\text{Log (Odds)} = -8.921 + 4.201(\text{AcI}) + .827(\text{GoC}) + .946(\text{SeE}) + .165(\text{CoB}) + .308(\text{AtS}) - .967(\text{InC}) - 1.543(\text{MeH}) - .347(\text{SoI})$

ปัจจัยทางจิตสังคมทั้ง 8 ตัว มีประสิทธิภาพร่วมกันในการทำนายโอกาสคงอยู่และออกกลางคันของนักศึกษาในภาพรวมได้ถูกต้อง ร้อยละ 95.60 โดยปัจจัยทางจิตสังคมที่มีอำนาจในการจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 มีจำนวนทั้งสิ้น 5 ด้าน ได้แก่ การบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน และสุขภาพจิต

3. การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย

3.1. ด้านวิชาการ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านวิชาการเป็นตัวสะท้อนการบูรณาการทางวิชาการของนักศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคล้าย ๆ กันว่ามหาวิทยาลัยควรจัดการรายวิชาให้ตรงกับสาขา และไม่ควรเน้นเพียงด้านวิชาการแต่ควรเน้นทักษะและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นความจำเป็นที่จะต้องนำไปใช้ได้จริงในชีวิต อีกทั้งต้องการให้มีการฝึกปฏิบัติและอบรมร่วมด้วย นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลทั้งกลุ่มนักศึกษาคงอยู่และออกกลางคันมีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรมีวิชาเลือกที่มีความหลากหลายให้มากขึ้น เพื่อผู้เรียนมีโอกาสเลือกตามความสนใจและนำไปประยุกต์ใช้กับการประกอบอาชีพในอนาคต ทั้งยังมีความคิดเห็นที่น่าสนใจจากกลุ่มนักศึกษายกกลางคันว่าต้องการให้วิชาที่เป็นตัวต่อมีการเปิดสอนทุกเทอม

3.2. ด้านการเรียนการสอน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอนนอกจากจะเป็นตัวสะท้อนการบูรณาการทางวิชาการแล้ว ยังเป็นตัวสะท้อนการบูรณาการทางสังคมอันเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งสามารถจัดรวมกลุ่มความเห็นได้ดังนี้

1. ผู้สอน จากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สอน พบว่า มีทั้งความคิดเห็นที่เป็นเชิงบวกและลบต่อผู้สอน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลมีโอกาสได้เรียนกับผู้สอนที่มีความหลากหลายทั้งในสาขาและนอกสาขาของตน ลักษณะของผู้สอนที่ดีในความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ที่ใจดี สามารถปรึกษาได้ เวลาสอนเปิดโอกาสให้ซักถาม ไม่ตำหนิเมื่อตอบผิด และมีการสอนที่เชื่อมโยงกับวิชาในคณะได้ดี สำหรับความคิดเห็นต่อผู้สอนในเชิงลบนั้น พบว่า ลักษณะของผู้สอนที่ไม่ดีในความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ที่ใช้คำพูดกระทบต่อจิตใจ ไม่มีจิตวิทยา เอาแต่ใจ การก้าวท้าวเรื่องสิทธิของนักศึกษา ตลอดจนการละเลยการสอนและการไม่ทำการสอนอย่างเต็มที่

ผู้ให้ข้อมูลยังมีความคาดหวังว่า ผู้สอนจะสอนให้เข้าใจ มีการสอนที่ไม่น่าเบื่อ สอนเนื้อหาที่ทันสมัยและสามารถนำไปต่อยอดได้ มีเทคนิคการสอนที่ช่วยให้จดจำ น่าสนใจ ผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากมีความต้องการความสนใจ ความเอาใจใส่จากผู้สอนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ตลอดจนต้องการความเข้าใจที่ผู้สอนควรมีให้กับผู้เรียน ข้อมูลที่น่าสนใจอีกส่วนหนึ่ง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบ Team Teaching และการบรรยายแบบ 2 ภาษาควบคู่กัน

2. การทำกิจกรรมในชั้นเรียน ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีการทำกิจกรรมในชั้นเรียน ด้วยเห็นว่ากิจกรรมภายในชั้นเรียนจะมีส่วนช่วยให้ได้รู้จักเพื่อนในแง่มุมความคิดที่แตกต่างกัน

3. การเรียนรู้นอกห้องเรียน ผู้ให้ข้อมูลยังต้องการการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยมีความเห็นว่า การสอนในห้องเรียนอาจไม่เข้าใจเท่ากับการได้ปฏิบัติ ตลอดจนต้องการให้มีวิทยากรผู้มีประสบการณ์จริงมาแนะนำเพิ่มเติม

4. การสั่งงานหรือการบ้าน ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนให้ความเห็นว่า ควรลดงานในเทอมแรก เนื่องจากมีกิจกรรมเยอะ และการสั่งงานกลุ่มควรมีการจัดกลุ่มตามระดับความรู้ ตลอดจนการสอนและการสั่งงานในรายวิชาที่มึนนักศึกษาหลายคนเรียนร่วมกัน ควรมีความเห็นอกเห็นใจพร้อมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคน

5. การเรียนการสอนออนไลน์ ภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ต้องทำการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นถึงความไม่พึงพอใจต่อการเรียนออนไลน์ และต้องการกลับไปเรียนในห้องเรียนปกติ

6. เวลาเรียน ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นว่า บางวิชามีเวลาเรียนไม่เพียงพอจึงควรลดสิ่งที่ไม่จำเป็นลง

3.3 ด้านหลักสูตร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรเป็นตัวสะท้อนอีกตัวหนึ่งในการบูรณาการทางวิชาการของนักศึกษา ข้อมูลที่ได้จากความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสามารถจัดรวมกลุ่มได้ดังนี้

1. เน้นวิชาที่ใช้ได้จริงและตรงกับสาขา ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าสามารถจัดการเรียนได้ครบถ้วน และเข้าใจ แต่ก็มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นต่างออกไป โดยเห็นว่าควรปรับหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการใช้งานในอนาคต นอกจากนี้ บางส่วนยังมีความเห็นว่า ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย

2. เน้นฝึกประสบการณ์และการนำความรู้ไปใช้จริง ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นว่า หลักสูตร มีการจัดการให้ความรู้ที่เอาไปใช้ได้ดีแล้ว แต่มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนที่เห็นต่างออกไปว่าควรปรับให้ นำไปใช้ได้จริงในชีวิตและการทำงานในอนาคต ควรเน้นการฝึกประสบการณ์ ให้ได้ลงมือปฏิบัติจริง

3. มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และศักยภาพทุกด้าน ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งมีความเห็นว่า หลักสูตรมีกิจกรรมเป็นสิ่งที่ดีต่อตัวผู้เรียน และควรส่งเสริมศักยภาพในทุกด้าน

4. หลักสูตรมีวิชาเอกให้เลือก ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นนักศึกษาออกกลางคันส่วนหนึ่งเสนอว่า หลักสูตรควรมีวิชาเอกให้เลือก และควรอนุญาตให้เรียนเกินหน่วยกิตที่กำหนดจบ

5. มีหลักสูตรสองภาษา ด้วยความสนใจและเห็นความสำคัญของภาษาต่างประเทศ ผู้ให้ ข้อมูลบางส่วนต้องการให้มีหลักสูตรที่ทำการสอนด้วยภาษาต่างประเทศ และสอนแบบสองภาษา (bilingual)

6. ปรับหลักสูตรแบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างไรก็ดีตาม แม้ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีการ พัฒนาหลักสูตร แต่ก็เห็นว่าควรปรับแบบค่อยเป็นค่อยไป

3.4. ด้านกิจกรรมนักศึกษา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านกิจกรรมนักศึกษาเป็นตัวสะท้อนการบูรณาการทาง วิชาการ การบูรณาการทางสังคม ความผูกพันต่อสถาบัน และทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา โดย บางส่วนเห็นว่าดีแล้ว แต่มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนมากที่แสดงความเห็นพอจะจัดรวมกลุ่มได้ดังนี้

1. ประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษา ผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษาว่าทำให้ได้ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเห็นควรลดกิจกรรมที่ไม่มีประโยชน์ออกไป นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลยัง เสนอความเห็นถึงความต้องการทำกิจกรรมนักศึกษาในลักษณะที่เป็นกิจกรรมช่วยเหลือสังคม กิจกรรม สร้างสรรค์ กีฬา กิจกรรมที่ช่วยให้ได้ค้นหาตนเอง และไม่ควรมีการบังคับ ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนมี ทัศนคติที่ไม่ชอบกิจกรรมนักศึกษาเพราะมีการจัดการที่ไม่ดี นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนยังเสนอ เรื่องระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมนักศึกษาว่าไม่ควรจัดในช่วงกลางเทอม

2. กิจกรรมนักศึกษาเชื่อมโยงการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งให้ความเห็นไปใน แนวทางเดียวกันว่า กิจกรรมนักศึกษาควรสอดคล้องเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน

3. กิจกรรมนักศึกษาสร้างความผูกพันต่อสถาบัน กิจกรรมนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วย สร้างความผูกพันต่อสถาบันได้ หากนักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง ย่อมเกิด ความผูกพัน ความภาคภูมิใจและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย

4. ชั่วโมงกิจกรรม ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนเห็นว่า ควรยกเลิกการเก็บชั่วโมงกิจกรรม บางส่วนเห็นว่าควรปรับปรุงให้มีการจัดเวลาทำกิจกรรมให้เหมาะสมตลอดจนจำนวนชั่วโมงต่อกิจกรรม อีกทั้งควรปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลชั่วโมงกิจกรรม

5. กิจกรรมรับน้อง ในส่วนของกิจกรรมรับน้องนั้น ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยจัดแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มความเห็น ได้แก่ กลุ่มเห็นว่าควรทำต่อไป กลุ่มเห็นว่าควรยกเลิก และกลุ่มเห็นว่าควรปรับเปลี่ยน ซึ่งแต่ละกลุ่มมีเหตุผลต่างกั้กันดังต่อไปนี้

กลุ่มเห็นว่าควรทำต่อไป ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้มีจำนวนไม่มากนักซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มที่เห็นว่าควรยกเลิก ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้ทั้งหมดเป็นนักศึกษาออกกลางคัน ซึ่งให้ความเห็นว่า การรับน้องช่วยให้เกิดความสามัคคี ความผูกพันกับสถาบัน และได้อู้จักอาจารย์ รุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อนทั้งในและนอกคณะและสาขา

กลุ่มเห็นว่าควรยกเลิก ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้ทั้งหมดเป็นนักศึกษาคงอยู่ ซึ่งให้ความเห็นว่า ควรยกเลิกการรับน้อง เพราะไม่จำเป็น ไม่มีประโยชน์ และยังเป็นกาเปิดโอกาสให้รุ่นพี่รังแกรุ่นน้อง สร้างประสบการณ์ที่ไม่ดี ทั้งยังมีส่วนในการตัดสินใจที่จะไม่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยอีกด้วย

กลุ่มเห็นควรปรับเปลี่ยน เป็นความเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้มีทั้งที่เป็นนักศึกษาคงอยู่และออกกลางคัน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักศึกษาออกกลางคัน มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการรับน้องควรมีต่อไป เพราะช่วยให้เกิดความสามัคคี ผูกพัน และรู้จักกันระหว่างอาจารย์ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนทั้งในและนอกคณะและสาขา แต่ควรปรับปรุงให้เป็นการรับน้องที่สร้างสรรค์ ลด/งดใช้ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ การละเมิดสิทธิมนุษยชน และควรกำหนดเวลาให้เหมาะสมเพื่อไม่ให้กระทบต่อการเรียน และการใช้ชีวิตนักศึกษา

3.5 ด้านสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยทั้งลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เป็นตัวสะท้อนการบูรณาการทางสังคมและความผูกพันต่อสถาบัน โดยการบูรณาการทางสังคมเป็นการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับผลที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์กับสังคมในมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งในทางสิ่งแวดล้อมจะเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมภายในมหาวิทยาลัยที่จะเน้นที่การติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ส่วนความผูกพันต่อสถาบันเป็นความรู้สึกภาคภูมิใจของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยของตน เป็นการแสดงออกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย ซึ่งในด้านนี้จะเน้นไปที่การมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยให้ดีขึ้นในฐานะที่เป็นสมาชิก

ของมหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกันในหลายด้าน ซึ่งสามารถจัดรวมกลุ่มความเห็นได้ ดังนี้

1. การบริหารงานมหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งซึ่งคือนักศึกษาคงอยู่ มีความเห็นสอดคล้องกันในแง่ของการอยากให้มหาวิทยาลัยมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ในการพัฒนามหาวิทยาลัย และการแก้ปัญหาคณะบดีคณาจารย์

2. กฎระเบียบ ผู้ให้ข้อมูลทั้งที่เป็นนักศึกษาคงอยู่และออกกลางคันมีความเห็นเกี่ยวกับกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยคล้ายกันหลายประเด็น เช่น กฎระเบียบสำหรับปี 1 กฎหอพัก ระเบียบการจราจรภายในมหาวิทยาลัย และเวลาปิดประชุมมหาวิทยาลัย

3. การติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารภายในมหาวิทยาลัย เป็นอีกด้านหนึ่งที่ผู้ให้ข้อมูลบางส่วนทั้งที่เป็นนักศึกษาคงอยู่และออกกลางคันมีความคิดเห็นที่มุ่งเน้นไปที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานของมหาวิทยาลัยว่ามีความยุ่งยาก และมหาวิทยาลัยมีระบบการแจ้งเตือนที่ล่าช้า ระยะเวลาไม่เหมาะสม

4. ระบบอินเทอร์เน็ตและการลงทะเบียน ผู้ให้ข้อมูลจำนวนหนึ่งให้ความเห็นว่า ประสบปัญหาการใช้งานอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยที่ช้า ตลอดจนการลงทะเบียนเรียนและสอบ ICT และได้มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง

5. อาคารสถานที่ ผู้ให้ข้อมูลทั้งที่เป็นนักศึกษาคงอยู่และออกกลางคัน มีความเห็นร่วมกันว่า ควรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดให้มีที่พักผ่อนหย่อนใจ และปรับปรุง ห้องเรียน หอพัก และห้องน้ำ

6. บรรยากาศแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะไปในแนวทางเดียวกันว่า ควรมีการจัดบรรยากาศในมหาวิทยาลัยให้ร่มรื่นด้วยต้นไม้ให้เหมาะกับเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำด้านเกษตร

7. ระบบขนส่ง และพื้นที่จอดรถ ผู้ให้ข้อมูลเห็นสอดคล้องกันว่า รถรางในมหาวิทยาลัยวิ่งช้า มีจำนวนไม่เพียงพอ ที่จอดรถไม่เพียงพอ และไม่มีระเบียบ เห็นสมควรต้องปรับปรุง

4. แนวทางในการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้คงอยู่และลดการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้

4.1 ระดับสถาบัน

1. พัฒนานโยบายและหลักสูตรที่ช่วยสร้างความเข้าใจและประทับใจในความหลากหลายและสนับสนุนให้มีความตระหนักและเอาใจใส่ต่อนักศึกษาซึ่งมาจากพื้นฐานที่ต่างกัน

ตลอดจนให้ความมั่นใจว่าบริการที่นักศึกษาได้รับ เช่น บริการวิชาการ และโปรแกรมหลักสูตรต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายทั้งทางสังคมวัฒนธรรมและลักษณะทางกายภาพของนักศึกษา

2. สร้างความผูกพันกับสถาบัน ด้วยการปลูกฝังค่านิยมในหมู่คณาจารย์และบุคลากรให้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการอย่างเป็นมิตร

3. พยายามวางแผนพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักศึกษา สร้างความผูกพันกับสถาบัน และต้องรับผิดชอบในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา การกำหนดกฎระเบียบการจัดกลุ่มเรียนให้มีขนาดไม่เกิน 40 คน โดยเฉพาะรายวิชาในกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป

4. ประชุมปรึกษาร่วมกับฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา เพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการจะสามารถดึงดูดนักศึกษาเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาตนเองแบบไม่บังคับ และควรเป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมความรู้สึกผูกพันต่อสถาบัน มีการบูรณาการทางวิชาการ ส่งเสริมการค้นหาดตนเองและเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถของตน

5. สร้างความประทับใจให้กับนักศึกษาใหม่โดยการสื่อสารสองทางที่มีประสิทธิภาพเพื่อรับทราบและตอบสนองความต้องการตลอดจนช่วยเหลือนักศึกษาในช่วงระยะเปลี่ยนผ่านได้อย่างรวดเร็ว เช่น สัปดาห์แรกของการลงทะเบียนเรียน และตลอดจนปีแรกของการศึกษา

6. จัดกิจกรรมให้นักศึกษาใหม่โดยมหาวิทยาลัยและองค์กรนักศึกษา สอดแทรกค่านิยมวัฒนธรรมองค์กร ในรูปแบบที่สร้างสรรค์ อบอุ่น ประทับใจ และให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ กฎเกณฑ์ และแนวปฏิบัติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัวทั้งด้านวิชาการและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

7. จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศภายในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาใหม่ไม่มีความวิตกกังวล การลดการกดขี่ทางสังคม และกฎเกณฑ์การปฏิบัติของสถาบัน ควรสร้างความรู้สึกเป็นมิตรและปรองดองกัน ซึ่งเป็นบรรยากาศที่ช่วยให้นักศึกษาใหม่ปรับตัวเข้ากับวิธีการเรียนแบบใหม่และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

8. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาตามความเหมาะสม และการให้บริการต่าง ๆ แก่นักศึกษานั้น ควรเข้าถึงตัวนักศึกษาอย่างแท้จริงและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการให้บริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในลักษณะ one-stop service ด้วยความเป็นมิตรทุกระดับ

9. ให้ความสำคัญในการอบรมพัฒนาจิตวิทยาให้คณาจารย์ ไม่ว่าจะเป็นจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาการให้คำปรึกษา และจิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนทุกท่านสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างน่าสนใจ สามารถดึงดูดผู้เรียนแทนการบังคับ ข่มขู่ และลงโทษ จัดการสอนที่ช่วยให้

จดจำและนำไปใช้ประโยชน์นอกห้องเรียนได้ สามารถจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตน ตลอดจนมีความเข้าใจนักศึกษา สามารถทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาของตนและพัฒนาตนเองจนประสบความสำเร็จอย่างมี

10. ควรจัดตั้งศูนย์ดูแลสุขภาพจิต เพื่อให้บริการทางจิตวิทยาแก่นักศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาเป็นผู้ดูแล แก้ไข และส่งเสริมสุขภาพจิตและการพัฒนาอารมณ์ ให้ความรู้และแนวทางการพัฒนาด้านอารมณ์ในส่วนที่ต้องการ โดยจัดรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหาสุขภาพจิต และส่งเสริมสุขภาพจิตในนักศึกษาตลอดจนถึงคณาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัย

4.2 ระดับหลักสูตร

1. ปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในอนาคต รวมถึงออกแบบหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียน

2. ควรประเมินศักยภาพและความสามารถด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรที่นักศึกษาเลือกมีความเหมาะสมกับความสามารถ และสามารถศึกษาจนประสบความสำเร็จได้ ตลอดจนเป็นแนวทางให้หลักสูตรได้สนับสนุนช่วยเหลือนักศึกษาเพื่อลดการออกกลางคันด้วย

3. พัฒนาทักษะและคุณภาพการให้คำปรึกษา (counseling) ของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. อบรมคณาจารย์ที่ทำหน้าที่ติดตามดูแลนักศึกษาที่มีความเสี่ยงต่อการผันสภาพและการออกกลางคันของนักศึกษา เพื่อแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมโดยพิจารณาภูมิหลังและความถนัดของนักศึกษาแต่ละคนเป็นสำคัญ

5. กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบที่เป็นประโยชน์และตรงตามความต้องการและความสนใจของนักศึกษา มีการบูรณาการทางวิชาการเพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองได้ครบทุกทักษะอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมนักศึกษาที่เหมาะสมและทันสมัย เพื่อดึงดูดให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนทำวิจัยเพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษามีทักษะมนุษย์หรือทักษะชีวิต เช่น การตั้งเป้าหมาย (goal setting) การบริหารเวลา (time management) การกำกับตนเอง (self-regulation) ทักษะการเผชิญปัญหาและการจัดการความเครียด เป็นต้น

7. สนับสนุนให้นักศึกษาไปเข้าร่วมกิจกรรมหรือการแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีส่วนส่งเสริมความผูกพันต่อสถาบัน และการรับรู้ความสามารถของตน

4.3 ระดับผู้สอน

1. ผู้สอนควรมีจิตวิทยา เข้าใจความแตกต่างของนักศึกษา พร้อมให้ความช่วยเหลือเรื่องการศึกษา ปรับปรุงการสอนให้น่าสนใจ และใจเย็นไม่ดุตูกนักศึกษา พุดจาไพเราะ เอาใจใส่ เข้าถึงง่าย เป็นกันเอง

2. ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เน้นการปฏิบัติจริง เน้นการใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง และการคิดเชื่อมโยงการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์นอกห้องเรียน

3. ปรับปรุงการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning) เน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน เน้นการทำงานเป็นทีม บนความตระหนักถึงความแตกต่างของนักศึกษา ตลอดจนการสั่งงานในปริมาณและระยะเวลาที่เหมาะสม

4. ปรับปรุงรายวิชาให้มีความทันสมัย เปิดรายวิชาเลือกเสรีให้มีความหลากหลาย ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาในทุกด้าน

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษามีความประพฤติและจิตใจที่ดีงาม

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย มีประเด็นการศึกษาที่น่าสนใจ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา ประกอบด้วย การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน พฤติกรรมการเผชิญปัญหา ทักษะคิดต่อกิจกรรมนักศึกษา และสุขภาพจิตที่สามารถร่วมกันทำนายโอกาสการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาได้ร้อยละ 75 มีประสิทธิภาพร่วมกันในการทำนายโอกาสการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาในภาพรวมได้ถูกต้องร้อยละ 95.60 โดยมีปัจจัยสำคัญที่สามารถจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันได้อย่างมีนัยสำคัญ 5 ปัจจัย ได้แก่ การบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน และสุขภาพจิต

1. การบูรณาการทางวิชาการ มีอำนาจในการจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า การบูรณาการทางวิชาการถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาสนใจหรือไม่สนใจต่อการศึกษาหาความรู้จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาของนักศึกษาและยังมีผลต่อความผูกพันต่อสถาบันและการคงอยู่หรือออกกลางคันของนักศึกษา (Spady, 1971; Tinto, 1975) เมื่อนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ก็จะเป็นการเข้าสู่ระบบทางวิชาการ จะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวนักศึกษากับระบบทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ผลของการปฏิสัมพันธ์นี้จะก่อให้เกิดผลต่อนักศึกษา 2 ประการ คือ เกรดที่นักศึกษาได้รับ ซึ่งถือเป็นรางวัลภายนอก และการพัฒนาทางสติปัญญา ซึ่งถือเป็นรางวัลภายในที่นักศึกษาได้รับจากระบบวิชาการของมหาวิทยาลัย (Spady, 1970) ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เช่น ฌ็องยอน พิชัยสุทธาการ และแสงสุริย์ วสุพงศ์อัยยะ (2553) ฐานิตา ลอยวิรัตน์ กุชอ แก้วหนู และเกศริน คงจันทร์ (2558) พิมพ์ผกา วงศ์ทองแก้ว อมรา ครองแก้ว และอนุ รัชชะพงษ์ (2560) สมคิด รักษาทรัพย์, สุภาภรณ์ ดันจ้อยม และวาสนา ค้างเหมือน (2556) สุภาภรณ์ พิมพ์นิษฐ์ (2555) อโนมา ศิริพานิช (2559) ที่พบว่า ปัญหาด้านการเรียนเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการออกกลางคันของนักศึกษา

2. ความผูกพันต่อเป้าหมาย มีอำนาจในการจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ความผูกพันต่อเป้าหมายเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนจบการศึกษาตามเป้าหมายที่วางไว้ สิ่งที่เราคาดหวังจะไม่บรรลุเป้าหมายที่เราได้ตั้งไว้ที่บุคคลนั้นไม่ได้ใช้ความพยายามอย่างจริงจัง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความผูกพันต่อเป้าหมายประกอบด้วย 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ความสำคัญของการบรรลุเป้าหมาย รวมไปถึงความสำคัญของสิ่งที่จะได้รับภายหลังที่บรรลุเป้าหมายตามที่บุคคลนั้นคาดหวังไว้ และการรับรู้ความสามารถที่จะบรรลุเป้าหมายของบุคคล (Locke & Latham, 1990, p.24 อ้างใน สุขจิตร ตั้งเจริญ, 2561) เมื่อนักศึกษาดังเป้าหมายในการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยแม่โจ้และผูกพันต่อเป้าหมายนั้น นักศึกษาจะมีความคาดหวังต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ความคาดหวังที่จะจบการศึกษาและสามารถนำความรู้ความสามารถต่าง ๆ ที่ได้รับการศึกษาไปประกอบอาชีพในอนาคต หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว จะมีความตั้งใจในการเรียน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เช่น บุรทิน ขำภิรัฐ (2556) สุขจิตร ตั้งเจริญ งามอาจ นัยพัฒน์ และทวิกา ตั้งประภา (2562) Fumei, France, and Christopher (2010) Weng, Cheong and Cheong (2010) ที่ต่างพบว่าความผูกพันต่อเป้าหมายส่งผลทางตรงต่อการตั้งใจอยู่ในการเรียน และช่วยให้การออกกลางคันลดลง

3. ความผูกพันต่อสถาบัน มีอำนาจในการจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ความผูกพันต่อสถาบันเป็นการที่นักศึกษาทุ่มเทพลังร่างกาย จิตใจ เวลาและทรัพยากรที่มีให้กับกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากมหาวิทยาลัย กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ยังทำให้เกิดการเชื่อมโยงของนักศึกษากับกลุ่มเพื่อนที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการเรียนเหมือนกัน (Astin, 1990; Krause, 2005) จึงทำให้ส่งผลต่อการคงอยู่จนจบการศึกษาตามเป้าหมาย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เช่น บุรทิน จำภิรัฐ (2556) Fumei, France, and Christopher (2010) ที่พบว่าความผูกพันต่อสถาบันมีอิทธิพลทางตรงต่อการคงอยู่ของนักศึกษา

4. การรับรู้ความสามารถของตน มีอำนาจในการจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า เป็นเพราะการรับรู้ความสามารถของตนเป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถในการกระทำว่าตนมีความสามารถในระดับที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ สามารถตัดสินใจที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ (Bandura, 1994 อ้างใน สุขจิตร ตั้งเจริญ, 2561) นักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง จะมีความกระตือรือร้นและใช้ความพยายาม มานะทำงานนานกว่าบุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนต่ำ และการที่บุคคลใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ตลอดเวลา ก็มักมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จสูง นั่นคือมีโอกาสที่จะสำเร็จการศึกษาตามเป้าหมาย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เช่น สุขจิตร ตั้งเจริญ งามอาจ นัยพัฒน์ และทวิกา ตั้งประภา (2562) Fumei, France, and Christopher (2010) Stefanie, Barry and Francesca (2016) Weng, Cheong and Cheong (2010) ที่ต่างพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อการตั้งใจคงอยู่ของนักศึกษา

5. สุขภาพจิต มีอำนาจในการจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตจะมีการปรับตัวได้ไม่ดี ไม่สามารถเผชิญปัญหาและความจริง (เกสร สายธนู, 2559) ปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษามีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น ปัญหาการเรียน ความสัมพันธ์กับครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อน (กาญจนา คงมัน และชุติมา ฮากิม, 2563; สุกัญญา รักษ์จิกุล, 2556) ซึ่งผลการวิจัยหลายชิ้น เช่น ณัฐธยา พิชัย สุทธิการ และแสงสุริย์ วสุพงศ์อัยยะ (2553) ปริญญา มีสุข (2559) สุภาภรณ์ พิมพะนิตย์ (2555) ต่างชี้ว่าปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

ส่วนปัจจัยทางจิตสังคมอื่น ๆ ได้แก่ การบูรณาการทางสังคม การเผชิญปัญหา และทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา แม้ในเชิงสถิติจะไม่มีนัยสำคัญ แต่อาจจะมีอิทธิพลทางอ้อมได้ ซึ่งจากข้อมูลเชิง

คุณภาพที่ได้จากความคิดเห็นของนักศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการขาดการบูรณาการทางสังคม การเผชิญปัญหา และมีทัศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษาในเชิงลบหลายประเด็น ซึ่งเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับการขาดการบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันต่อสถาบัน และปัญหาสุขภาพจิต นับได้ว่า นักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้มีปัจจัยเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญที่ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรทุกคนต้องเร่งแก้ไขและป้องกันต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางจิตสังคมที่เป็นตัวแปรจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี ภาควิชาเคมี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่สำคัญมี 5 ตัวแปร ได้แก่ การบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน และสุขภาพจิต ดังนั้น ข้อเสนอแนะในการทำผลวิจัยไปใช้ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบายและแนวทางวางแผนดำเนินงานในการพัฒนานักศึกษา โดยมอบหมายให้ฝ่ายกิจการนักศึกษาสร้างกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริมความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตน ส่งเสริมให้นักศึกษาดำเนินเป้าหมาย ไม่ละทิ้งเป้าหมาย พยายามฝ่าฟันอุปสรรค เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และมหาวิทยาลัยควรจัดตั้งศูนย์ดูแลสุขภาพจิตเพื่อให้บริการแก่นักศึกษา โดยมีหน้าที่ดูแล แก้ไข และส่งเสริมสุขภาพจิตของนักศึกษา
2. ประธานหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนควรกำหนดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกและส่งเสริมการบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน และสุขภาพจิตให้กับนักศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา เพียง 8 ตัวแปร เท่านั้น แต่พบว่ายังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาครอบครัว ปัญหาสุขภาพ ซึ่งควรมีการนำมาร่วมศึกษาเพิ่มเติมในการวิจัยครั้งต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน การรับรู้ความสามารถของตน และสุขภาพจิตของนักศึกษาต่อไป

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามย่อยทั้งหมด 10 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 ลักษณะทางชีวสังคม
- ตอนที่ 2 การบูรณาการทางวิชาการ
- ตอนที่ 3 การบูรณาการทางสังคม
- ตอนที่ 4 ความผูกพันต่อเป้าหมาย
- ตอนที่ 5 ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย
- ตอนที่ 6 การรับรู้ความสามารถของตน
- ตอนที่ 7 พฤติกรรมการเผชิญปัญหา
- ตอนที่ 8 ทักษะการตัดสินใจของนักศึกษา
- ตอนที่ 9 สุขภาพจิต
- ตอนที่ 10 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ท่านพิจารณาแล้วว่าตรงกับท่านมากที่สุด หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. สถานภาพการศึกษา ☐ ยังคงอยู่ ☐ ออกกลางคัน ปีการศึกษาที่ออก.....
3. ปีการศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแม่โจ้.....
4. คณะ.....
5. หลักสูตร ☐ หลักสูตร 4 ปี ☐ หลักสูตร 5 ปี

คำชี้แจง ข้อคำถามต่อไปนี้จะถามถึงประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ให้ท่านสำรวจตัวเองและประเมินเหตุการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น และการกระทำของท่านว่าอยู่ในระดับใด แล้วตอบลงในช่องคำตอบ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านพิจารณาแล้วว่าเป็นจริงสำหรับท่านมากที่สุด และขอความร่วมมือตอบคำถามทุกข้อ

ตอนที่ 2 การบูรณาการทางวิชาการ

1. การสอนของอาจารย์ ทำให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้ในสาขาที่กำลังศึกษา

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. การสอนของอาจารย์ ทำให้ข้าพเจ้ามีทักษะทางวิชาการ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

3. การสอนของอาจารย์ ทำให้ข้าพเจ้ากระตือรือร้นที่จะเรียนรู้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. หลักสูตรที่ข้าพเจ้าเรียน ทำให้ข้าพเจ้าสามารถเชื่อมโยงความรู้และทักษะในรายวิชาของสาขากับนอกสาขาได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้หรือมีทักษะทางวิชาการนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. ขณะที่เรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ข้าพเจ้าสามารถนำเสนอแนวคิดทางวิชาการได้อย่างอิสระ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. การเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ทำให้ข้าพเจ้ามีความสามารถในการสื่อสาร

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 3 การบูรณาการทางสังคม

1. การเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยหรือคณะจัดขึ้นทำให้ข้าพเจ้ามีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. การเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยหรือคณะจัดขึ้นทำให้ข้าพเจ้ารับรู้แนวทางการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

3. การเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยหรือคณะจัด ทำให้ข้าพเจ้ารู้จักที่จะเคารพผู้อื่น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. การเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยหรือคณะจัด ทำให้ข้าพเจ้ารู้จักช่วยเหลือผู้อื่น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. การที่ได้พบปะกับอาจารย์ที่ปรึกษา ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกถึงความห่วงใยของอาจารย์ที่ปรึกษา

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. การได้พบปะพูดคุยกับอาจารย์ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเติบโตทางความคิด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ข้าพเจ้ารู้สึกได้รับความเป็นมิตรจากเพื่อนในชั้นเรียน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. การที่ข้าพเจ้าคบกับเพื่อน ๆ ทำให้ข้าพเจ้ามีแนวคิดต่าง ๆ กว้างขวางยิ่งขึ้น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

9. ข้าพเจ้าได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่ทั้งในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยและการเรียน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

10. เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัย เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำจนข้าพเจ้าหายสงสัย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 4 ความผูกพันต่อเป้าหมาย

1. ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนเพื่อให้ผลการเรียนเป็นไปตามที่ข้าพเจ้าตั้งเป้าไว้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. ข้าพเจ้าทำการบ้านด้วยตนเองเพื่อทำความเข้าใจให้ถ่องแท้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

3. ข้าพเจ้าวางแผนการเรียนเพื่อให้สำเร็จการศึกษาในเวลาที่กำหนด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จล่วงหน้าโดยเร็ว เพื่อให้มีเวลาทบทวนเนื้อหาในแต่ละวิชา

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. ข้าพเจ้าไม่ย่อท้อต่อการเรียนรายวิชาที่ยาก เพื่อให้สอบผ่าน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. ข้าพเจ้าจะปฏิเสธการเข้าร่วมสังสรรค์กับเพื่อนเพื่อทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายให้แล้วเสร็จ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ข้าพเจ้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้สามารถเข้าใจในบทเรียนเพิ่มขึ้น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 5 ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย

1. ข้าพเจ้าตั้งใจที่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับการจบการศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

3. ข้าพเจ้าภูมิใจที่จะบอกกับคนอื่น ๆ ว่า ข้าพเจ้าเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. ข้าพเจ้าแนะนำคนอื่นให้เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. ข้าพเจ้ายินดีทำตามกฎ ระเบียบ ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. ข้าพเจ้าประพฤติตนเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ข้าพเจ้าประพฤติตนเป็นคนดีทั้งในมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัย เพื่อรักษาชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. ข้าพเจ้าพยายามสร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัยแห่งนี้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

9. ข้าพเจ้าจะต้องกล่าวปกป้องมหาวิทยาลัย ถ้ามีใครกล่าวถึงมหาวิทยาลัยในทางที่ไม่ดี

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 6 การรับรู้ความสามารถของตน

1. ข้าพเจ้านั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จในเวลาที่กำหนดได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. ข้าพเจ้านั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

3. ข้าพเจ้านั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถตอบคำถามอาจารย์ในเวลาเรียนได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. ข้าพเจ้านั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถอธิบายสาระสำคัญที่เรียนให้เพื่อนฟังจนเข้าใจได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. ข้าพเจ้านั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถเสนอความคิดในการทำงานกลุ่มได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. ข้าพเจ้านั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ข้าพเจ้าไม่เข้าใจกับอาจารย์ได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ข้าพเจ้านั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถคิดในสิ่งที่ซับซ้อนได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. ข้าพเจ้านั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถเรียนในวิชาที่ยากหรือไม่ถนัดได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

9. ข้าพเจ้านั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถเป็นตัวแทนกลุ่มในการนำเสนอหน้าชั้นได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

10. ข้าพเจ้ามั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถนำเนื้อหาที่เรียนไปประยุกต์ในชีวิตประจำวันได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 7 พฤติกรรมการเผชิญปัญหา

1. เมื่อมีการบ้านที่ข้าพเจ้าทำไม่ได้ ข้าพเจ้าจะถามอาจารย์หรือค้นคว้าเพิ่มเติม

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. เมื่อมีการบ้านหลายวิชาพร้อมกัน ข้าพเจ้าจะวางแผนเพื่อให้ส่งทันตามกำหนดในแต่ละวิชา

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

3. เมื่อถึงวันสอบในรายวิชาที่ข้าพเจ้าไม่พร้อม ข้าพเจ้าจะพยายามทำให้ดีที่สุด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. ในรายวิชาที่ข้าพเจ้าเรียนไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าจะพยายามค้นคว้าเพิ่มเติมหรือปรึกษาอาจารย์หรือเพื่อน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. เมื่อผลการสอบไม่เป็นไปตามที่ข้าพเจ้าคาดหวัง ข้าพเจ้าจะคิดวิเคราะห์หาสาเหตุและแก้ไขในการสอบครั้งต่อไป

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ข้าพเจ้าจะเข้าไปปรับความเข้าใจกับเพื่อน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ข้าพเจ้ามองปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเป็นสิ่งที่ท้าทายและพยายามแก้ไขปัญหานั้นให้ได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. เมื่อข้าพเจ้าทำสิ่งต่าง ๆ ไม่ได้ตามที่ตั้งใจ ข้าพเจ้าจะใช้ความพยายามจนกว่าสำเร็จ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 8 ทศนคติต่อกิจกรรมนักศึกษา

คำชี้แจง ข้อคำถามต่อไปนี้จะถามถึงทัศนคติของท่านที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ให้ท่านสำรวจความรู้สึก และความคิดเห็นของท่านว่าอยู่ในระดับใด แล้วตอบลงในช่องคำตอบ กรุณาทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องที่ท่านพิจารณาแล้วว่าเป็นจริงสำหรับท่านมากที่สุด และขอความร่วมมือตอบคำถามทุกข้อ

1. กิจกรรมนักศึกษาช่วยให้ข้าพเจ้าได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (6)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. เวลาที่เสียไปในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาไม่คุ้มกับประโยชน์ที่ได้รับ (1-)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

3. การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาจะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ในการเรียน (7)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาจะทำให้เสียการเรียน (at02-)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาช่วยให้ข้าพเจ้ารู้จักตนเองดียิ่งขึ้น (3)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาทำให้ข้าพเจ้ารู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น (5)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. กิจกรรมนักศึกษาเป็นสิ่งที่สร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัย (4)

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 9 สุขภาพจิต

คำชี้แจง ข้อคำถามต่อไปนี้จะถามถึงประสบการณ์ของท่านในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบัน ให้ท่านสำรวจตัวท่านเองและประเมินเหตุการณ์ อารมณ์ ความคิดเห็นและความรู้สึกของท่านว่าอยู่ในระดับใด แล้วตอบลงในช่องคำตอบที่เป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด โดยคำตอบจะมี 4 ตัวเลือก คือ

ไม่เลย หมายถึงไม่เคยมีเหตุการณ์ อารมณ์ ความรู้สึก หรือไม่เห็นด้วยกับเรื่องนั้น

เล็กน้อย หมายถึง เคยมีเหตุการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เพียงเล็กน้อย หรือ

เห็นด้วยกับเรื่องนั้น ๆ เพียงเล็กน้อย

มาก หมายถึง เคยมีเหตุการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ มาก หรือเห็นด้วยกับเรื่องนั้น ๆ มาก

มากที่สุด หมายถึง เคยมีเหตุการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ มากที่สุด หรือเห็นด้วยกับเรื่องนั้น ๆ มากที่สุด

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีข้อความตรงกับตัวท่านมากที่สุด และขอความร่วมมือตอบคำถามทุกข้อ

ข้อความ	ไม่ เลย	เล็ก น้อย	มาก	มาก ที่สุด
1. ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต				
2. ท่านรู้สึกสบายใจ				
3. ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายท้อแท้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน				
4. ท่านรู้สึกผิดหวังในตัวเอง				
5. ท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมีแต่ความทุกข์				
6. ท่านสามารถทำใจยอมรับได้สำหรับปัญหาที่ยากจะแก้ไข (เมื่อมีปัญหา)				
7. ท่านมั่นใจว่าจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อมีเหตุการณ์คับขันหรือร้ายแรงเกิดขึ้น				
8. ท่านมั่นใจที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชีวิต				
9. ท่านรู้สึกเห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์				
10. ท่านรู้สึกเป็นสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา				
11. ท่านให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นเมื่อมีโอกาส				
12. ท่านรู้สึกภูมิใจในตนเอง				
13. ท่านรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัว				
14. หากท่านป่วยหนัก ท่านเชื่อว่าครอบครัวจะดูแลท่านเป็นอย่างดี				
15. สมาชิกในครอบครัวมีความรักและผูกพันต่อกัน				

ตอนที่ 10 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีต่อมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของท่านที่มีต่อมหาวิทยาลัย ด้านวิชาการ ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมฯลฯ และสิ่งที่ท่านต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง

ด้านวิชาการ

ด้านการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตร

ด้านกิจกรรม

ด้านอื่น ๆ

สิ่งที่ท่านต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พืชมงคลกลาง	อาจารย์ประจำสาขาศิลปศาสตร์ คณะ บริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดเชียงใหม่
2. อาจารย์ ดร. ปองสุข ศรีชัย	อาจารย์ประจำสาขาศิลปศาสตร์ คณะ บริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดเชียงราย
3. อาจารย์ ดร. ปิยาพัทธ์ อริญญาติ	อาจารย์ประจำกลุ่มสหวิทยาการสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ภาคผนวก ค
จดหมายขออนุญาตใช้เครื่องมือในการวิจัย

ที่ อว ๖๙.๘/๘๗/๘๘

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

๖๓ หมู่ ๔ ตำบลหนองหาร

อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

๕๐๒๙๐

๖๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตใช้แบบทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยฉบับสั้น

เรียน อธิบดีกรมสุขภาพจิต

ด้วยอาจารย์ ดร.พินนภา หมวกยอต พนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ สังกัดคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้รับทุนสนับสนุนโครงการวิจัยสถาบันเพื่อดำเนินการวิจัย หัวข้อเรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่” มีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือนักศึกษาปริญญาตรีที่มีสถานะคงอยู่ และนักศึกษาที่ออกระหว่างภาคการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเครื่องมือวัดสุขภาพจิต คนไทยของกรมสุขภาพจิต (Thai Mental Health Indicator) ซึ่งมีความเหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทำวิจัยดังกล่าว

ในการนี้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้มีความประสงค์จะขออนุญาตใช้แบบทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยฉบับสั้น จำนวน ๑๕ ข้อคำถาม (Thai Mental Health Indicator Version 2007: TMHI - 15) ของกรมสุขภาพจิต สำหรับประกอบการทำวิจัยข้างต้น อนึ่ง หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมโปรดติดต่อ อาจารย์ ดร.พินนภา หมวกยอต หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๒๖๑๖ ๔๔๕๙ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้

คณะศิลปศาสตร์ งานบริการวิชาการและวิจัย

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๘๓/ ๕๒๐๐-๓/

โทรสาร ๐ ๕๓๘๓/ ๕๒๐๔

รายละเอียดการขอใช้เครื่องมือ

แบบทดสอบ	จำนวนข้อคำถาม
แบบทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยฉบับสั้น (Thai Mental Health Indicator Version ๒๐๐๗: TMHI-๑๕)	๑๕

ที่ อว ๖๙.๘/๕๗/๒๕๖

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

๖๓ หมู่ ๔ ตำบลหนองหาร

อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

๕๐๒๙๐

๖๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตใช้แบบทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยฉบับสั้น

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ด้วยอาจารย์ ดร.พินนภา หมวกยอด พนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์
สังกัดคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้รับทุนสนับสนุนโครงการวิจัยสถาบันเพื่อดำเนินการวิจัย
หัวข้อเรื่อง "ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่" มีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือนักศึกษาปริญญาตรีที่มีสถานะคงอยู่
และนักศึกษาที่ออกกระหว่างภาคการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเครื่องมือวัดสุขภาพจิต
คนไทยของกรมสุขภาพจิต (Thai Mental Health Indicator) ซึ่งมีความเหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการทำวิจัยดังกล่าว

ในการนี้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้มีความประสงค์จะขออนุญาตใช้แบบทดสอบดัชนีชี้วัด
สุขภาพจิตคนไทยฉบับสั้น จำนวน ๑๕ ข้อคำถาม (Thai Mental Health Indicator Version 2007: TMHI -
15) ของกรมสุขภาพจิต สำหรับประกอบการทำวิจัยข้างต้น อนึ่ง หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมโปรดติดต่อ
อาจารย์ ดร.พินนภา หมวกยอด หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๒๖๑๖ ๔๔๕๙ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระพล ทองมา)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้

คณะศิลปศาสตร์ งานบริการวิชาการและวิจัย

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๔๘๓/ ๕๒๐๐-๓/

โทรสาร ๐ ๕๓๔๘๓/ ๕๒๐๐๔

รายละเอียดการขอใช้เครื่องมือ

แบบสอบถาม	จำนวนข้อคำถาม
๑. บุคลากรทางวิชาการ	๗
๒. บุคลากรทางสังคม	๑๐
๓. ความผูกพันต่อเป้าหมาย	๗
๔. ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย	๙
๕. การรับรู้ความสามารถของตน	๑๐
๖. พฤติกรรมการเผชิญปัญหา	๘

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. 2545. รายงานการวิจัยการทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต. จาก <https://www.dmh.go.th/faq/mentalhealth.asp>. [10 ตุลาคม 2563]
- กมลชนก กำเนินนง. 2551. การพัฒนาศักยภาพตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- กาญจนา คงมั่น และ ชุติมา ฮากิม. 2563. ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล. วารสารพยาบาลทหารบก. 21(3): 331-339.
- เกสร สายชนู. 2559. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ครรชิต พิชัย. 2558. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมกิจกรรมนักศึกษาและพัฒนาตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ. มปป.
- จิรวัดน์ พัชระ และคณะ. 2556. ทักษะคิของนักศึกษาต่อการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษาภายในคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานวิจัย. งานบริการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนักศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่
- จุฬารักษ์ เครือจันทร์, เพชรดี คุณาพันธ์, สืบพงษ์ วงศ์ภิรมย์, และ อัมวะรินทร์ ประทุมสิทธิ์. 2563. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษา. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ. 7(2): 59-76.
- ชฎาภา ประเสริฐทรง และ ชนิกา เจริญจิตต์กุล. 2545. ความผูกพันต่อสถาบันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. สมุทรปราการ
- ชาญชัย อินทรประวัต, ไพฑูรย์ นิยมนา, ชุติการณจน์ ชำนาญกิจ, สุดา ผ่องแผ้ว, ดวงฤดี พ่วงแสง, และ ธัญเทพ พรหมสอน. 2548. การเปรียบเทียบปัจจัยในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ใช้เวลาในการศึกษาไม่เกิน 4 ปีและมากกว่า 4 ปี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา.
- ฐานิดา ลอยวิรัตน์, กุศล แก้วหนู และ เกศริน คงจันทร์. 2558. การศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการฟื้นฟูสภาพการเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.
- ณัฐธยาน์ พิชัยสุทธการ และ แสงสุรีย์ วสุพงศ์อัยยะ. 2553. ความไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานกับการตออกของนักศึกษาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ณัฐวุฒิ อรินทร์. 2558. สภาวะปัญหาสุขภาพจิต และทัศนคติต่อการขอรับความช่วยเหลือทางด้านจิตใจจากนักวิชาชีพสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัย. วารสารจิตวิทยาคลินิก. 46(1): 16-29.
- คลคณัย สุวรรณรอด. 2555. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะเศรษฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนชัย ใจเชื้อ. 2563. แนวทางการพัฒนานักศึกษาภาคปกติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 7(1): 447-458.
- นริรัตน์ วิจิตรแก้ว. 2542. การพัฒนานักศึกษาตามความคิดของอาจารย์และการประเมินผลตนเองของนักเรียน นักศึกษานาฏศิลป์ชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนาฏศิลป์.
- บุรทิน จำภิรัฐ. 2556. ยุทธศาสตร์และระบบบริหารเพื่อการธำรงนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา.
- ปริญญญา มีสุข. 2559. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาอาชีวศึกษา เขตภาคกลาง 1. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. 10 (3): 72-83.
- ปริทรรศ สิดปะกิจ และ พันธุ์ภา กิตติรัตนไพบูลย์. 2560. ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพจิต: Social Determinants of Mental Health. เชียงใหม่: หจก.วนิดาการพิมพ์.
- พัชรินทร์ รุจิรานุกูล และ อัญญา แพทย์ศาสตร์. 2563. แนวทางการพัฒนานักศึกษาคู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า. 7(2): 55-62.
- พิมพ์ภา วงศ์ทองแก้ว, อมรา ครองแก้ว, และอนุ รัชยะพงษ์. 2560. สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ตามทัศนคติของนักศึกษาปกติ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4. สถาบันวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. กำแพงเพชร.
- รัตนภรณ์ ชูทอง และคณะ. 2562. ภาวะสุขภาพจิต สภาพและการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวในนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ภาคใต้ของประเทศไทย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 64(4): 337-350.

- วชิระ ขาวหา. 2545. การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันต่อสถาบัน และเป้าหมายในการศึกษาของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี
- วัชร ตระกูลงาม. 2550. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออาการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ
- วิไลวรรณ ศรีสงคราม, สุัชญา รัตนสัญญา, ไรจน์วี พจน์พัฒนพล, และ ไพรพล เทพประสิทธิ์. 2549. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- ศศิธร วงศ์ประเสริฐ. 2547. ความผูกพันต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร จังหวัดสมุทรสาคร. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่
- สมคิด รักษาทรัพย์, สุภาภรณ์ ดันจ้อย, และวาสนา ค้างเหมือน. 2556. สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.
- สมปอง ดีลี และ วิโรจน์ อินทนนท์. 2563. การวิเคราะห์แนวคิดและหลักปฏิบัติงานด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษาของกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วารสารปณิธาน. 16(1): 1-29
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2550. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา รักษาจิgul. 2556. ภาวะซึมเศร้าและพฤติกรรมการฆ่าตัวตายในนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 58(4): 359-370.
- สุขจิตร ตั้งเจริญ. 2561. การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการธำรงรักษาแบบ PSPP ด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมความตั้งใจคงอยู่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท ปรัชญาคุณภิธานิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- สุขจิตร ตั้งเจริญ, งามอาจ นัยพัฒน์, และทวิกา ตั้งประภา. 2562. การศึกษาปัจจัยเชิงจำแนกการคงอยู่และการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 25(1): 62-81.
- สุภาภรณ์ พิมพ์นิคย์. 2555. สาเหตุการออกกลางคันของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ (รป.ม. นโยบายสาธารณะ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

- สุมาลี สังข์ศรี และคณะ. 2555. แนวทางการส่งเสริมการคงอยู่ของนักศึกษาการศึกษาทางไกล : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และมหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศไทย. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ.
- สำเนาวัชรศิลป์. 2525. หลักการกิจการนักศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. 2538. มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อโนมา ศิริพานิช. 2559. สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ อุดสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และแนวทางแก้ไข. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์. 9(1): 79-88.
- อภิชน สมมิตร. 2552. ความเชื่อในประสิทธิภาพแห่งตน การปรับตัวทางสังคมและภาวะผู้นำของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุดสาหกรรมและองค์การ บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่
- อภิชาติ เลहनันท์. 2553. โมเดลเชิงสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คุชฎินิพนธ์ปริญญาคุชฎิ บัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- อาณัติ แพทย์วงษ์. 2549. แนวทางการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.
- อุทิศ ทาหอม และ สุจิตรา ขางนอก. 2563. กระบวนการพัฒนานักศึกษาภายใต้ภาวะปกติใหม่ (New Normal) สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วารสารวิจัยและพัฒนา. 15(2): 41-55.
- Aitken, M.E. 1982. A personality profile of the college student procrastinator. **Dissertation Abstracts International**. 43(3-A): 722-723.
- Astin, A.W. 1990. **Preventing students from dropping out**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Aspinwall, L.G., and Taylor, S.E. 1992. Modeling cognitive adaptation: a longitudinal investigation of the impact of individual differences and coping on college adjustment and performance. **Journal of Personality and Social Psychology**. 63(6): 989-1003.
- Badura, A. 1986. **Social foundations of thought and action: A social cognitive theory**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

- Bandura, A. 1994. Self-efficacy. In V.S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopedia of human behavior* (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press. (Reprinted in H. Friedman [Ed.], **Encyclopedia of mental health**. San Diego: Academic Press, 1998).
- Banning, J.H. and Kaiser, L. 1974. An ecological perspective and model for campus design. **The personel and guidance Journal**. 52(6): n.p.
- Bean, J.P., and Eaton, S. 2000. A psychological model of college student retention. J.M. Braxton (Ed.). **Reworking the student departure puzzle**. Nashville: Vanderbilt University Press.
- Bean, J.P., and Metzner, B. 1985. A conceptual model of nontraditional undergraduate student attrition. **Review of Educational Research**. 55(4): 485-540.
- Berger, J.B., and Lyons, S. 2005. Past to present: A historical look at retention. In Seldman, A. (Ed.), **College student retention: Formula for student success (pp. 1-30)**. Westport. CT: Preager Press.
- Berger, J.B., & Milem, J.F. 1999. The role of student involvement and perceptions of integration in a causal model of student persistence. **Research in higher education**. 40(6): 641-664.
- Carver, C.S., Scheier, M.F., and Weintraub, J.K. 1989. Assessing coping strategies: A theoretically bases approach. **Journal of personality and social psychology**. 56(2): 267-283.
- Checkering, A.W., and Gamson, Z.F. 1987. Seven principles for good practice in undergraduate education. **AAHE Bulletin**. 39: 3-7.
- Chickering, A. W. & Reiser, L. 1993. **Educaiton and identity**. (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
- Dalke, C., and Schmitt, S. 1987. Meeting the transition needs of college bound student with learning disabilities. **Journal of learning disabilities**. 20(3): 176-180.
- Donald, W.F. 2010. **Model of College persistence intentions**. Doctoral Dissertation. University of Oklahoma: OK.
- Edler, S.N., and Parker, J. 1994. Assessment of multidimensional coping: Task, emotion, and avoidance strategies. **Psychological assessment**. 6: 50-60.
- Fishbein, M. (Ed.). 1967. **Readings in attitude theory and measurement**. Wiley.
- Fumei, W., France, C., and Christopher, C. 2010. Modelling IS student retention in Taiwan: Extending Tinto and Bean's Model with Self-Efficacy. **ITALICS**. 9(2). n.p.

- Getziaf, S.B., Sedlacek, G.K., Kearney, K.A. & Blackwell, J.M. 1984. Two types of voluntary undergraduate attrition: Application of Tinto's model. **Research in higher education**. 20(3): 257-268.
- Holland, J.L. 1966. **The psychology of vocational choice**. Waltham, MA: Blaisdell.
- _____. 1985. **Making vocational choice: A theory of vocational personalities and work environments** (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Jason, M. 2002. **Academic integration, social integration, goal and institutional commitment, and spiritual integration as predictors of persistence at a Christian institution of higher education** (Doctoral dissertation). Texas Tech University: TX.
- Keirse, D.W., and Bate, M. 1978. **Please understand me**. Del Mar, CA: Prometheus Nemesis.
- Keniston, K. 1971. Psychological development and historical change. **The journal of interdisciplinary history**. 2(2): 329-345.
- Krause, N. 2005. God-mediated control and psychological well-being in late life. **Research on Aging-RES AGING**. 27: 136-164.
- Kolb, D.A. 1976. Management and the learning process. **California management review**. 18(3), 21-31.
- Lau, L.K. 2003. Institutional factors affecting student retention. **Education**. 124(1): 126-136.
- Lazarus, R.S. 1966. **Psychological stress and the coping process**. McGraw-Hill.
- Lazarus, R., and Folkman, S. 1984. **Stress, appraisal, and coping**. NY: Springer.
- Lee, V., and Burkham, D. 2003. Dropping out of high school: The role of school organization and structure. **American educational research journal**. 40(2).
- Long, J.S. 1997. **Regression Models for categorical and limited dependent variables**. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.
- Mayo Clinic. n.d. **Overview Anxiety disorders (internet)**, Available from: <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/anxiety/symptoms-causes/syc-20350961>. [2019 Feb 11].
- Miller, T.K., and Winston, R.B. 1991. **Administration and leadership in student affairs. Actualizing student development in higher education** (2nd). Muncie, IN: Accelerated development. Inc. publisher.
- Munro, B.H. 1981. Dropout from higher education: Path analysis of a national sample. **American educational research**. 18(2): 133-141.

- Napoli, A.R., and Wortman, P.M. 1996. A meta-analysis of the impact of academic and social integration on persistence of community college students. **Journal of applied research in the community college**. 41(1): 5-21.
- _____. 1998. Psychosocial factors related to retention and early departure of two-year community college students. **Research in higher education**. 39(4): 419-455.
- Nora, A. 1987. Determinants of retention among Chicano college students: A structural model. **Research in higher education**. 26(1): 31-59.
- Pajares, F. 1996. Self-efficacy beliefs in academic settings. **Review of educational research**. 66(4): 543-578.
- Pascarella, E.T., and Terenzini, P.T. 1979. Interaction effects in Spady's and Tinto's conceptual models of college dropout. **Sociology of Education**. 52: 197-210.
- Pascarella, E.T., Terenzini, P.T., and Wolf, L.M. 1986. Orientation to college and freshman year persistence withdrawal decisions. **Journal of higher education**. 57: 155-175.
- Peduzzi, P., Concato, J. Kemper, E., Holford, T.R., & Feinstein, A.R. 1996. A simulation study of the number of events per variable in logistic regression analysis. **Journal Clinical Epidemiology**. 49(12): 1373-1379.
- Santrock, J. W. 2019. **Life-Span Development**. (7th ed.) New York: McGraw-Hill.
- Spady, W. G. 1970. Dropout from higher education: An interdisciplinary review and synthesis. **Interchange**. 1: 64-85.
- _____. 1971. **Dropout from higher education: Toward an empirical model**. **Interchange**. 2(3): 38-62.
- Stefanie, T.B., Barry, S.M., and Francesca, M.P. 2016. Intent to persist in college freshmen: the role of self-efficacy and mentorship. **Journal of college student development**. 57(5): 614-619.
- Svavarsdottir, S.J., Lindqvist, R., and Juliusdattir, S. 2014. Mental health service and quality of life. **The International Journal of Psychosocial Rehabilitations**. 18: 72-88.
- Thurstone, L.L. 1976. **Theory and Measurement**. New York: John Wiley and Sons.
- _____. 1967. **Attitude can be measured: In attitude theory and measurement**. New York: John Wiley and Sons.

- Tinto, V. 1975. Dropout from higher education: A theoretical synthesis of recent research. **Review of educational research**. 45(1): 89-125.
- _____. 1993. **Leaving college: rethinking the causes and cures of student attrition**. (2nd ed.). Chicago: University of Chicago Press.
- Townsley, J.M. 2004. University persistence: A study linking communication satisfaction to student retention (Doctoral Dissertation, Arizona state university, 2004). **UMI dissertation services**. UMI No. 3123634.
- Triandis, H.C. 1971. **Attitude and attitude change (Foundations of social psychology)**. Hoboken, NY: John Wileys & Sons.
- Weng, F., Cheong, F., and Cheong, C. 2010. Modelling IS student retention in Taiwan: Extending Tinto and Bean's model with self-efficacy. **ITALICS Innovations in Teaching and Learning in Information and Computer Sciences**. 9(2). n.p.
- Wood, R., and Locke, E. 1987. The relation of self-efficacy and Grade goals to academic performance. **Educational and psychological measurement**. 47: 1013-1024.
- World Health Organization. 2013. **What is mental health? WHO web page: World Health Organization; 2013**. from: <http://www.who.int/features/qa/62/en/>. [2019 Feb 11].